

ATHENS^{voice}

102.5
ATHENS
VOICE
RADIO

Ο Κωστής Χατζηδάκης
μιλάει για το νέο
περιβαλλοντικό νομοσχέδιο
Της Κατερίνας Παναγοπούλου

Tod Papageorge
Ο φωτογράφος της Ακρόπολης
της δεκαετίας του '80
Του Μάνου Νομικού

Γιάννη Ρέτσο, θα τα
καταφέρει ο ελληνικός
τουρισμός;
Της Δήμητρας Γκρους

ONASSIS
presents

**A SERIES
OF
ARTWORKS
CREATED
AT HOME
WITHIN
120 HOURS**

ENTER:

**DISCOVER NEW ARTWORKS
[ONASSIS.ORG/ENTER](https://onassis.org/enter)**

**ISABELLA ROSSELLINI - PAUL MAGID, DIMITRIS KARANTZAS,
EFTHIMIS FILIPPOU, 600 HIGHWAYMEN, VASILIS KEKATOS, MARIA ANTELMAN,
KIMBERLY BARTOSIK, ANNIE DORSEN, RISA PUNO - AVI DOBKIN,
ANDONIS FONIADAKIS, RADIOHOLE, ELIAS ADAM, SIMOS KAKALAS,
EMILY JOHNSON, KATHRYN HAMILTON (SISTER SYLVESTER),
ROOTLESSROOT, STEFANOS TSIVOPOULOS, ZIAD ANTAR,
EVI KALOGIROPOULOU, KAREEM KALOKOH, KOSTIS STAFYLAKIS -
THEO TRIANTAFYLLIDIS - ALEXIS FIDETZIS, AKIRA TAKAYAMA, XIN LIU,
MARIA PAPADIMITRIOU, LENA KITSOPOULOU, QUEENSBOND,
SAMITA SINHA, FRISLY SOBERANIS, ALINA TENSER - GABO GAMNITZER**

ΤΟ ΕΞΟΦΥΛΛΟ ΜΑΣ

Αυτή την εβδομάδα το σχεδιάζει ο **Tod Papageorge**. Γεννήθηκε στο Πόρτσμουθ του Νιου Χαμσάιρ των ΗΠΑ το 1940. Ο ελληνικής καταγωγής Αμερικανός φωτογράφος, για δύο συνεχόμενα καλοκαίρια, το 1983 και 1984, έστηνε την κάμερά του στην Ακρόπολη και απανθάντιζε τους επισκέπτες στον Ιερό Βράχο της Αθήνας. Αποτέλεσμα αυτών των φωτογραφιών το λεύκωμα «On the Acropolis» που κυκλοφόρησε από τον εκδοτικό οίκο Stanley / Barker το 2019. Με σημαντικές υποτροφίες από το Ίδρυμα Γκούγκενχαϊμ και το National Endowment for the Arts (NEA), ο Tod Papageorge διετέλεσε και διευθυντής Μεταπτυχιακών Σπουδών στο Τμήμα Φωτογραφίας στο Πανεπιστήμιο του Yale από το 1979 έως το 2013. Έχει εκδώσει τα υπέροχα φωτογραφικά λευκώματα «Studio 54», «American Sports, 1970: or how We Spent the War in Vietnam», «Passing Through Eden: Photographs of Central Park» και οι φωτογραφίες του κοσμούν, μεταξύ άλλων, τις συλλογές των Museum of Modern Art (MoMA) και Art Institute of Chicago.

EDITO

Του Φώτη Γεωργελέ

Ένα πράγμα που μου είχε φανεί οδυνηρά τρυφερό, όταν πριν 2 χρόνια ήρθε στο φως αυτή η φριχτή δολοφονία, ήταν οι χαμηλοί τόνοι, η διακριτικότητα, η σχεδόν συστολή των γονιών της άτυχης φοιτήτριας. Δεν φώναζαν, δεν καταριόντουσαν, δεν ζητούσαν εκδίκηση, ήθελαν μόνο δικαιοσύνη. Αυτές τις μέρες στη δίκη, ήταν πολύ πιο θυμωμένοι. Ενώ πέρασε ο χρόνος, τώρα ήταν πιο αγανακτισμένοι από τότε. Ίσως γιατί, όπως συμβαίνει σ’ αυτές τις περιπτώσεις, είδαν στις δικαστικές αίθουσες και στις οθόνες των media, τον δεύτερο βιασμό και θάνατο του παιδιού τους.

Ασχοληθήκαμε πολύ αυτές τις μέρες με την αγόρευση της εισαγγελέως. Και δικαίως ίσως. Το δικαστικό μας μοντέλο επιβάλλει την αποστασιοποίηση και την ψυχρότητα στους δικαστικούς λειτουργούς ώστε να εξασφαλίσει, όσο το δυνατόν, τη βάσει γεγονότων και νόμων μόνο απονομή της δικαιοσύνης. Αποφεύγοντας την οποιαδήποτε ταύτιση, πολιτική, φυλετική, ταξική, με κάποιον από τους διαδίκους. Είναι όμως κρίμα που ασχοληθήκαμε τόσο πολύ με αυτό και όχι με τα υπόλοιπα. Γιατί, ίσως και χωρίς να το καταλάβουμε, αυτή η δίκη που τελείωσε μόλις, έγινε μια ιστορική, μια εμβληματική δίκη. Όπως η δολοφονία του Παύλου Φύσσα ήταν η σταγόνα που ξεχείλισε το ποτήρι και έκανε την οργανωμένη κοινωνία να πάρει την απόφαση ότι η φασιστική βία δεν μπορεί πια να σκοτώνει στους δρόμους της πόλης μας, έτσι και η «θυσία» της Ελένης Τοπαλούδη ίσως να είναι η σταγόνα που θα οδηγήσει την κοινωνία μας στην απόλυτη καταδίκη της βίας εναντίον των γυναικών.

Και επειδή είχε αυτή την εμβληματική σημασία, ήταν μεν αναγκαίες οι επισημάνσεις των δικηγόρων στην αγόρευση της εισαγγελέως, αλλά αχρείασθη η κριτική του υπουργού. Γιατί, αν και σωστή, η πολιτεία οφείλει να έχει την ενσυναίσθηση να διακρίνει το μείζον της υπόθεσης. Το οποίο ήταν το «φτάνει πια» στη βία εναντίον των γυναικών και όχι η παραβίαση των δικονομικών πρακτικών. Η συναισθηματική φόρτιση της εισαγγελέως, η ταύτιση με το θύμα, δεν συνάδουν με την εικόνα της «τυφλής» δικαιοσύνης. Από την άλλη όμως, ακόμα κι αν υπολογίσουμε τα νομικά προβλήματα που μπορεί να προκαλέσει, μπορούμε να την καταλάβουμε. Όταν μια υπόθεση βγαίνει από τις κλειστές δικαστικές αίθουσες και γίνεται σταθμός στην πορεία μιας ολόκληρης κοινωνίας, χάνονται καμιά φορά τα όρια. Οι δικηγόροι ως συντελεστές της δίκης έχουν δικιο στις διαμαρτυρίες τους. Η υπεράσπιση είναι δικαίωμα του πολίτη και κανείς δεν μπορεί να επιβάλλει τον τρόπο που θα κάνουν τη δουλειά τους. Ο τρόπος που κάνουμε όμως τη δουλειά μας αλλάζει στο πέρασμα του χρόνου και στην εξέλιξη της κοινωνίας μας. Μπαίνουμε στην τρίτη δεκαετία του 21ου αιώνα και αυτές οι δίκες γίνονται όπως το 1950. Τα θύματα βιασμού είναι «εύκολες που προκαλούσαν» και οι δολοφονημένες γυναίκες «πήγαιναν γυρεύοντας» να φάνε το κεφάλι τους. Ίσως έφτασε ο καιρός να αντιληφθούν οι βιαστές, οι δολοφόνοι και οι υπερασπιστές

τους, ότι αυτού του είδους η «υπεράσπιση» όχι μόνο καλό δεν θα τους κάνει πια, αλλά θα οδηγεί και άλλους στο εδώλιο του κατηγορουμένου.

Φυσικά, οι γνωστοί κύκλοι, έσπευσαν να κατηγορήσουν τον Σκέρτσο ότι επενέβη γιατί, ανάλογα με την κάθε εκδοχή, ο πατέρας του κατηγορούμενου Ροδίτη, ή ο θεός ή ο νονός, είναι παράγοντας της ΝΔ, ή πολιτευτής ή χρηματοδότης. Ενώ στην ανάρτησή του ο υπουργός έκανε ακριβώς το αντίθετο, ζητούσε την αυστηρή τιμωρία των ενόχων όπως τους αξίζει και τη δικαίωση της οικογένειας Τοπαλούδη όπως της οφείλει η δικαιοσύνη και η κοινωνία. Όπως πάντα, η φτηνή, μικροκομματική προσπάθεια να κάνουν ταμείο σε κάθε ζήτημα, συσκοτίζει κάθε ζήτημα. Δεν αφήνει την κοινωνία να συζητήσει ψύχραιμα, να ερμηνεύσει την πραγματικότητα και να βγάλει τα συμπεράσματά της αντί να στοιχθεί σε κομματικές γραμμές. Δεν ενδιαφέρονται ούτε για τους βιασμούς, ούτε για τη σεξουαλική βία, ούτε για σεξισμό, ούτε για τίποτα, μόνο για την κομματική επικράτηση.

Όμως έτσι είναι η ζωή μας, καθόλου απλή, καθόλου μαυρόασπρη. Συμφωνούμε με τη κριτική του υπουργού, αλλά πιστεύουμε ότι δεν έπρεπε να την κάνει, αλλά τον υπερασπιζόμαστε από τις χυδαίες επιθέσεις, έχουν δικιο οι δικηγόροι που επισημαίνουν τα προβλήματα στην αγόρευση της εισαγγελέως, όμως την καταλαβαίνουμε πολύ καλά γιατί οδηγήθηκε σ’ αυτό το ανθρώπινο ξέσπασμα, αλλά θα προτιμούσαμε να μην το ξανακάνει. Ούτε αυτή, ούτε κανένας άλλος συνάδελφός της. Δεν θέλουμε να είναι με το «μέρος μας» η δικαιοσύνη, θέλουμε να είναι με κανενός το μέρος. Είναι αντιφατικό αυτό όλο; Είναι απλώς η ζωή. Και η ζωή προχωράει με ζγκ ζαγκ και «λάθη». Κι αν θέλουμε πραγματικά να συζητήσουμε κάτι, ας συζητήσουμε το μείζον. Είναι πράγματι η σταγόνα που ξεχείλισε το ποτήρι;

Γιατί αυτά που μαθαίνουμε είναι τρομακτικά για να είναι σύμπτωση. Σε όλες τις περιπτώσεις βιασμών και δολοφονιών γυναικών που έρχονται στο φως τον τελευταίο καιρό, το επαναλαμβανόμενο μοτίβο είναι, δυστυχώς, ότι ήταν γνωστά όλα. Σπορ το είχαν κάνει στη Ρόδο και η ίδια η φοιτήτρια είχε κάνει καταγγελία παλιότερα, η οποία έπεσε στο κενό. Πολλές τουρίστριες είχαν καταγγείλει απόπειρες βιασμού στην Κρήτη μέχρι να φτάσουμε στη δολοφονία της Αγγλίδας βιολόγου, αλλά ποιος να δώσει σημασία σε καταγγελίες από τουρίστριες; Ακόμα και στην Κύπρο, εξαφανίζονταν οι δύστυχες κοπέλες στο βυθό της λίμνης, αλλά οι αρχές αδιαφορούσαν, Φιλιππίνες, βοηθητικό προσωπικό, ποιος νοιάζεται, θα έφυγαν από το νησί κρυφά. Τρεις περιπτώσεις, ίδιο τρομακτικό μοτίβο. Αδιαφορία στις καταγγελίες για περιστατικά βίας εναντίον γυναικών. Αυτό δυστυχώς είναι το σημαντικό, όχι η αγόρευση της εισαγγελέως. Ήταν η δολοφονία της Ελένης Τοπαλούδη η σταγόνα που ξεχείλισε το ποτήρι; Που θα κάνει την κοινωνία μας να πει, όχι άλλο; **■**

ATHENS VOICES

ΛΟΓΙΑ ΠΟΥ ΑΚΟΥΣΤΗΚΑΝ
ΣΤΟΥΣ ΔΡΟΜΟΥΣ ΤΗΣ ΑΘΗΝΑΣ

«Εμείς μένουμε σπίτι
για χάρη τους κι εκείνοι
βγαίνουν έξω.
Τι περιμένεις...»

(Επί καραντίνας. Ηλικιωμένη κυρία στην ουρά του ταμείου
σε σούπερ μάρκετ, ανοιχτή συζήτηση για τις ευπαθείς
ομάδες. Με μάσκα. Κάτω Πατίσια, Τετάρτη πρωί)

Λίγο αργότερα, έξω από το
ίδιο σούπερ μάρκετ.
Νεαρή γυναίκα παζαρεύει με δύο Ρομά
ομπρέλες που τις έχουν βρει
στους κάδους:

-Αυτή εδώ μ' αρέσει, θα την
πάρω. Μου δίνεις και την άλλη;
Οι Ρομά απορούν και η κυρία εξηγεί:
-Για τον τοίχο τις θέλω,
είμαι άρτιστ.

(Κάτω Πατίσια, Τετάρτη πρωί)

Ηλικιωμένες κυρίες
με μάσκα και γάντια συζητούν
σε στάση λεωφορείου. Αμπελόκηποι,
Σάββατο πρωί:

-Ο γιος μου μου έλεγε ότι το
εμβόλιο για τον κορωνοϊό θα
είναι άλλο για τους πλούσιους,
τους βίπς, και άλλο για εμάς
τους φτωχούς. Το δικό μας δεν
θα είναι τόσο καλό...

Η συζήτηση συνεχίζεται:

-Αυτό το εμβόλιο, μου είπε,
θα έχει μέσα και το τοιπάκι που
θα μας φορέσουν για να μας
ελέγχουν.

-Καλά αυτό τοιπάκι, πώς το
λένε, από μέταλλο δεν είναι;
-Ναι, ναι.

-Καλά, και πώς θα μπει
το τοιπάκι μέσα στη βελόνα του
εμβολίου; Πώς θα χωρέσει το
μέταλλο; Κι αυτό το μέταλλο
θα πάει κατευθείαν στον
εγκέφαλό μας;

-Τι να σου πω κι εγώ...
Ό,τι ξέρω λέω.

«Αυτά τα
μαντηλάκια βγαίνουν
και σε σπρέι;»

(Κύριος σε φαρμακείο, κέντρο Αθήνας, Σάββατο πρωί)

ΓΙΑΝΝΗΣ ΝΕΝΕΣ

→ panikoval500@gmail.com

Η αγαπημένη στήλη Athens Voices στα
πχέα και τα ακουστικά σας. Οι φωνές
της Αθήνας, όσα κρυφακούει ο Γιάννης
Νένες στο δρόμο, στο Μετρό, στο γρα-
φείο, σε γνωστά, πολυσύχναστα μέρη
αλλά και απίθανα σημεία, κάθε μέρα
στο Athens Voice Radio 102.5

Χαλάνδρι

Της ΕΛΕΝΗΣ ΧΕΛΙΩΤΗ

Παρατηρώ τον χάρτη του μετρό. Κόκκινη και μπλε γραμμή. Πράσινος ο ηλεκτρικός. Στα πιο καινούργια βαγόνια ανάβουν φωτάκια για την επόμενη στάση. Οι επόμενες κόκκινες, οι προηγούμενες σβηστές, άχρωμες, ανούσιες πια. Αυτή που διανύουμε, πράσινη. Πρόσβαση έχουμε μόνο στο παρόν. Πώς θα ζούσαμε χωρίς χρώμα, εάν μας το αφαιρούσαν τώρα; Πόσα από τα πράγματα που λέμε, κάνουμε ή σκεφτόμαστε θα ήταν πια... άχρηστα; Πώς θα ξανακοιτάζουμε πίνακα του Μονέ ή του Πόλοκ; Πώς θα ξανανεβάσεις φωτογραφία του ηλιοβασιλέματος στο insta με το hashtag #nofilter; Σίριουσι όμως. Η τέχνη θα έχανε έναν σύμμαχο, ένα όπλο, ένα θεμέλιο.

Το μαύρο είναι το αγαπημένο μου χρώμα, οπότε ίσως να μη μου κακοφαινόταν. Θα μου έλειπε όμως πολύ το μοβ. Μπλε και κόκκινο. Βρώμικο χρώμα, αλλάζει το ύφος του ανάλογα με το πού τείνει. Έχω στο σπίτι μου έναν τοίχο μελιτζανί, με πρεμεί. Μαύρο θα τον έβλεπα, μαύρα θα βλέπαμε τα περισσότερα πράγματα. Διάβασα πρόσφατα ότι υπάρχουν χρώματα που δεν μπορούμε να δούμε. Συνολικά όμως μπορούμε να αντιληφθούμε 7.000.000 αποχρώσεις, και όλες προέρχονται από 3: κόκκινο, πράσινο και μπλε. Όπως οι γραμμές του μετρό, αναρωτιέμαι εάν είναι τυχαίο. Ποιος έφτιαξε τον χάρτη;

Συνεχίζω να τον χαζεύω και συνειδητοποιώ ότι κάθε φορά που βλέπω την πινακίδα προς Αεροδρόμιο με πιάνουν τάσεις φυγής • όξι νόιμες, προσωρινές. Δεν μου αρέσουν οι παρατεταμένες διακοπές, μου αρέσει να φεύγω συχνά για λίγο. Το bucket list με τους διεθνείς προορισμούς είναι μεγάλο, αλλά πού θα πάει, θα το αδειάσω μια μέρα το κουβαδάκι. Το επόμενο μεγάλο εγχείρημα είναι η Ισλανδία. Ναι, το ξέρω, οι περισσότεροι έτσι αντιδρούν, όπως εσύ τώρα, με το στόμα λίγο ανοιχτό και τα φρύδια συχνά για λίγο. Το each his own, buddy. Εγώ δεν σε κρίνω που πας 15 χρόνια τώρα στο ίδιο νησί κάθε καλοκαίρι. Εάν όμως δεν έχεις δει το Βόρειο Σέλλας μια φορά πριν πεθάνεις, τι σόι ζωή έζησες;

Η πρώτη και μοναδική (έως τώρα) φορά ήταν στην Οτάβα του Καναδά, το 2002, ένα πολύ τεμπέλικο βράδυ στις 2 τα ξημερώματα. Έπρεπε να διαβάζουμε αλλά είχαμε μπουκτίσει, οπότε ο φίλος μου ο Τάσος και εγώ μπήκαμε στο αυτοκίνητό του, περάσαμε από το 24ωρο drive-through του Tim Hortons, πήραμε καφέ και ντόνατς, και αρχίσαμε τη βόλτα στους -30 C. Κανά-δυο ώρες αργότερα, στην άδεια εθνική, επιστρέφοντας στο κέντρο της πόλης, ενώ κοιτάω έξω από το παράθυρο και ο Thom Yorke σιγοτραγουδάει yesterday I woke up sucking a

lemon, λέω «Τάσο, σταμάτα τώρα». «Τι συνέβη;» μου λέει έντρομος. «Σταμάτα και βγες έξω».

Ίσως ήταν το βλέμμα μου, ή ο τόνος της φωνής μου, αλλά χωρίς δεύτερη κουβέντα έβγαλε φλας και ακινητοποιήσε το όχημα στην άκρη του δρόμου. Βγήκαμε ταυτόχρονα, χωρίς μπουφάν, και όταν με κοίταξε έδειχνα απλά τον ουρανό ο οποίος είχε δύο μεγάλες «κουρτίνες», μια πράσινη και μια κόκκινη. Ξαν κάτι σκηνοθετημένο και όχι αληθινό, ο Thom τώρα τραγουδούσε *there are two colors in my head...* «Τι είναι αυτό;» με ρωτάει. «Αυτό που φαντάζεσαι, το Βόρειο Σέλλας». «Μα νόμιζα είχε άλλο σχήμα». Δεν απάντησα. Πρέπει να στεκόμασταν εκεί, σιωπηλοί, στο κυριολεκτικά πολιτικό ψύχος για τουλάχιστον 10 λεπτά. Με την ίδια αφοπλιστική σιωπή μπήκαμε ξανά στο αυτοκίνητο.

Αναρωτιέμαι εάν οι ζωγράφοι θα συνέχιζαν να ζωγραφίζουν χωρίς χρώματα. Βλέπω ένα παλικάρι παραπέρα να φτιάχνει ένα σκίτσο σε ένα μικρό μπλοκ. Σχεδιάζει δυο χείλη γυναικεία. Φαντάζεται κάποια συγκεκριμένα ή φτιάχνει τα ιδανικά; Θα τον βοηθούσε λίγο χρώμα; Η κοπέλα που κάθεται δίπλα του παίζει με τα βραχιόλια της. Το καθένα από αυτά είναι μια άλλη απόχρωση του πορτοκαλί. Τα βάζει σε συγκεκριμένη σειρά. Τα στοιχίζει στον καρπό της με ευλάβεια και λίγο ψυχαναγκασμό. Δικιά μου είναι. Εγώ τα μετρώ κιόλας.

Μόλις τελειώνει, σηκώνει το κεφάλι της και κοιτάει ευθεία προς το μέρος μου. Έχει καταπράσινα μάτια και στρογγυλά, σαν της μητέρας μου. Δίπλα της στέκεται όρθια μια κυρία, γύρω στα 50. Έχει λεπτά, μακριά δάχτυλα και κόκκινα βαμμένα νύχια. Φοράει δυο ασημένια δαχτυλίδια στον παράμεσο και στον δείκτη με μικρές κόκκινες και μοβ πετρούλες. Κόκκινο κραγιόν. Μαύρα μαλλιά. Τα μάγουλά της ροζ, ξαναμμένα από τη ζέστη. Γυαλίζουν στο φως όταν κινείται.

Εκείνη την ώρα χτυπάει το τηλέφωνό μου. Το βγάζω από την τσέπη μου μόνο για να το βάλω σε σίγαση. «Φαίνεται πολύ απορροφημένη» ακούω ξαφνικά μια γυναικεία φωνή να λέει. «Ημουν» απαντώ και την κοιτάω. Επίτηδες δεν συνέχισα, αλλά δεν πήρα τα μάτια μου από πάνω της. Τρία ατελείωτα δευτερόλεπτα μετά λέει «σ' ακούω».

«Ποιο είναι το αγαπημένο σου χρώμα;» τη ρωτάω. ●

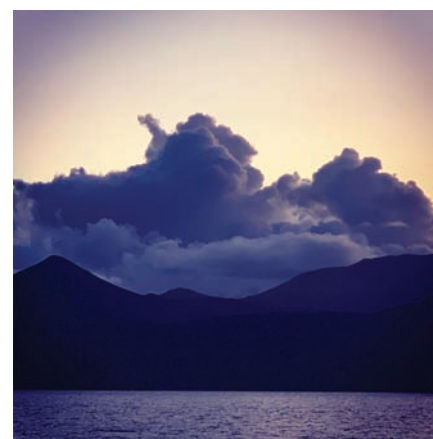
ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΜΕ ΔΙΑΦΟΡΕΤΙΚΟ ΤΕΛΟΣ

Η ΨΑΘΑ

Της ΜΙΚΑΣ ΣΥΜΠΟΥΡΑ

Δίπλωσε καλά το ψάθινο χαλάκι και το τοποθέτησε ανάμεσα στο πλίνθο σκεύος και τον τοίχο. Είχε κάποιο χρόνο ακόμα να μαζέψει τα πράγματά του και να εγκαταλείψει το νησί. Ο Εγκέλαδος είχε ήδη δείξει τα σημάδια του ασυνήθιστου θυμού του με υποχθόνιους βρυκνημούς. Το σπίτι που έμενε ήταν τριώροφο, όμορφο και ευρύχωρο με 18 δωμάτια και αποχωρητήριο στον πρώτο όροφο. Έπρεπε όμως να βιαστεί να φύγει μαζί με τους άλλους ενοίκους του σπιτιού και τους άλλους κατοίκους της πόλης. Δεν μπορούσε να πάρει όλα τα πράγματά του, μόνο τα πιο πολύτιμα. Τα υπόλοιπα φρόντισε να τα τακτοποιήσει στο ισόγειο σε ασφαλή θέση με την ελπίδα να τα ξαναβρεί, όταν θα ξαναγυρνούσε. Οι κάτοικοι της εύρωστης και πολύβουης πόλης ξαφνικά αναγκάστηκαν να την εγκαταλείψουν έτσι βίαια και απρόσμενα. Όσο και αν η δομή του σπιτιού ήταν με κάποιο τρόπο αντισεισμική, έχοντας ελαφριούς τους πάνω ορόφους με τοίχους που είχαν ενίσχυση από ξύλο, δεν είχαν ξαναδεί τόσο αγριεμένο τον Εγκέλαδο. Κατέβηκε από τον πρώτο όροφο στο ισόγειο χρησιμοποιώντας το μικρότερο κλιμακοστάσιο που ήταν για τους ενοίκους της οικίας. Φεύγοντας έριξε μια ματιά στο πλακόστρωτο, φαιόχρωμο δάπεδο, με τους κόκκινους αρμούς, και στην αγαπημένη του τοιχογραφία, με τον νεαρό ψαρά, που κοσμούσε τον τοίχο. Στο ισόγειο πέρασε από το δωμάτιο με τις μυλόπετρες που έφτιαχναν το αλεύρι και έριξε μια τελευταία ματιά στο αγαπημένο του πλίνθο σκεύος, έχοντας την ελπίδα ότι θα το ξαναδεί. Ήταν ο τελευταίος ένοικος τους σπιτιού στο Ακρωτήρι της Θήρας στην εποχή του Χαλκού λίγο πριν από την μεγάλη έκρηξη του ηφαιστείου που εξαφάνισε την πόλη τους κάτω από ένα παχύ στρώμα τέφρας περίπου 3.500 χρόνια πριν.

Πηγές: Έρη Βαρδάκη. Οικία 3.500 ετών. Το Βήμα, Πολιτισμός, Κυριακή 19 Ιανουαρίου 2020, σελ.1&3. Αφιέρωμα και συνέντευξη της Ομότιμης Καθηγήτριας Αρχιτεκτονικής του ΑΠΘ Κλαίρης Παλυβού με θέμα το βιβλίο της: Κ. Παλυβού. Ακρωτήρι Θήρας. Η αρχιτεκτονική της Δυτικής Οικίας, εκδ. Μέλισσα, 2019. Χρ. Ντούμας, Θήρα, Προϊστορικοί χρόνοι, στο Α. Βλαχόπουλος, αρχαιολογία, Νησιά του Αιγαίου, εκδ. Μέλισσα, 2005.

ΦΩΤΟ: ΣΟΦΙΑ ΝΑΡΙΑ ΣΠΙΝΟΥΡΑΚΗ

ΤΑ ΝΟΥΜΕΡΑ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΑΣ

Του ΣΤΑΜΑΤΗ ΖΑΧΑΡΟΥ

8 ήταν τα **ακίνητα** τα οποία απέκτησε το 2018 ο Ευρωβουλευτής του ΣΥΡΙΖΑ **Δημήτρης Παπαδημούλης**. Κανείς φυσικά –πέραν της αριστεράς– δεν ποινικοποιεί την ιδιοκτησία. Το πρόβλημα ξεκινά από το γεγονός ότι τα ακίνητα αγοράστηκαν σε ποσά πολύ χαμηλότερα της αντικειμενικής αξίας τους, κάτι που απαγορεύεται. Απαγορεύεται προκειμένου να μη γίνονται συναλλαγές με «μαύρα» και χάνει λεφτά το δημόσιο από επιτήδειους. Ο ίδιος ο ευρωβουλευτής του ΣΥΡΙΖΑ δηλώνει «καθαρός ουρανός» και ότι δεν θα υποχωρήσει και «ας λυσοσμανούν όσο θέλουν Ν.Δ. και “παπαγαλάκια”». Δεν είναι εύκολα κατανοητό σε τι δεν θα υποχωρήσει, αλλά μπορούμε να υποθέσουμε ότι φέτος θα συνεχίσει να αγοράζει ακίνητα μέχρι να πάρει ολόκληρες τις περιοχές, όπως γίνεται στη Μονοπολύ, και εν συνεχεία θα χτίσει ξενοδοχεία. Μοιάζει άλλωστε χαρακτηριστικά με τον ήρωα του λογότυπου του δημοφιλούς παιχνιδιού.

3 εξ αυτών των κινήτων νοικιάζονταν μέσω του προγράμματος «Εστία» (ευρωπαϊκά κονδύλια) σε ΜΚΟ προς 5,5 ευρώ το μέτρο. Η εύλογη αξία ενοικίασης για παλαιά διαμερίσματα στην περιοχή είναι σύμφωνα με παράγοντες της αγοράς αρκετά χαμηλότερη των 5 ευρώ ανά τ.μ. Φθάνει δε ακόμη και τα 2.5 ευρώ ανά τ.μ. για παλαιά ακίνητα, όπως αυτά που αγόρασε ο ευρωβουλευτής Παπαδημούλης.

834.346,47 ευρώ περιμένουν «παρκαρισμένα» στους λογαριασμούς του ευρωβουλευτή. Αρκετά για να αγοράσει ολόκληρη την περιοχή του Αγίου Παντελεήμονα. Με μια σχετική «μόχλευση» παίρνει και Άγιο Ελευθέριο - Σελόλια, όποτε αυξάνονται κατακόρυφα τα χρήματα που θα εισπράττει αν το ζήρι οδηγήσει κάποιον στην περιοχή του.

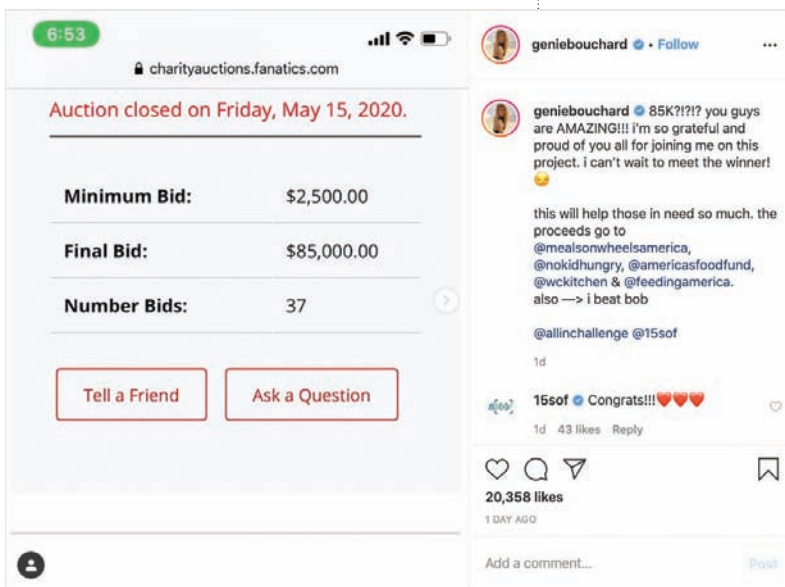
50 μετανάστες με καταγωγή από τη **Συρία** και το **Κογκό** διέμεναν σε κτίριο της οδού Θεμιστοκλέους, το οποίο τελούσε υπό κατάληψη τα τελευταία 4 χρόνια. Εκκενώθηκε νωρίς το πρωί της Δευτέρας. Οι ανθρωπιστικοί λόγοι τους οποίους επικαλούνται όσοι δηλώνουν αλληλέγγυοι και πρακτικά βοηθούν τις άτυπες δομές, έρχονται σε ευθεία αντίθεση με τις άλιες συνθήκες διαβίωσης που συνάντησαν –κατά δήλωσή τους– οι αστυνομικοί όταν μπήκαν στο κτίριο.

8,8 δισεκατομμύρια πιθανώς **κατοικήσιμοι πλανήτες** στο μέγεθος της Γης υπάρχουν μόνο στον γαλαξία μας, σύμφωνα με έρευνα που δημοσίευσαν αστρονόμοι στην αμερικανική επιστημονική επιθεώρηση υψηλού κύρους *Proceedings of the National Academy of Sciences*. Όπως επισημαίνουν υπάρχουν περισσότεροι πλανήτες που προσομοιάζουν στη Γη απ' ό,τι κάτοικοι στην πλανήτη μας. Το «ξέρεις ποιος είμ' εγώ ρε» αποκτά προφανώς άλλη διάσταση.

1δισ. ευρώ μετά και την πληρωμή φόρων ήταν τα καθαρά κέρδη της **Ryanair** για το οικονομικό έτος που έληξε στις 31 Μαρτίου 2020.

4,1δισ. ευρώ ήταν τα ταμειακά διαθέσιμα της αεροπορικής εταιρείας κατά το κλείσιμο της χρήσης.

20% εκτιμά ότι θα είναι μειωμένη κατά το τρέχον οικονομικό έτος η επιβατική κί-

νηση, λόγω φυσικά του κορωνοϊού.

200 εκατ. ευρώ εκτιμά ότι θα είναι οι απώλειες του τζιρού της για το πρώτο τρίμηνο της οικονομικής χρήσης. Ήτοι μέχρι τις 30 Ιουνίου.

3.000 θέσεις εργασίας ωστόσο αναμένεται να περικόψει η αεροπορική χαμηλού κόστους, παρά το γεγονός ότι τα μεγέθη που προαναφέρθηκαν δεν είναι καταστρεπτικά για τη λειτουργία της. Η πανάραχα λογική «τα κέρδη δικά μου, τις ζημιές τις μοιραζόμαστε» φέρνει βραχυπρόθεσμα αποτελέσματα αλλά διαλύει τη φήμη κάθε επιχείρησης.

3 νέους αφορισμούς έκανε ο τέως μητροπολίτης **Αμβρόσιος**. Οι κατάρες του αφορούσαν τον Κυριάκο Μητσοτάκη, τη Νίκη Κεραμέως και τον Νίκο Χαρδαλιά. Ο Τσιόδρας προφανώς τη γλίτωσε επειδή πήγε να ψάλλει. Προ τετραετίας ο Αμβρόσιος είχε παρακαλέσει και τον Εσταυρωμένο «να σαπίσει το χέρι του Φίλη». Δεδομένου ότι το χέρι του βουλευτού του ΣΥΡΙΖΑ χαιρεί άκρας υγείας, θα πρέπει να δούμε αν ο αφορισμός του «σεβασμιότατου» λειτουργεί ή χρήζει άμεσου service.

17-29 Οκτωβρίου πραγματοποιήθηκε στη Γουαϊάνα το **Παγκόσμιο Στρατιωτι-**

85.000 δολάρια προσέφερε ένας κρυφός θαυμαστής στην Καναδή Τενίστρια **Genie Bouchard**, προκειμένου η τελευταία να δειπνήσει μαζί του. Η τενίστρια, η οποία έχει φθάσει μέχρι και το νούμερο 5 της παγκόσμιας κατάταξης, ξεκίνησε στις αρχές Απριλίου μια φιλανθρωπική προσπάθεια ώστε να μαζέψει χρήματα για το σύστημα υγείας. Το έπαθλο ήταν μια θέση στον πάγκο δίπλα στην καλλονή και ένα δείπνο μαζί της.

κό Πρωτάθλημα και αυξάνεται διαρκώς ο αριθμός των αθλητών οι οποίοι καταγγέλλουν ότι είχαν συμπτώματα κορωνοϊού. Επιπλέον, υποστηρίζουν ότι οι γιατροί είχαν ήδη ξεμείνει από φάρμακα.

15 χρόνια κάθετη ήταν η ποινή που επεβλήθη στους δύο βιαστές-δολοφόνους της **Ελένης Τοπαλούδη** επιπροσθέτως των ισοβίων. Όπως, δηλαδή, ακριβώς πρότεινε ο εισαγγελέας.

20 χρόνια είναι το ανώτατο όριο που θα εκτίσουν, όπως επισημαίνουν οι δικαστικοί συντάκτες. Η μητέρα της Τοπαλούδη μιλώντας σε τηλεοπτική εκπομπή ανέφερε ότι όλοι της λένε ότι σε 8 χρόνια οι δράστες θα βγουν από τη φυλακή.

43 χρόνια νωρίτερα αποφυλακίστηκε αντίστοιχα ο Δημήτρης Ασπιώτης, ο οποίος πριν από 10 χρόνια διέπραξε τρεις βιασμούς. Εξέτισε συνολικά 10 χρόνια και απελευθερώθηκε πέρυσι το καλοκαίρι μετά τις αλλαγές που επέφερε ο νόμος Παρασκευόπουλου. Σύμφωνα με καταγγελία 34χρονης, την προηγούμενη εβδομάδα ο ίδιος άνθρωπος την κράτησε όμηρο και την βίασε. Έκτοτε παραμένει άφαντος.

9 ρεκόρ υψηλότερης θερμοκρασίας σημειώθηκαν την Κυριακή σε ολόκληρη τη χώρα:

Μοίρες Ηρακλείου **41,1 °C** (ρεκόρ 11 ετών λειτουργίας)
Ωλένη Ηλείας **40,6 °C** (ρεκόρ 12 ετών λειτουργίας)
Πύργος Ηλείας **39,8 °C** (ρεκόρ 14 ετών λειτουργίας)
Μεγαλόπολη **39,4 °C** (ρεκόρ 11 ετών λειτουργίας)
Αμαλιάδα **38,7 °C** (ρεκόρ 14 ετών λειτουργίας)
Σπήλι Ρεθύμνου **38,2 °C** (ρεκόρ 13 ετών λειτουργίας)
Ζαχάρω Ηλείας **37,9 °C** (ρεκόρ 14 ετών λειτουργίας)
Ανδρίτσαινα **36,1 °C** (ρεκόρ 13 ετών λειτουργίας)
Αθήνα - Γκάζι **35,8 °C** (ρεκόρ 13 ετών λειτουργίας)

1,7δισ. ευρώ αναμένεται να είναι φέτος η τρύπα στα **ασφαλιστικά ταμεία** από την πτώση των εισφορών του ιδιωτικού τομέα στην Ελλάδα. Τον Απρίλιο η πτώση των εισφορών σε σχέση με έναν χρόνο νωρίτερα ήταν ήδη 25%.

25% προβλέπει ο πρόεδρος της **FED** (κεντρική τράπεζα των ΗΠΑ) κύριος Jerome Hayden «Jay» Powell ότι θα είναι φέτος η ανεργία στη χώρα του.

20-30% μειωμένο θα είναι και το **ΑΕΠ των ΗΠΑ** κατά το δεύτερο τρίμηνο του τρέχοντος έτους. Ο Powell συμπληρώνει ωστόσο ότι η κρίση δεν θα μοιάζει με τη μεγάλη ύφεση η οποία ακολούθησε το κραχ του 1929, η αμερικανική οικονομία θα ανακάμψει «σχετικά σύντομα» με την προϋπόθεση πως θα υπάρξει εμβόλιο και αποκατάσταση της εμπιστοσύνης.

Δύσκολα νούμερα με πολλά μηδενικά

«Οι πολίτες *πρέπει να επαγρυπνούμε, ώστε η επανάκαμψη του κορωνοϊού να μην αποτελέσει το πρόσχημα για την καταπάτηση των ατομικών, κοινωνικών και εργασιακών δικαιωμάτων και να μη χρησιμοποιηθεί ως “εργαλείο” για τη φήμωση της αντίθετης άποψης και τις διώξεις των διαφωνούντων*». Η πρώην πρωθυπουργός και μετέπειτα άμισθη προϊσταμένη του Νομικού Γραφείου της Γενικής Γραμματείας του πρωθυπουργού κυρία **Βασιλική Θάνου** αρθρογράφησε στην εφημερίδα «Ορθόδοξη Αλήθεια» κατά του κλεισίματος των ναών εν μέσω πανδημίας. Η κυρία Θάνου προφανώς επαγρυπνεί όπως έκανε άλλωστε και όταν ο «Ρασπούτιν» καταπατούσε όλα όσα αναφέρει στο άρθρο της και μάλιστα χωρίς κορωνοϊό. **Α**

Αναμάρτητοι και αφορισμένοι

Εφτά ανθρώπινα «αμαρτήματα» και «πρέπει», με τα λόγια της Εκκλησίας

Του TAKH SKRIBANOV

Το Σαββατοκύριακο που μας πέρασε γυρίσαμε μερικές δεκαετίες πίσω, μαθαίνοντας για τον «Μεγάλο αφορισμό» του μητροπολίτη πρώην Καλαβρύτων και Αιγιαλείας, Αμβρόσιου, κατά του πρωθυπουργού, Κυριάκου Μητσοτάκη, της υπουργού Παιδείας, Νίκης Κεραμέως και του υφυπουργού Πολιτικής Προστασίας, Νίκου Χαρδαλιά, μετά το αμάρτημά τους να πουν ότι ο κορωνοϊός θα μπορούσε να μεταδοθεί και μέσω της θείας κοινωνίας.

Στη συνέχεια, η Ιερά Σύνοδος «άδειασε» τον Αμβρόσιο, τονίζοντας ότι κάθε απόφαση ανάγνωσης αφορισμού που δεν έχει εκδοθεί από την ίδια «είναι ανυπόστατη και ανίσχυρη» — αν και ο Αμβρόσιος επέμεινε ότι ο αφορισμός του ισχύει. Ωστόσο, λίγες ημέρες νωρίτερα, στις 30 Απριλίου, η Διαρκής Ιερά Σύνοδος ήταν εκείνη που σε ανακοίνωσή της ανέφερε ότι θα μπορούσε να «διαπραγματευθεί» με την Πολιτεία τα θέματα κανόνων και υγιεινής με το άνοιγμα των εκκλησιών, όχι όμως και

της Θείας Κοινωνίας. «Η ΔΙΣ επαναλαμβάνει και πάλι ομοφώνως ότι το ζήτημα περί του Ιερού Μυστηρίου της Θείας Ευχαριστίας και της Θείας Κοινωνίας τυγχάνει αδιαπραγμάτευτο, όπως ακριβώς ορίζεται από τους Θείους και Ιερούς Κανόνες της Αγίας μας Εκκλησίας», έλεγε χαρακτηριστικά. Κι αυτή δεν ήταν η πρώτη φορά που η Εκκλησία της Ελλάδος παρενέβαινε σε θέματα που δεν ήταν της δικής της αρμοδιότητας, όπως για παράδειγμα η δημόσια υγεία, περνώντας κάποιες φορές το δικό της.

1 Ενημέρωση για τις αληθινές επιδιώξεις της προτάσεως για «χωρισμό Εκκλησίας και Κράτους»

Στον επίσημο ιστότοπο της Εκκλησίας (www.ecclesia.gr), στην κατηγορία «Μηνύματα προς το λαό», τα οποία δεν είναι όλα σύγχρονα, ει- κάζουμε όμως ότι ισχύουν ως «μηνύματα» μιας και βρίσκονται εκεί, η Ιερά Σύνοδος λέει για το διαχωρισμό ότι πρόκειται για «σύνθημα που κάποιοι με πολύ δηλητήριο, φανατισμό και πείσμα κυκλοφορούν ανάμεσά μας», με «στόχο την περιθωριοποίηση της Ορθοδοξίας». Κι όλα αυτά καθώς υποστηρίζει ότι βάσει του Συντάγματος «υπάρχουν ξεκάθαροι και διακριτοί ρόλοι για την Εκκλησία και την Πολιτεία».

3 Η Εκκλησία για το AIDS

Η ενότητα αυτή περιλαμβάνει τη φωτογραφία ενός ιερέα με κάμποσα παιδάκια τριγύρω του και τη λεζάντα «Στην αγκαλιά της Εκκλησίας, τα παιδιά δεν κινδυνεύουν από καμία σύγχρονη μάστιγα (ναρκωτικά, AIDS κ.λπ.). Χαρούμενα και απερίσπαστα, γίνονται σωστοί οικογενειάρχες και Έλληνες». Η Εκκλησία λέει, λοιπόν, ότι «το AIDS είναι καρπός και αποτέλεσμα ενός ιδιαιτέρου τρόπου ζωής». Κι επίσης, ότι «το καλύτερο φάρμακο είναι ο εκκλησιαστικός τρόπος ζωής. Η εκκλησιαστική παράδοση είναι το πιο τέλειο και ανθεκτικό πνευματικό ανοσοολογικό σύστημα της κοινωνίας μας».

4 Το μάθημα των θρησκευτικών

«Ποιοι το πολεμούν;», αναρωτιέται ο συγγραφέας αυτής της ενότητας και απαντά: «Οι Μασόνοι, οι ποικιλώνυμες αιρέσεις, άτομα υλιστικών, καθαρά αντιλήψεων, σκοτεινές δυνάμεις με εθνικιστικά σχέδια». Το μάθημα των θρησκευτικών δεν μπορεί παρά να είναι «η διδασκαλία της χριστιανικής Ορθοδοξίας». Γιατί «στην προβληματική εποχή μας ο άνθρωπος έχει αλλοτριωθεί, έχει αποξενωθεί, η ζωή του είναι χωρίς νόημα, αφού ζει χωρίς πίστη στο Θεό και στη μεταθανάτια ζωή».

5 Εκκλησία και Νεότητα

Βασικό το μάθημα των θρησκευτικών για τα παιδιά, σύμφωνα με την Εκκλησία, αλλά και τα καθημερινά σχολεία, καθώς «μέσα στους σύγχρονους καταλυτικούς και ισοπεδωτικούς καιρούς μας, αποτελούν οάσεις πνευματικής δρασιότητας και πολιτιστικές εστίες». «Σκοπός τους είναι να μορφώσουν αξιότιμους χριστιανούς και οικογενειάρχες».

6 Πολιτικός γάμος

Η Εκκλησία αναγνωρίζει το δικαίωμα σε άθεους και αλλοθρησκούς να τελούν πολιτικό γάμο, είναι όμως πολύ αυστηρή για τους χριστιανούς: «Η Εκκλησία, συνεπώς προς τη διδασκαλία της, ένα γάμο γνωρίζει, τον θρησκευτικό. Ο πολιτικός γάμος είναι ελεύθερη συμβίωση και «αστεφάνωτη» σχέση. Όποιος απορρίπτει ένα από τα επτά μυστήρια θα γινόταν αποστάτης».

7 Αποτέφρωση

Κι εδώ ξεκαθαρίζει τη θέση της η Εκκλησία, λέγοντας ότι η «σύγχρονη αποτέφρωση νεκρών δεν διαφέρει και πολύ από την ανακύκλωση απορριμμάτων». Προσθέτει, δε, ότι «η Εκκλησία έχει την ελευθερία να μην υποχρεωθεί να τελέσει εξόδιο ακολουθία για κάποιον που αποφάσισε να μην ανήκει καθόλου ή να ανήκει επιλεκτικά στην Εκκλησία, αφού απορρίπτει ορισμένες από τις νεκρικές της παραδόσεις, όπως την ταφή». **Α**

Η ΔΕΥΤΕΡΗ ΕΚΔΙΚΗΣΗ ΤΟΥ KEYNES

Η απειλή της πανδημίας οδηγεί στην αύξηση των κρατικών δαπανών

Του ΝΙΚΟΥ ΓΕΩΡΓΙΑΔΗ

Ακούγεται λίγο ρετρό να επανέρχεται η οικονομική σκέψη σε μοντέλα που κυριάρχησαν στον Μεσοπόλεμο, αλλά αν παραδεχτούμε πως ο Keynes ήταν ο «μάγος» που έσωσε τον καπιταλισμό από τον εαυτό του, τότε ενδεχομένως η θεωρία του, που έπεισε τον Ρούσβελτ αλλά και τη Virginia Wolf, να εξακολουθεί να είναι επίκαιρα χρήσιμη. Τώρα πως μία αγγλίδα λογοτέχνιδα, η Adeline Virginia Stephen, εμπλέκεται στην οικονομική θεωρία και το New Deal είναι από τις ιστορίες που χαρακτηρίζουν τα απρόοπτα της ζωής. Ο John Maynard Keynes ήταν καλός φίλος της μυθιστοριογράφου. Συμπέρασμα, λοιπόν. Ο οικονομολόγος πέραν του επιστημονικού ταλέντου του ανήκε σε μία ευρύτερη πνευματική ελίτ. Όλα παίζουν ρόλο.

παγκόσμιας οικονομικής δραστηριότητας. Χρειαζόμαστε άραγε ένα ολόφρεσκο New Deal; Η απάντηση προφανώς είναι θετική. Η επέλαση του Covid-19 θεμελίωσε τη νίκη του ξεχασμένου από τη δεκαετία του 1980 - 1990 Εθνικού Συστήματος Υγείας, ή για την ακρίβεια των πολλών εκδοχών ΕΣΥ που τότε κυριάρχησαν ως μοντέλο στις χώρες του δυτικού κόσμου και στις τότε εκκολλαπτόμενες και πολλά υποσχόμενες αναπτυξιακά κοινωνίες στην Ελλάδα, την Πορτογαλία, την Ισπανία και αλλού. Τα μοντέλα αυτά άρχισαν να κατεδαφίζονται από τους διαχειριστές των νεοφιλελεύθερων, όπως αποκαλούνται, πρακτικών, δηλαδή των οπαδών της βάνουσης Σχολής του Σικάγο της οποίας κάποιες εφαρμογές λειτούργησαν απολύτως ισοπεδωτικά για τις κοινωνικές δομές, κυρίως σε υπό ανάπτυξη χώρες αλλά και σε κοινωνίες του ευρωπαϊκού Νότου.

Η «λεπλάσια» των δομών του κοινωνικού κράτους ήταν ισοπεδωτική με πρόσχημα την εξοικονόμηση λειτουργικών πόρων και με άλλοθι την όντως απαράδεκτη και ανορθολογική διαχείριση των Εθνικών Συστημάτων Υγείας από διεφθαρμένες κυβερνήσεις, αρμοδίους και διαπλεκόμενους παράγοντες και διεθνείς δομές του απανταχού θεσμικού υποκόσμου.

Η πανδημία έφερε στην επιφάνεια όλα τα προβλήματα που συσσωρεύτηκαν κατά τις τελευταίες δεκαετίες. Τα ισχυρά ΕΣΥ της Γαλλίας, της Βρετανίας, της Ιταλίας και της Ισπανίας γονάτισαν. Ο Covid-19 συντετέλεσε στον «θρίαμβο του ΕΣΥ». Μόνο που η ανοικοδόμησή του είναι κοστοβόρα. Από εκεί προέκυψε και η άμεση ανάγκη κατάργησης των ιδεοληπτικών ορίων στα ελλείμματα των προϋπολογισμών αλλά και των ιδίων των κοινωνικών δομών. Το θανατικό και ο φόβος έκαμψαν τις αντιστάσεις των «Καλβινιστών» της παγκόσμιας οικονομίας. Ήταν πια φανερό πως η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα ήταν πια υποχρεωμένη να τυπώσει χρήμα. Με ευρωμόλογα ή όχι, με μνημόνια ή απλά δάνεια, το Βερολίνο, η Χάγη, η Κοπεγχάγη και το Ελσίνκι καθώς και τα παραμάγαζά τους στην πρώην Ανατολική Ευρώπη, υποχρεώθηκαν να υποκλιθούν στις ανάγκες των κοινωνιών. Τότε εμφανίστηκε το φάντασμα του Keynes. Κάθε αλλαγή χρειάζεται τον (την) Γερμανό της. Με μία διατύπωση που δεν αφήνει και πολλά περιθώρια ερμηνείας, η Άγγελα Μέρκελ και ο Εμανουέλ Μακρόν συμφώνησαν πως οι βασικές παραγωγικές δομές που αφορούν την Υγεία, την Κοινωνία και την

Άμυνα θα πρέπει να βρίσκονται επί ευρωπαϊκού εδάφους. Πρώτο «λάκτισμα» κατά της ισοπεδωτικά αυτορυθμιζόμενης παγκοσμιοποίησης. Προκειμένου να υποστυλωθεί η οικονομία και να αντέξει την κρίση παραγωγής κέρδους από τη μία και τα διευρυνόμενα ελλείμματα από την άλλη, Βερολίνο και Παρίσι κατέληξαν στο πακέτο στήριξης του μισού τρισεκατομμυρίου. Τι σημαίνει αυτό; Σημαίνει απλά και (επιτέλους) διεύρυνση του μετώπου των δημοσίων Δαπανών. Ο Keynes ξαναπαίρνει την εκδίκησή του για να σώσει για δεύτερη φορά τον καπιταλισμό από τον εαυτό του. Για τον λόγο αυτό ο «Economist» ξαναθυμήθηκε την περίοδο του Μεσοπολέμου και η «Huffington Post» το πόνημα του Zachary Carter για τον μεγάλο οικονομολόγο, «The Price of Peace». Διότι στο κάτω-κάτω ο Keynes είχε καταλήξει στην εξής αλήθεια: «Ο πραγματικός αγώνας διεξάγεται μεταξύ φιλελευθερισμού και εθνικισμού». Διότι «ο φιλελευθερισμός επιδιώκει την ειρήνη και το ελεύθερο εμπόριο», ενώ «ο εθνικισμός επιδιώκει την εθνική επιβολή, και από πολιτισμική και από φυλετική άποψη».

Το τίμημα θα είναι μεγάλο και το κόστος τεράστιο αλλά τουλάχιστον έτσι θα σωθεί ο καπιταλισμός και ας υποστούν απώλειες τα κακομαθημένα παιδιά του Σικάγο και τα ακόμη πιο κακομαθημένα παλιόπαιδα της Wall Street. Άλλωστε πάντα ο καπιταλισμός διασωζόταν από τις «σοσιαλιστικές» ενέσεις επιβίωσης από τις συστημικές σοσιαλδημοκρατίες, ή όπως αλλιώς αποκαλούνται, αφού δεν έχει απολύτως καμία σημασία η όποια ετικέτα. Φαίνεται πως αυτός ο νέος κύκλος ανοίγει υπό την επήρεια του «Corona Fear» με τις καθοριστικές πολιτικές επιπτώσεις στα πολιτικά συστήματα εξουσίας του ανεπτυγμένου δυτικού κόσμου. Το παραξήλωσαν οι μοναχοφαγάδες των πολυεθνικών πριγκιπάτων. Οι ανισότητες που προκάλεσαν τους εκδικούνται και οι μάσκες δεν είναι πια αρκετές

για να κρύψουν την απόγνωση και την απελπισία. Έπρεπε οι διαχειριστές της εξουσίας να μετρήσουν τα στρατιωτικά φορτηγά με τα φέρετρα σε εκείνη τη μακάβρια παρέλαση στους δρόμους του Bergamo για να διαισθανθούν τον κίνδυνο και να αποδεχθούν, έστω προς το παρόν, την ήττα τους. ▮

Ο KEYNES ΞΑΝΑΠΑΙΡΝΕΙ ΤΗΝ ΕΚΔΙΚΗΣΗ ΤΟΥ ΓΙΑ ΝΑ ΣΩΣΕΙ ΓΙΑ ΔΕΥΤΕΡΗ ΦΟΡΑ ΤΟΝ ΚΑΠΙΤΑΛΙΣΜΟ ΑΠΟ ΤΟΝ ΕΑΥΤΟ ΤΟΥ

Interreg - IPA CBC
Greece - Albania
Culture Lands

Ο Δήμος Φλώρινας, ως επικεφαλής εταίρος, υλοποιεί το έργο Culture Lands στο πλαίσιο του Interreg Ελλάδα Αλβανία IPA CBC.

www.cityoflorina.gr

Το έργο στοχεύει στην προώθηση πολιτιστικών και καλλιτεχνικών δραστηριοτήτων και εκδηλώσεων ως μέσο σύνδεσης της Παράδοσης και Σύγχρονης πολιτιστικής ζωής και κληρονομιάς της Διασυνοριακής περιοχής και στην αύξηση της επισκεψιμότητας στην περιοχή παρέμβασης.

Πρόγραμμα συγχρηματοδοτούμενο από την Ευρωπαϊκή Ένωση και Εθνικά Ταμεία της Ελλάδας και της Αλβανίας
The Project is co-funded by the European Union and by National Funds of Greece & Albania
www.greece-albania.eu

ΚΩΣΤΗΣ ΧΑΤΖΗΔΑΚΗΣ

«Δεν δέχομαι κανείς να μου λέει ότι ενδιαφέρεται για το μέλλον του παιδιού μου περισσότερο από μένα»

Ο υπουργός Περιβάλλοντος και Ενέργειας λύνει όλες τις απορίες για το νέο Περιβαλλοντικό Νομοσχέδιο, απαντά μία-μία στις κατηγορίες της αντιπολίτευσης και εξηγεί τι άλλαξε στη ζωή του ο κορωνοϊός

Της ΚΑΤΕΡΙΝΑΣ ΠΑΝΑΓΟΠΟΥΛΟΥ

Λέτε ότι η χώρα μας αποτελούσε μία θλιβερή εξαίρεση στα περιβαλλοντικά θέματα μέσα στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Τι αλλάζει με τον περιβαλλοντικό νόμο του υπουργείου σας;

Έχουμε τις περισσότερες καταγγελίες στις Βρυξέλλες μετά την Ισπανία. Αυτή την κατάσταση κληρονομήσαμε από τον ΣΥΡΙΖΑ. Και αυτό εργαζόμαστε να αλλάξουμε. Όχι με δικές μας πατέντες. Προχωρούμε με βάση αυτά που ισχύουν στις άλλες ευρωπαϊκές χώρες. Στο κάτω-κάτω, σας θυμίζω, ήμουν 13 χρόνια στις Βρυξέλλες και στο Στρασβούργο. Τι κάνει λοιπόν αυτό το περιβόητο νομοσχέδιο; Απλοποιεί τις περιβαλλοντικές αδειοδοτήσεις ακολουθώντας τις πρακτικές άλλων ευρωπαϊκών κρατών. Βάζει κανόνες στις περιοχές Natura, αντίστοιχες με αυτές που ισχύουν στα περισσότερα κράτη της ΕΕ. Δίνει τέλος στην ομηρία χιλιάδων αγροτών, που το Δημόσιο από τη μία τους αφήνει να δηλώνουν τα χωράφια τους στην ΕΕ για να παίρνουν επιδοτήσεις και από την άλλη τα ίδια χωράφια τα θεωρεί δάση. Προσπαθούμε να τελειώσουμε με τους βόθρους, με τα μπάζα και τις χωματερές. Συνδέουμε χιλιάδες σπίτια με το αποχετευτικό δίκτυο. Με λεφτά του ΕΣΠΑ. Δημιουργούμε τις προϋποθέσεις για μία πιο αποτελεσματική διαχείριση των σκουπιδιών, ιδιαίτερα στο Ιόνιο και στο Νότιο Αιγαίο όπου έχουμε μια σειρά από ανοιχτές υποθέσεις. Απαγορεύουμε να εκδίδεται οικοδομική άδεια εάν ο άλλος δεν έχει κανονίσει για τη σύννομη διάθεση των μπάζων του. Ωστε να μη μολύνει τις παραλίες και τα δάση.

— **Τι απαντάτε στις αιτιάσεις του ΣΥΡΙΖΑ ότι με τον νόμο καταργείτε την προστασία των περιοχών Natura 2000, τους εθνικούς δρυμούς δηλαδή, και προωθείτε ακόμα και μεταλλευτικές δραστηριότητες και εξορύξεις υδρογονανθράκων σε περιοχές προστασίας της φύσης;**

Υπάρχει μια σημαντική παρανόηση εδώ. Έχει δημιουργηθεί η εντύπωση σε μεγάλο μέρος του κόσμου ότι οι περιοχές Natura είναι «νεκρές ζώνες» όπου δεν συμβαίνει τίποτα. Είναι πολύ μακριά από την πραγματικότητα αυτό. Στις περιοχές Natura, τόσο στην Ελλάδα όσο και σε ολόκληρη την Ευρώπη, επιτρέπονται δραστηριότητες οι οποίες ταυρίζουν στα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της κάθε περιοχής. Για αυτό και εκπλήσσομαι ιδιαίτερα από την κριτική με αφορμή τις εξορύξεις. Από τη μια πλευρά εκπλήσσομαι με τον ΣΥΡΙΖΑ, επί των ημερών του οποίου δόθηκαν πολλές άδειες για εξορύξεις λιγνίτη, μαρμάρου και βωξίτη σε περιοχές Natura. Σήμερα όμως υποδύεται τον πολέμιό τους. Και από την άλλη πλευρά εκπλήσσομαι με τις αντιδράσεις ορισμένων περιβαλλοντικών οργανώσεων, οι οποίες δεν μπορεί να μη γνωρίζουν ότι γίνονται εξορύξεις, υπό προϋποθέσεις, σε όλες ανεξαιρέτως τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Όπως γινόταν και στην Ελλάδα επί ΣΥΡΙΖΑ! Αυτό που κάνουμε εμείς είναι να βάλουμε τέρμα στο προηγούμενο καθεστώς αδιαφάνειας όπου οι άδειες δίνονταν με βάση το αν κάποιος είχε μέσο ή όχι. Και θεσμοθετούμε ένα διαφανές πλαίσιο κοινής λογικής που θα έχει την έγκριση του Συμβουλίου της Επικρατείας. Για πρώτη δε φορά, στις 2 από τις 4 ζώνες, απαγορεύεται ρητώς η δυνατότητα εξορύξεων! Κάνουν λοιπόν κριτική αυτοί που τις επέτρεπαν, σε αυτούς που για πρώτη φορά τις απαγορεύουν σε 2 ζώνες! Όλη αυτή η κριτική είναι όχι μόνο άδικη, αλλά και υποκριτική. Διότι εμείς είμαστε η κυβέρνηση που προωθεί την απολιγνιτοποίηση, την ηλεκτροκίνηση, τη στήριξη της ανακύκλωσης, την απόσυρση των πλαστικών μιας χρήσης. Και δεν δέχομαι κανείς να μου λέει ότι ενδιαφέρεται για το μέλλον του παιδιού μου περισσότερο από ό,τι εγώ ο ίδιος!

— **Για ποιον λόγο καταργείτε την αυτοτέλεια των Φορέων Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών οι οποίοι γνωμοδοτού-**

σαν για τα σχέδια διαχείρισής τους;

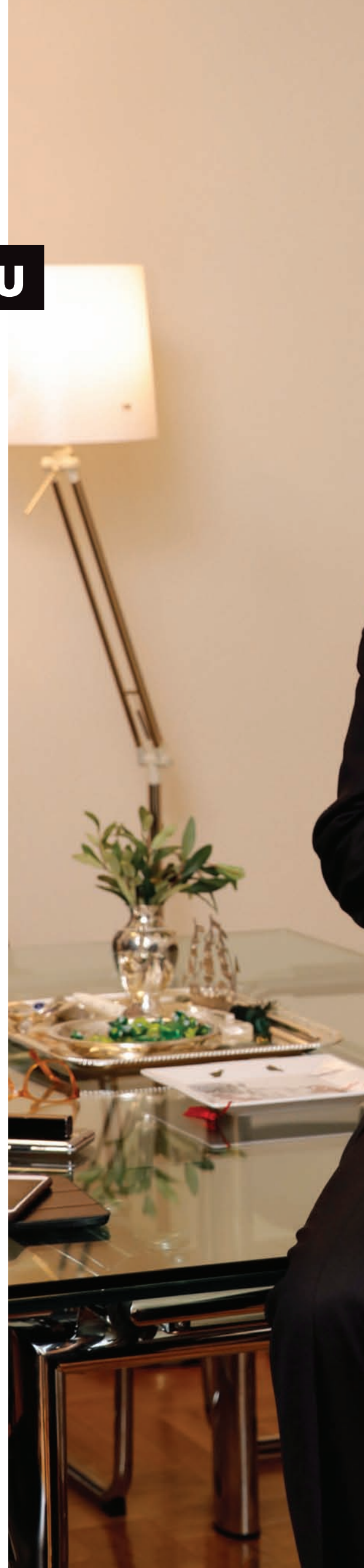
Και εδώ η κριτική προσπαθεί να αποπροσανατολίσει. Διότι η ουσία είναι ότι με το προηγούμενο πλαίσιο, οι προστατευόμενες περιοχές, δεν ήταν και τόσο προστατευμένες. Για όλες αυτές τις περιοχές, οι οποίες αποτελούν το ένα τρίτο της χώρας, δίνονταν μέχρι τώρα περίπου 8 εκατ. ευρώ τον χρόνο! Το διανοίστε; Ενώ στον νόμο που φέραμε, για πρώτη φορά προβλέπεται η ουσιαστική χρηματοδότηση έργων περιβαλλοντικής προστασίας στις περιοχές Natura μέσω του κεντρικού οργανισμού που δημιουργούμε για αυτό το λόγο, του ΟΦΥΠΕΚΑ. Η αυξημένη χρηματοδότηση θα προέρχεται από ένα περιβαλλοντικό τέλος στις δραστηριότητες που θα αναπτύσσονται στις προστατευόμενες περιοχές. Και να σημειώσω ότι η δημιουργία του ενιαίου οργανισμού ήταν πρόταση των ίδιων των φορέων και των περιβαλλοντικών οργανώσεων! Πρόταση που υλοποιούμε! Δεν καταλαβαίνω επομένως γιατί αυτή η εμπαθία. Αν είναι αναληθές ότι εμείς δίνουμε περισσότερα χρήματα για τις προστατευόμενες περιοχές, ας βγει κάποιος να το πει! Ας είναι. Εμείς προχωρούμε με αυτό το σύγχρονο και ευρωπαϊκό σύστημα που ισχύει σε χώρες όπως η Φινλανδία, η Αυστρία, η Ιρλανδία. Διότι ενδιαφερόμαστε πραγματικά για το περιβάλλον και δεν θέλουμε η χώρα να μείνει κολλημένη στο χτες.

— **Στο νομοσχέδιο προβλέπεται επίσηυση της διαδικασίας περιβαλλοντικής αδειοδότησης. Πρακτικά σε πόσο διάστημα θα αποφαίνεται η αρμόδια επιτροπή από την ημέρα που θα υποβληθεί ένα αίτημα για επένδυση;**

Είχαμε μέχρι τώρα την πανευρωπαϊκή πρωτοτυπία η διαδικασία των περιβαλλοντικών αδειοδοτήσεων να διαρκεί 6-8 χρόνια. Ενώ στις υπόλοιπες χώρες της ΕΕ η ίδια διαδικασία διαρκεί μερικούς μόνο μήνες! Φανταστείτε πόσες επενδύσεις και θέσεις εργασίας έχουν χαθεί κάθε φορά που ένας επενδυτής που ήθελε να επενδύσει στη χώρα μας, έμπλεκε στα γρανάζια της γραφειοκρατίας. Αυτό τώρα αλλάζει. Θα γίνεται ό,τι συμβαίνει στην Ιταλία, στην Ολλανδία, στη Γερμανία. Οι αρμόδιοι φορείς θα απαντούν μέσα σε ένα εύλογο χρονικό διάστημα 100-150 ημερών για το αν μια επένδυση μπορεί να προχωρήσει. Προσέξτε. Δεν θα είναι υποχρεωμένες η αρχαιολογική ή η δασική υπηρεσία να απαντούν θετικά, όπως παραπλανητικά επιχειρηματολόγησε ο ΣΥΡΙΖΑ. Θα μπορούν, και πρέπει, να λένε όχι, εάν το σχέδιο της επένδυσης δεν πληροί τους περιβαλλοντικούς όρους. Θα το λένε όμως! Και έτσι δεν θα υπάρχουν πλέον δικαιολογίες για αυτή την κωλυσιεργία που έπαιρνε χρόνια ολόκληρα. Η οποία είχε κάνει την Ελλάδα τη χώρα του «ου μπλέξεις» ακόμα και για τους επενδυτές εκείνους που είχαν την πρόθεση να επενδύσουν στην Ελλάδα και –σεβόμενοι το περιβάλλον– να δημιουργήσουν θέσεις εργασίας.

— **Από 1/1/2021 επεκτείνεται το τέλος στις πλαστικές σακούλες και θα ισχύει η ίδια επιβάρυνση για όλες ανεξαρτήτως πάχους. Γιατί προχωρήσατε σε αυτή τη ρύθμιση;**

Διότι σε αυτό το ζήτημα είχαμε πλέον φτάσει στο σημείο να κοροϊδεύομαστε μεταξύ μας. Αναγνωρίζω ότι ήταν μία ρύθμιση που έφερε η προηγούμενη κυβέρνηση η οποία κινούνταν στη σωστή κατεύθυνση. Ο τρόπος όμως με τον οποίο εφαρμόστηκε είχε σαν αποτέλεσμα να ακυρώνεται στην πράξη. Από τη μία πλευρά, χαιρόμαστε μεταξύ μας για τη μείωση στη χρήση της μικρής πλαστικής σακούλας. Από την άλλη όμως σημειώθηκε μία κατακόρυφη αύξηση της χρήσης της μεγαλύτερης, χοντρής πλαστικής σακούλας στα σουπερ μάρκετ, για την οποία δεν πληρωνόταν περιβαλλοντικό τέλος. Βάζουμε λοιπόν τέρμα σε αυτή την κατάσταση. Επεκτείνουμε το τέλος σε όλες τις πλαστικές σακούλες ανεξαρτήτως πάχους με διπλό στόχο: Από τη μια πλευρά να μει-

●

**Αυτό που κάνουμε
είναι να βάλουμε
τέρμα στο προηγού-
μενο καθεστώς
αδιαφάνειας όπου
οι άδειες δίνονταν
με βάση το αν
κάποιος είχε μέσο
ή όχι**

●

ωθεί η χρήση της πλαστικής σακούλας γενικώς. Και από την άλλη πλευρά να πληρώνεται και να αποδίδεται το περιβαλλοντικό τέλος για όλες τις πλαστικές σακούλες οι οποίες εντέλει αγοράζονται. Είναι μια ρύθμιση με όφελος τόσο για τους πολίτες, όσο και για το περιβάλλον.

— Τι απαντάτε σε όσους σας κατηγορούν ότι με το νομοσχέδιο νομιμοποιείτε αυθαίρετα εντός δασικών εκτάσεων και κατά περίπτωση εντός υγροτόπων και ρεμάτων;

Ότι πολύ απλά δεν έχουν διαβάσει τη σχετική διάταξη του νόμου. Διότι αν την είχαν διαβάσει θα γνώριζαν ότι σέβεται το σκεπτικό που οδήγησε το Συμβούλιο της Επικρατείας να κρίνει αντισυνταγματικό τον νόμο του ΣΥΡΙΖΑ για τις λεγόμενες οικιστικές πυκνώσεις. Είναι μια διάταξη που λαμβάνει υπόψη αυτή την απόφαση του ΣτΕ και παραπέμπει για τις περαιτέρω παραμέτρους σε νέο Προεδρικό Διάταγμα που θα έχει την έγκριση του ίδιου του ΣτΕ.

— Κύριε υπουργέ, σε πρόσφατη τηλεδιάσκεψη που είχαμε με νέους με θέμα την πράσινη ατζέντα της κυβέρνησης, μιλήσατε για κίνητρα τα οποία θα φέρει η κυβέρνηση για την προώθηση της ηλεκτροκίνησης. Ποια θα είναι αυτά;

Έχουμε ξεκινήσει τη συνεργασία με τα Υπουργεία Οικονομικών και Μεταφορών για αυτό το ζήτημα ήδη από το περασμένο φθινόπωρο. Έχουμε μιλήσει με τους παράγοντες της αγοράς, αλλά και με άλλες χώρες—εγώ ο ίδιος είχα επισκεφθεί την Ολλανδία για αυτό το θέμα καθώς είναι μια χώρα που βρίσκεται πολύ μπροστά στα θέματα της ηλεκτροκίνησης— και υπολογίζω ότι σε ένα περίπου μήνα θα είμαστε έτοιμοι να παρουσιάσουμε το σχετικό νομοσχέδιο. Είναι μια πολυεπίπεδη παρέμβαση. Ξεκινά από τις υποδομές φόρτισης—τα ηλεκτρικά βενζινάδικα όπως λέω αστειευόμενος— και φτάνει μέχρι το ειδικό πρόγραμμα κρατικής ενίσχυσης που έχουμε σχεδιάσει. Αυτό θα δώσει κίνητρα σε όσους θέλουν να αγοράσουν ηλεκτρικά αυτοκίνητα, σκούτερ και ποδήλατα, με πόρους που θα προέλθουν από το Ταμείο Ρύπων και οι οποίοι είναι σημαντικοί. Η επιδότηση των ΙΧ θα είναι η ίδια για όλους τους τύπους των αυτοκινήτων, ανεξαρτήτως κόστους, διότι θέλουμε να ενισχύσουμε αναλογικά περισσότερους αυτούς που δεν έχουν πολλά χρήματα. Τα κίνητρα θα είναι ισχυρότερα για τα σκούτερ και τα ποδήλατα, όχι μόνο λόγω χαμηλότερης τιμής, αλλά και διότι θέλουμε να κάνουμε ένα άνοιγμα στους νέους. Θέλουμε οι νέοι να πρωταγωνιστήσουν σε αυτή τη μετάβαση στη νέα εποχή στην οποία τα ηλεκτρικά αυτοκίνητα, τα σκούτερ και τα ποδήλατα δεν θα θεωρούνται πλέον πολυτέλεια.

— Τι άλλαξε στη δική σας ζωή με τα μέτρα για τον κορωνοϊό;
Ίσως δεν άλλαξαν τόσο πολλά για μένα, όσο για τους ανθρώπους που αναγκάστηκαν να μείνουν στο σπίτι. Διότι ακόμα και την περίοδο της καραντίνας ήμουν υποχρεωμένος να πηγαίνω κάθε μέρα στο υπουργείο. Άλλαξε φυσικά ο τρόπος με τον οποίο εργαζόμουν. Καθώς η είσοδος του κοινού απαγορεύτηκε, τα ραντεβού μειώθηκαν, οι τηλεδιασκέψεις έγιναν μέρος της καθημερινής εργασιακής ρουτίνας, ενώ πολλοί εργαζόμενοι του υπουργείου και συνεργάτες μου χρησιμοποίησαν την τηλεργασία. Η άλλη σημαντική αλλαγή στην καθημερινότητά μου ήταν ότι λόγω του περιορισμού των εκδηλώσεων και των συναντήσεων μου δόθηκε περισσότερος ελεύθερος χρόνος που είχα την ευκαιρία να τον περάσω με την Πόνη και τον γιο μας, τον Γιάννη.

— Ποιο είναι το πρώτο πράγμα που θα θέλατε να κάνετε όταν τελειώσουν όλα τα πρωτόγνωρα που ζούμε λόγω κορωνοϊού;
Να πηγαίναμε και οι τρεις μας οικογενειακώς στην Κρήτη, που μου έχει λείψει πολύ. **A**

ΝΑΣ ΑΚΟΜΑ ΚΑΤΑΛΛΗΛΟΣ ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΣΤΗΝ ΚΑΤΑΛΛΗΛΗ ΘΕΣΗ, ΣΤΗΝ ΠΙΟ ΔΥΣΚΟΛΗ ΣΥΓΚΥΡΙΑ, σε έναν από τους πιο κομβικούς τομείς της ελληνικής οικονομίας. «Στη φοβερή αυτή κρίση της πανδημίας είχαμε την τύχη στα πιο σημαντικά πόστα να έχουμε στο τιμόνι ανθρώπους ικανούς, με διαχειριστική επάρκεια και ενσυναίσθηση, που συνέβαλαν με όλες τους τις δυνάμεις στη διαχείριση αυτής πρωτοφανούς κρίσης· ένας από αυτούς είστε κι εσείς» λέω στον πρόεδρο του Συνδέσμου

Ελληνικών Τουριστικών Επιχειρήσεων, Γιάννη Ρέτσο, στο τέλος της συζήτησής μας. «Καλοσύνη σας»

μου απαντάει και ο τρόπος του εμπνέει ηρεμία και εμπιστοσύνη. Έχοντάς τον παρακολουθήσει σε μια διαδικτυακή συζήτηση του Κύκλου Ιδεών, όταν ακόμα όλα τα σενάρια ήταν ανοιχτά και δυσοίωνα, μου είχε κάνει εντύπωση το ότι όσα έλεγε ενέπνεαν μια αισιοδοξία ενώ την ίδια στιγμή περιέγραφε με ρεαλισμό τις δυσκολίες που είχαμε μπροστά μας. «Θα έλεγα περισσότερο ψυχραιμία, παρά αισιοδοξία» σχολιάζει, και αυτό το στοιχείο, όπως και να το ονομάσουμε, επανέρχεται συχνά στη συζήτησή μας. Ακόμα κι αν ένα από τα πρώτα πράγματα που θα μου πει στην αρχή της συνέντευξης είναι ότι «τώρα αρχίζουν τα δύσκολα», για αυτή τη νέα φάση επανεκκίνησης στην οποία έχουμε μόλις μπει. Και στην οποία καλούμαστε να εξισορροπήσουμε την προστασία της υγείας με την άμβλυση των κοινωνικών και οικονομικών συνεπειών της πανδημίας σε όλη την γκάμα των δραστηριοτήτων μας, και σε αυτή του τουρισμού.

Ως πρόεδρος του ΣΕΤΕ εκπροσωπεί έναν κλάδο που θα δεχτεί πολύ μεγάλο πλήγμα, όμως αυτό δεν αφορά μόνο τους άμεσα εμπλεκόμενους. Ο τουρισμός είναι εθνική υπόθεση. Του ζητάω να ξεκινήσουμε από αυτό, για να γίνει σαφές πως όταν μιλάμε για τον τουρισμό αναφερόμαστε στην οικονομία συνολικά. «Τα εισερχόμενα έσοδα για το 2019, η κρουαζιέρα, οι μεταφορές, ο εσωτερικός τουρισμός κ.λπ. ξεπέρασαν τα 21 δισεκατομμύρια. Η απευθείας συνεισφορά του τουρισμού, δηλαδή, είναι το 13% του ΑΕΠ. Επειδή όμως η τουριστική δραστηριότητα έχει έναν πολλαπλασιαστή που μετριέται από τον IOBE 2,2 με 2,6, η συνολική συνεισφορά του ξεπερνάει το 25%, το 2019 πλησίασε το 30%. Άρα μιλάμε για μια δραστηριότητα που επηρεάζει σχεδόν το 1/3 του ΑΕΠ της χώρας. Με αυτό το δεδομένο, και με δεδομένο επίσης ότι στην πανδημία οι πρώτοι τομείς της οικονομίας που χτυπήθηκαν παγκοσμίως είναι οι μεταφορές και ο τουρισμός, και θεωρούνται οι τελευταίοι που θα ανακάμψουν, μπορεί να αντιληφθεί ο καθένας πόσο σημαντικό είναι το πλήγμα αυτό για τη χώρα μας η οποία μόλις πολύ πρόσφατα βγήκε από τη δεκαετή δημοσιονομική κρίση».

Το 2020 καταλαβαίνουμε πως θα είναι μια σχεδόν χαμένη χρονιά. Στην ερώτηση, ποιες είναι οι προβλέψεις, ακόμα και τώρα δεν υπάρχει απάντηση. «Δεν έχουμε ακόμα τα δεδομένα για να μπορούμε να κάνουμε προβλέψεις. Για να υπάρξει πάλι τουρισμός θα πρέπει να ξεκινήσει η μεταφορά. Από τη στιγμή που δεν υπάρχει χρονοδιάγραμμα έναρξης των πτήσεων δεν μπορεί κανείς να πάει στο επόμενο βήμα». Για αυτό θεωρεί κρίσιμες, προς τη σωστή κατεύθυνση, τις προτάσεις που ανακοίνωσε πριν λίγες μέρες η Ευρωπαϊκή Επιτροπή για τον Τουρισμό και τις Μεταφορές, ένα πλαίσιο κανόνων για την επανεκκίνηση του τουρισμού κατά το φετινό «μη φυσιολογικό καλοκαίρι», που παρότι δεν έχουν δεσμευτικό χαρακτήρα για τα κράτη, θέτουν το γενικό πλαίσιο. Δεν ήταν αυτονόητο. «Υπήρχε μια πολύ σκληρή γραμμή που ήθελε να παραμεινουν κλειστά τα σύνορα φέτος στην Ευρώπη και ο τουρισμός να περιοριστεί εντός των χωρών ή σε όμορες χώρες. Η επιδίωξη κυρίως των χωρών του βορρά ήταν να γίνουν συμφωνίες με βάση τις χώρες που γειτνιάζουν, π.χ. οι Γερμανοί με τους Αυστριακούς και τους Σλοβάκους, κάτι που ουσιαστικά σήμαινε απαγόρευση του τουρισμού για το 2020. Τελικά επικράτησε η μετριοπαδής τάση, δηλαδή να προκριθεί η σημασία της ελεύθερης διακίνησης ώστε να μη δημιουργηθούν κλειστές ζώνες εντός της Ένωσης. Εκείνο που ζήτησε ουσιαστικά η ΕΕ από τις χώρες είναι να σεβαστούν τη συνθήκη του Σένγκεν και να μην προχωρήσουν σε διμερείς συμφωνίες με βάση την ομορότητά τους. Εάν παρουσιαστεί για κάποιο λόγο ανάγκη συμφωνίας, αυτή πρέπει να επηρεάζεται μόνο από τα επιδημιολογικά δεδομένα».

Αυτό που μένει να δούμε είναι πώς θα εξελιχθούν τα υγειονομικά μετά τη σταδιακή άρση των μέτρων, τις αποφάσεις της κυβέρνησης που θα καθορίσουν τον τρόπο και τον χρόνο ταξιδιού και με ποιες αγορές, τα υγειονομικά πρωτόκολλα που θα εφαρμοστούν στις εκατέρωθεν μετακινήσεις επισκεπτών-τουριστών. «Από στιγμή σε στιγμή περιμένουμε και την ελληνική κυβέρνηση να ανακοινώσει τα υγειονομικά πρωτόκολλα για καταλύματα και μεταφορές, αφού εγκριθούν από την υγειονομική επιτροπή, για τα οποία έχουμε ως κοινωνικός ετέρος καταθέσει τις απόψεις μας». Βασική θέση του ΣΕΤΕ είναι τα πρωτόκολλα αυτά να είναι ρεαλιστικά και εφαρμόσιμα. Αυτό που τονίζει ο κ. Ρέτσος, πάλι σε μια θετική προστική, είναι πως τα πρωτόκολλα τα οποία συζητάμε φτιάχνονται με βάση τα υγειονομικά δεδομένα που έχουμε σήμερα. «Με την πάροδο του χρόνου, και με την ευχή ότι θα εξελιχθεί καλά το υγειονομικό φτάνοντας πλέον στην έναρξη της τουριστικής περιόδου, θεωρώ πως τα πρωτόκολλα αυτά θα μπορούν να χαλαρωθούν. Τα πλάνα επαναλειτουργίας που καταρτίζουμε τώρα αφορούν τα 12μηνες λειτουργίας ξενοδοχεία που θα ανοίξουν τον Ιούνιο, ενώ τα περισσότερα μέτρα πρόκειται να εφαρμοστούν από τον Ιούλιο και μετά, όπου αναμένεται το άνοιγμα των εποχικών μονάδων».

Με βάση τα υγειονομικά δεδομένα, λοιπόν, «ξεχνάμε» χώρες όπως η

Ιταλία, η Ισπανία, η Μ. Βρετανία, που ήταν από τις βασικές μας αγορές από ΕΕ. «Επισκέπτες αναμένουμε από Γερμανία, Κύπρο, από τα Βαλκάνια (που αφορούν στον οδικό τουρισμό), αλλά και από το Ισραήλ, που τα έχει πάει πολύ καλά. Σε δεύτερο χρόνο μπορούμε να αναμένουμε κίνηση από τις αραβικές χώρες, μπορεί να μην είναι μεγάλος ο αριθμός επισκεπτών από εκεί αλλά είναι πολύ υψηλής εισοδηματικής δυνατότητας. Μεγάλο πλήγμα φυσικά θα είναι η απώλεια των αμερικανών τουριστών που συγκαταλέγονται στις πέντε μεγαλύτερες αγορές για την Ελλάδα».

Οι προϋποθέσεις επαναλειτουργίας των τουριστικών επιχειρήσεων

Ο ΣΕΤΕ έχει καταθέσει τις προτάσεις του στην κυβέρνηση ως προς τις προϋποθέσεις που θα επιτρέψουν στον τουρισμό να επαναλειτουργήσει. Ο κ. Ρέτσος αξιολογεί από την αρχή αυτής της κρίσης ως πιο σημαντικό το θέμα της επιδότησης της εργασίας –και όχι της ανεργίας– και τη στήριξη της απασχόλησης. «Η μεγάλη πρόκληση είναι πώς θα καταφέρει να συγκρατήσει θέσεις εργασίας ώστε να εμποδίσει την εκτίναξη της ανεργίας. Στις προτάσεις που καταθέσαμε, το πρόγραμμα επιδότησης της εργασίας είναι πολύ κεντρικό, ώστε να βοηθηθούν οι επιχειρήσεις εποχικής λειτουργίας που ουσιαστικά θα έχουν μηδενικά έσοδα. Το κόστος να μοιράζεται μεταξύ επιχειρήσεων κρατών, και εργαζομένων, όπως γίνεται και στις άλλες ευρωπαϊκές χώρες». Για πόσους εργαζόμενους μιλάμε; «Το τρίτο τρίμηνο του χρόνου, Ιούλιο με Σεπτέμβριο, σύμφωνα με τα στοιχεία της Εργάνης για το 2019, ήταν 700.000. Είναι πολύ σημαντικό να βοηθήσει το κράτος τους εργαζόμενους αυτούς να συμπληρώσουν το εισόδημά τους, όπως πολύ σημαντικό είναι τα μέτρα στήριξης της κυβέρνησης να δώσουν κίνητρο στις εποχικές επιχειρήσεις να ανοίξουν. Αποτελούν το μεγαλύτερο κομμάτι του τουριστικού προϊόντος, όσο πιο πολλές ανοίξουν τόσο μεγαλύτερη είναι η δυνατότητα να σωθεί μέρος της τουριστικής χρονιάς. Κλειστές επιχειρήσεις θα είναι το χειρότερο σενάριο».

Οι άλλοι δύο άξονες για να μπορέσει να επανεκκινήσει ο τουρισμός είναι η ρευστότητα και η ανταγωνιστικότητα: «Στο κομμάτι της ρευστότητας, έχουμε το εγγυοδοτικό εργαλείο μέσω της αναπτυξιακής τράπεζας, το οποίο θα δώσει στην αγορά συνολικά μία ρευστότητα ύψους 7 δις, που είναι πολύ σημαντική. Τους καλοκαιρινούς μήνες θα χρειαστούν κι άλλα εργαλεία ρευστότητας, κυρίως για μικρότερες επιχειρήσεις, όπως επίσης και έμμεση τόνωση χωρίς δανεισμό, όπως μηδενική προκαταβολή φόρου για το 2020. Με δεδομένο ότι το 2021 ούτως ή άλλως θα συμψηφιστεί με τις ζημιές του 2020, ζητάμε αυτό να γίνει από φέτος. Και στο κομμάτι της ανταγωνιστικότητας για την επόμενη μέρα, έχουμε ζητήσει μείωση των συντελεστών ΦΠΑ για όλο τον τουρισμό, γιατί δεν είναι μόνο το 2020, είναι το 2021 που πιστεύουμε ότι θα έχουμε την ευκαιρία να αρχίσουμε να ανακτούμε το χαμένο έδαφος. Τότε όμως θα έχουμε να ανταγωνιστούμε πάλι και τους μεγάλους μας ανταγωνιστές οι οποίοι φέτος θα είναι εκτός αγοράς, Ισπανούς, Γάλλους και Ιταλούς, που θα χρησιμοποιήσουν πέρα από τη φήμη και το εργαλείο των τιμών τους, αφού το ΦΠΑ είναι το μισό από το δικό μας». Είναι ένα αίτημα προ κρίσης κορωνοϊού που σκόνηταρε στα δημοσιονομικά της χώρας. «Είναι κάτι που το στηρίζαμε. Η μείωση ΦΠΑ τώρα είναι πάρα πολύ σημαντική, για ένα διάστημα έστω, για να μπορέσουμε να αναπτύξουμε χαμένο έδαφος. Και προφανώς χρειάζεται εκμετάλλευση του πολύ θετικού brand που έχει δημιουργήσει η χώρα, μετά την πάρα πολύ καλή διαχείριση του υγειονομικού της ζητήματος, το οποίο θα γίνει

μέσω στοχευμένων ενεργειών και καμπανιών προβολής αφού πρώτα οριστικοποιηθεί τι είδους σεζόν μπορούμε να έχουμε».

Όλα αυτά βέβαια με προϋπόθεση ότι θα συνεχίσουμε να τα πηγαίνουμε καλά στο υγειονομικό κομμάτι. Δεν πρέπει να ξεχνάμε πως ακόμα είμαστε σε καθεστώς πανδημίας και με μια λάθος κίνηση θα γυρίσουμε πίσω, πρέπει να είμαστε πολύ προσεκτικοί. Φοβάται το κακό σενάριο; «Ο φόβος και το άγχος υπάρχουν, πρέπει όμως να είμαστε υπομονετικοί και ψύχραιμοι. Προφανώς διαχειριζόμαστε μια πρωτόγνωρη κατάσταση, πολεμική, οι επιχειρήσεις είναι με μηδενικά έσοδα, ουσιαστικά οι πάντες είναι σε κίνδυνο. Θέλω να πιστεύω ότι επειδή έχουμε ένα πάρα πολύ καλό προϊόν, αν το βοηθήσουν οι συνθήκες, τα υγειονομικά καταρχήν, θα τα καταφέρουμε. Προφανώς και δεν μπορούμε να κρατάμε μεγάλο καλάθι για φέτος, αλλά αν είσαι στο μηδέν και μπορέσεις να αναπτύξεις ένα 20, 25, 30, 35% από αυτό που είχες πέρσι, μόνο ως επιτυχία μπορεί να χαρακτηριστεί και θα βοηθήσει να αμβλυνθεί η ύφεση του '20, που γνωρίζουμε όλοι ότι θα είναι πάρα πολύ υψηλή. Κι έπειτα το 2020 θα είναι μια χρονιά γέφυρα, γιατί το θέμα της πανδημίας θα απασχολήσει και το 2021 τον τουρισμό».

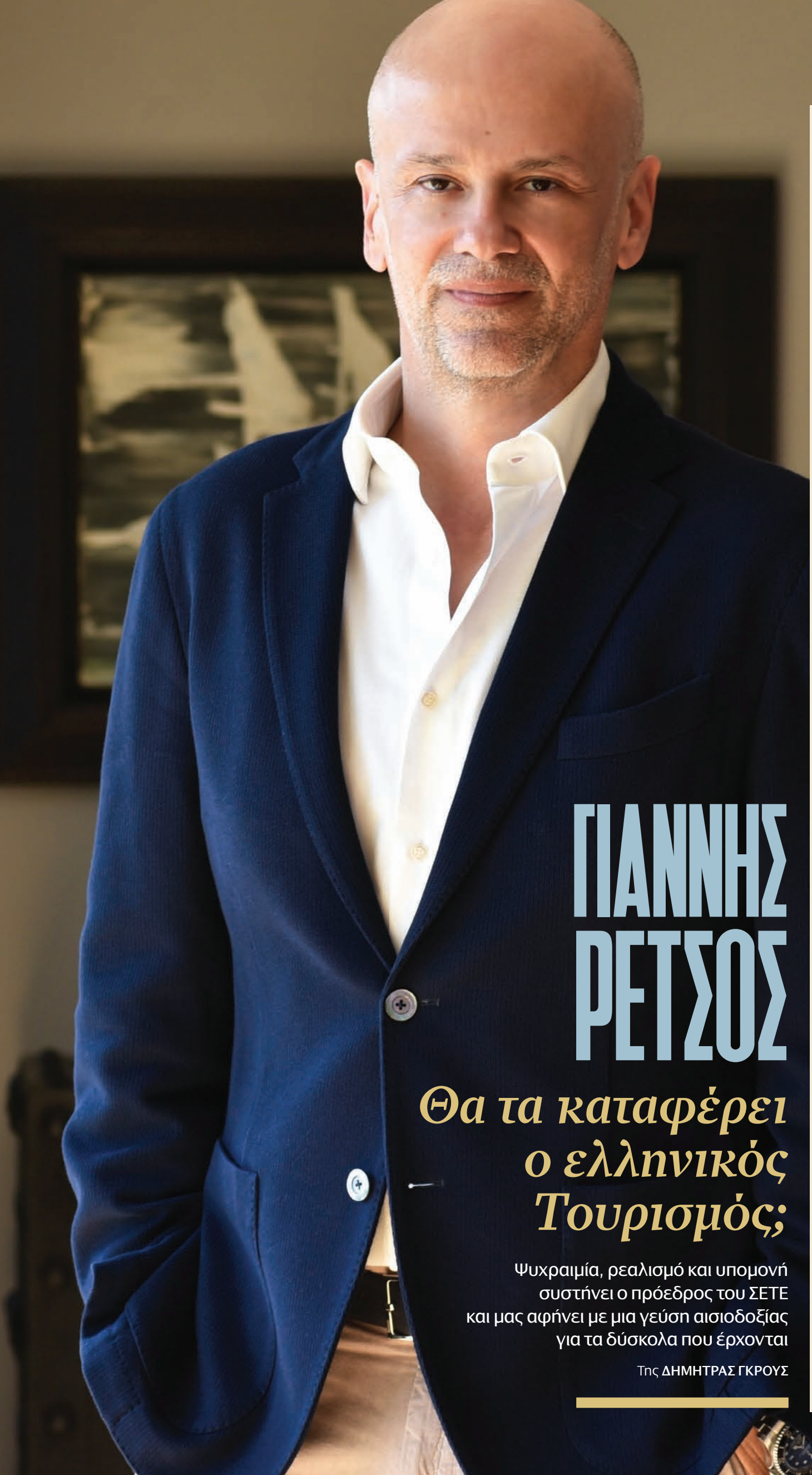
Το κλειδί της επιτυχίας του ελληνικού τουρισμού

Ζητώντας του να μας συστήσει τον ΣΕΤΕ κάνουμε μια μικρή αναδρομή στα προηγούμενα χρόνια, μια που το σημείο στο οποίο βρισκόμαστε εδράζεται σε ένα (επιτυχημένο) παρελθόν, για αυτό άλλωστε μπορούμε να κοιτάμε το μέλλον με αισιοδοξία. Καταλαβαίνουμε από πού προκύπτει η πίστη του, όπως και ότι η επιτυχία του ελληνικού τουρισμού τα δύσκολα χρόνια της δημοσιονομικής κρίσης, που θα προσπαθήσουμε να επανακτήσουμε, δεν οφείλεται αποκλειστικά στις φυσικές ομορφιές της χώρας. Σημείο κλειδί είναι η ενόπλη του κλάδου αλλά και η πολύ επιτυχημένη συνεργασία του ιδιωτικού με τον δημόσιο τομέα. «Ο Σύνδεσμος Ελληνικών Τουριστικών Επιχειρήσεων είναι κοινωνικός εταίρος από το 2013, και μέλη του είναι οι 13 Πανελλαδικές Οργανώσεις οι οποίες εκπροσωπούν τους 13 κλάδους που απαρτίζουν τον Τουρισμό: Ξενοδοχεία, ενοικιαζόμενα δωμάτια, τουριστικά γραφεία και λεωφορεία, ακτοπλοΐα, γιότινγκ, μαρίνες, λιμάνια, αερομεταφορές, συνέδρια, ενοικιάσεις αυτοκινήτων, υπαίθριες δραστηριότητες. Δεν είναι τυχαίο το ότι η ανάπτυξη του Τουρισμού συνέπεσε με τη σύμπραξη όλων αυτών των κλάδων κάτω από την ομπρέλα του ΣΕΤΕ. Αυτή η ενόπλη αύξησε πολύ τη δύναμη του τομέα, ο οποίος πριν ήταν κατακερματισμένος, και σε αυτήν στηρίζεται σε μεγάλο βαθμό και η πεποίθησή μου ότι και αυτή τη φορά θα τα καταφέρουμε».

Τίποτα δεν στηρίζεται στην τύχη, υπάρχει πολλή δουλειά και στοχευμένη χάρση στρατηγικής. «Ο ΣΕΤΕ έχει το Ινστιτούτο του, το ΙΝΣΕΤΕ, που ασχολείται με το μελετητικό έργο του Συνδέσμου, με προγράμματα κατάρτισης για εργαζόμενους και εργοδότες, συλλογή και επεξεργασία στατιστικών στοιχείων προκειμένου να αποφασίζουμε στρατηγικά τις ενέργειές μας. Και έχει και τη Marketing Greece, μία ιδιωτική μη κερδοσκοπική εταιρεία που ιδρύθηκε το 2013, στην οποία συμμετέχουν ο ΣΕΤΕ, το Ξενοδοχειακό Επιμελητήριο και η Ένωση Διαφημιστικών εταιρειών Ελλάδας με διαφορετικά ποσοστά, με στόχο να ενισχύει το brand της χώρας σε συνεργασία με το Υπ. Τουρισμού και τον ΕΟΤ. Υπάρχει πολύ μεγάλη στήριξη του ιδιωτικού τομέα όλα αυτά τα δύσκολα χρόνια, η Marketing Greece κατάφερε με ιδιωτικά χρήματα να προσφέρει πάρα πολύ μεγάλη υπηρεσία στον ελληνικό τουρισμό».

Αποτέλεσμα αυτής της συνεργασίας ήταν και το βίντεο «Oh My Greece unlock the feeling», που κυκλοφόρησε στις αρχές του 2019. Το ελληνικό τουριστικό προϊόν σε σύγχρονη ελκυστική συσκευασία. «Ουσιαστικά ήταν η πρώτη διαδικτυακή καμπάνια της Ελλάδας τα τελευταία χρόνια. Την έφτιαξε η Marketing Greece, την

παραχώρησε δωρεάν στον ΕΟΤ για να την προωθήσει και για όλο το 2019 αποτέλεσε τη βασική διαδικτυακή καμπάνια της χώρας. Πήγε παρά πολύ καλά». Με πάνω από ένα εκατομμύριο views στο You Tube, εύκολα το διαπιστώνει κανείς. Και τώρα, την εποχή του κορωνοϊού; «Σχεδιάσαμε το Greece from Home, μια κοινή προσπάθεια του Υπ. Τουρισμού, του ΕΟΤ, της Marketing Greece, της Google και του Σηπβ Βρανάκη, μια πολύ έξυπνη κίνηση για την ενίσχυση της εικόνας της χώρας κατά τη διάρκεια της πανδημίας, με τεράστια απήχηση στο εξωτερικό, όπου ουσιαστικά σε ενθάρρυνε να επισκεφθείς την Ελλάδα από το σπίτι σου, να πάρεις ωραίες εικόνες και να διατηρήσεις ζωντανή τη μνήμη της. Τώρα βρισκόμαστε στη φάση που σχεδιάζουμε νέες συνεργασίες με το υπουργείο και τον ΕΟΤ, μένει να ξεκαθαρίσουν λίγο τα δεδομένα.

ΓΙΑΝΝΗΣ ΡΕΤΣΟΣ

Θα τα καταφέρει ο ελληνικός Τουρισμός;

Ψυχραιμία, ρεαλισμό και υπομονή
συστήνει ο πρόεδρος του ΣΕΤΕ
και μας αφήνει με μια γεύση αισιοδοξίας
για τα δύσκολα που έρχονται

Της ΔΗΜΗΤΡΑΣ ΓΚΡΟΥΣ

Η Ελλάδα έχει δημιουργήσει ένα κεφάλαιο υψηλής αξίας, θα μπορέσουμε να το αξιοποιήσουμε για να καταφέρουμε να χτίσουμε ό,τι χάσαμε».

Πρόεδρος του ΣΕΤΕ & επιχειρηματίας στη δίνη της πανδημίας

Πόσο εύκολο είναι να διαχειριστεί κανείς από τη θέση αυτή τις προσδοκίες όλων των πλευρών με την αβεβαιότητα της συγκυρίας; Να απευθύνεται στο εσωτερικό και το εξωτερικό, να διαπραγματεύεται με την κυβέρνηση και να μιλάει με τις επιχειρήσεις, μεγάλες και μικρές, με το κέντρο και την περιφέρεια, με όλους τους διαφορετικούς κλάδους; «Χρειάζεται ψυχραιμία. Ο Τουρισμός είναι μια δραστηριότητα που απαρτίζεται από μικρές δεκάδες χιλιάδες επιχειρήσεις σε διαφορετικά μέρη της χώρας, άλλες εποχικές, άλλες συνεχούς λειτουργίας• τουρισμός είναι και τα μεγάλα ξενοδοχεία, τουρισμός είναι και τα ενοικιαζόμενα στην Κάρπαθο, υπάρχει πολύ μεγάλη απόσταση. Αυτό που προσπαθώ είναι να εμφανίζω αυτό που έχω και μέσα μου, μια ηρεμία, μια ψυχραιμία. Κι έπειτα χρειάζονται ρεαλιστικές διεκδικήσεις, γιατί έτσι μόνο χτίζει αξιοπιστία, αυτά που ζητάς να μπορείς να τα πάρεις κιόλας. Και λίγο βλέποντας και κάνοντας, γιατί τα πράγματα τους τελευταίους 2μισι μήνες της πανδημίας αλλάζουν μέρα με τη μέρα. Πρέπει να είσαι πολύ προσεκτικός γιατί κάτι που μπορεί να πεις σήμερα μπορεί να μην ισχύει αύριο, θέλει πολλή ψυχραιμία, πολύ ρεαλισμό, προσεκτικά βήματα και υπομονή».

Την ίδια στιγμή, όντας ο ίδιος επιχειρηματίας, έχει ανοιχτό κι ένα προσωπικό μέτωπο. «Για μένα τουλάχιστον, το κίνητρο είναι ότι μέσα από την ενασχόληση με τα κοινά και την ενδυνάμωση του τομέα σου βοηθάς να βελτιωθεί το δάσος, και όταν συμβαίνει αυτό επηρεάζεται θετικά και το δέντρο. Μπορεί λοιπόν να είναι χρονοβόρο και ψυχοφθόρο ειδικά σε μία συνθήκη που πέρα από τη διαχείριση των κοινών έχεις να διαχειριστείς και την τύχη μιας επιχείρησης και των εργαζομένων, όμως σε αυτή τη συγκυρία είμαστε όλοι μαζί. Οπότε από τη θέση στην οποία βρίσκομαι παίρνω δύναμη και για την προσωπική μου δουλειά, γνωρίζοντας ότι αν με την προσπάθεια που κάνουμε ως ΣΕΤΕ μπορέσουμε να υπάρξει μία έστω περιορισμένη τουριστική σεζόν για φέτος, αυτό θα βοηθήσει όλες τις επιχειρήσεις, και τη δική μου επιχείρηση».

Ο κ. Ρέτσος είναι διευθύνων σύμβουλος και από τους βασικούς μετόχους της Electra Hotels & Resorts, που διαχειρίζεται τρία ξενοδοχεία στην Αθήνα και ένα στη Θεσσαλονίκη και δύο resorts, στη Ρόδο και στην Κεφαλονιά. Δίνοντάς μας μια εικόνα για το πού βρίσκεται σε σχέση με τις επιχειρήσεις του, καταλαβαίνουμε στην πράξη και όσα συζητήσαμε πιο πάνω. «Αυτή τη στιγμή προετοιμάζουμε την επανεκκίνηση των ξενοδοχείων πόλης, η οποία θα γίνει σταδιακά, από τον Ιούνιο και μετά. Έχουμε αποφασίσει το ένα resort μας στην Κεφαλονιά να μην το ανοίξουμε φέτος, για το δεύτερο στη Ρόδο εξετάζουμε τα δεδομένα και θα αποφασίσουμε τις επόμενες εβδομάδες ανάλογα με όσα είπαμε, τη διαμόρφωση των πτήσεων και τις αγορές στις οποίες τελικά θα μπορέσουμε να στοχεύσουμε φέτος. Τα βασικά πρωτόκολλα έχουν διαρρεύσει, λίγο πολύ οι επιχειρηματίες γνωρίζουν τι χρειάζεται, οπότε η σχετική προετοιμασία ήδη γίνεται».

Την κρίσιμη ερώτηση την αφήσαμε για το τέλος. Οι Έλληνες θα κάνουμε διακοπές φέτος; «Ο εσωτερικός τουρισμός είναι βέβαια ένα μικρό ποσοστό της τουριστικής κίνησης, λιγότερο από 10%, αλλά θα είναι σίγουρα μια τονωτική ένεση κυρίως για τις μικρότερες επιχειρήσεις. Είναι ένας τομέας που θα πρέπει με κάθε τρόπο να στηριχθεί, από τις επιχειρήσεις, με την τιμολογική πολιτική τους, είμαστε και σε συζητήσεις και με την κυβέρνηση για μια μορφή κουπονιών στα παλιά πρότυπα του κοινωνικού τουρισμού, για να μπορέσουν όσο περισσότεροι Έλληνες να κάνουν διακοπές φέτος και να ξεκουραστούν ψυχολογικά από όλη αυτή τη δύσκολη ιστορία, και να τονωθεί βέβαια και η κίνηση, οι μικροί προορισμοί, το έχουμε μεγάλη ανάγκη». Και μόνο να σχεδιάσουμε τις διακοπές, και μόνο να τις φανταστούμε, αρκεί για να γεμίσουμε αισιοδοξία. Οι διακοπές είναι θέμα ψυχολογίας, τις έχουμε ανάγκη όσο ποτέ. «Είναι μια ωραία σκέψη...», Α

Κάπνισμα και κορωνοϊός: σε σύγχυση οι καπνιστές σε όλο τον κόσμο

Όλες οι πληροφορίες και τοποθετήσεις που έχει κάνει η ιατρική κοινότητα για το θέμα

Το θέμα του καπνίσματος και η σχέση του με τον κορωνοϊό έχει συζητηθεί έντονα αυτό το διάστημα. Έχουμε ακούσει ότι οι καπνιστές διατρέχουν τον μεγαλύτερο κίνδυνο να προσβληθούν από τη νόσο, αλλά έχουμε ακούσει ότι διατρέχουν και τον μικρότερο. Έχουμε ακούσει για τον πιθανό ρόλο της νικοτίνης στην αντιμετώπιση της νόσου, χωρίς ωστόσο και αυτό να είναι επιβεβαιωμένο. Οι πληροφορίες είναι πολλές με αποτέλεσμα οι καπνιστές να είναι σε μεγάλη σύγχυση. Προσπαθήσαμε να συγκεντρώσουμε εδώ τις τοποθετήσεις που έχει κάνει η ιατρική κοινότητα για αυτό το θέμα.

Τί γίνεται με τη νικοτίνη;

Η συζήτηση για το κάπνισμα και τον κορωνοϊό ήρθε πάλι στο προσκήνιο τις τελευταίες μέρες, όταν σε πρόσφατη γαλλική μελέτη υπήρξαν ενδείξεις ότι οι καπνιστές μπορεί να κινδυνεύουν λιγότερο από τον νέο κορωνοϊό. Την στιγμή που γνωρίζουμε πως το κάπνισμα σχετίζεται με σοβαρές ασθένειες, αντιλαμβάνεται κανείς την αναστάτωση που προκάλεσε η δημοσίευση της συγκεκριμένης μελέτης. Η μελέτη πραγματοποιήθηκε

σε 480 ασθενείς οι οποίοι είχαν βρεθεί θετικοί στον ιό. Οι ερευνητές διαπίστωσαν πως απ' όσους έκαναν εισαγωγή στο νοσοκομείο, μόνο το 4,4% ήταν καπνιστές. Την ίδια στιγμή, το ποσοστό των καπνιστών συνολικά στον γαλλικό πληθυσμό είναι 25%. Όμως πάρα το γεγονός ότι οι διαφορές ανάμεσα στα ποσοστά είναι μεγάλες, οι Γάλλοι γιατροί έγραψαν στο άρθρο τους ότι «η νικοτίνη μπορεί να είναι ένας πιθανός προστατευτικός παράγοντας κατά του Covid-19», ωστόσο προειδοποίησαν ότι η νικοτίνη είναι εθιστική ουσία και υπογράμμισαν ότι δεν θα ενθάρρυναν κανέναν να αρχίσει να καπνίζει με στόχο να προστατευτεί από τον κορωνοϊό.

Παρόμοια ευρήματα είχε και κινεζική μελέτη που δημοσιεύτηκε στα τέλη Μαρτίου στο έγκριτο επιστημονικό περιοδικό New England Journal of Medicine. Η κινεζική μελέτη είχε δείξει ότι μόνο το 12,8% των κρουσμάτων της νόσου Covid-19 στην Κίνα ήταν καπνιστές, αν και το ποσοστό των καπνιστών στον γενικό πληθυσμό της χώρας είναι 28%. Καί Έλληνες επιστήμονες μπόκαν δυναμικά στη συζήτηση για να εξηγήσουν τα μειωμένα ποσοστά καπνιστών ανάμεσα στους ασθενείς που εκδηλώνουν σοβαρή μορφή της νόσου Covid-19. Ερευνητές από το Πανεπιστήμιο Πατρών, το Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής, το Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, το Πανεπιστήμιο Κρήτης σε συνεργασία με το Πανεπιστήμιο της Νέας Υόρκης, διατύπωσαν την υπόθεση ότι η νικοτίνη μπορεί να βοηθήσει τους ασθενείς με Covid-19 λόγω των αντι-

φλεγμονωδών ιδιοτήτων της. Σε μελέτη τους που δημοσιεύθηκε στο διεθνές επιστημονικό περιοδικό Toxicology Reports, παρείχαν σημαντικές πληροφορίες για τη χρήση της νικοτίνης ως δυνητικά θεραπευτικού παράγοντα για την πανδημία. Αβέβαιο παραμένει ακόμη εάν και σε ποια δόση θα μπορούσε να δράσει θεραπευτικά καθώς η συγκεκριμένη θεωρία χρειάζεται μεγάλες και καλά σχεδιασμένες κλινικές μελέτες για να τεκμηριωθεί.

Τι λέγεται στον αντίποδα;

Από την άλλη πλευρά, μεγάλη μελέτη στις ΗΠΑ, στην οποία αναφέρθηκε ο καθηγητής Τσιόδρας, έδειξε ότι οι καπνιστές πάσχουν σε πολύ μεγαλύτερο βαθμό σε σχέση με τους μη καπνιστές από χρόνια αποφρακτική πνευμονοπάθεια (ΧΑΠ), που είναι η νόσος ένα νόσος που συνδέεται με αυξημένη νοσηρότητα και θνητότητα από τον κορωνοϊό.

Στο ίδιο μήκος κύματος κινούνται και τα ευρήματα ερευντών του Πανεπιστημιακού Κολλεγίου του Λονδίνου (UCL), που αξιολόγησαν 15 πρόσφατες δημοσιευμένες μελέτες που αφορούσαν συνολικά περίπου 2.500 ασθενείς με Covid-19, από τους οποίους το 9% ήταν καπνιστές και το 2% είχαν διαγνωσμένη ΧΑΠ. Η μελέτη υπολόγισε ότι οι ασθενείς με ΧΑΠ έχουν 63% μεγαλύτερο κίνδυνο για σοβαρή Covid-19 και 60% μεγαλύτερη πιθανότητα θανάτου, ενώ ασθενείς χωρίς ΧΑΠ έχουν αντίστοιχα κίνδυνο κατά 33% και 55%.

Τι λέει ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας

Τι έχουν όμως να πουν οι ειδικοί για τα νέα ευρήματα; Ποια είναι η πρακτική αξία τους; Κινδυνεύουν οι καπνιστές λιγότερο να αρρωστήσουν από τον ιό SARS-CoV-2;

Όχι, σύμφωνα με τον Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας. Αντιθέτως, οι καπνιστές πιθανώς είναι πιο ευάλωτοι στη μόλυνση από τον ιό επειδή φέρνουν συνεχώς τα συχνά μολυσμένα δάχτυλα και τσιγάρα στο στόμα τους, με συνέπεια να έχουν περισσότερες πιθανότητες να μολυνθούν μέσω της στοματικής οδού. Ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας αναφέρει ακόμα ότι οι καταστάσεις που αυξάνουν τις ανάγκες του οργανισμού σε οξυγόνο ή μειώνουν την ικανότητά του να το χρησιμοποιεί σωστά, θέτουν τους ασθενείς σε αυξημένο κίνδυνο εκδήλωσης σοβαρών πνευμονοπαθειών όπως η πνευμονία. Το κάπνισμα είναι σαφώς μια τέτοια κατάσταση, ενώ η πνευμονία αποτελεί την κύρια έκφραση της νόσου COVID-19. Σε αντίστοιχο πνεύμα κινούνται και οι πρόσφατες ανακοινώσεις της Επιτροπής Εμπειρογνομόνων για το κάπνισμα του Υπουργείου Υγείας στην Ελλάδα, η οποία συστήνει στους καπνιστές την άμεση διακοπή.

Τι ισχύει τελικά;

Τι να πιστέψει τελικά ένας καπνιστής; Διατρέχει μεγαλύτερο κίνδυνο ή όχι; Το γεγονός είναι ένα: η βιβλιογραφία της χρήσης προϊόντων καπνού σε σχέση με τη νόσο Covid-19 είναι μάλλον φτωχή και οι επιστημονικές μελέτες ακόμη σε αρχικό στάδιο. Σε αυτή τη φάση είναι σκόπιμο να περιμένουμε πιο εμπεριστατωμένες ιατρικές τοποθετήσεις, προς την μια ή την άλλη κατεύθυνση, προτού καταλήξουμε. Το θέμα αυτό είχε απασχολήσει σε μια από τις πρόσφατες ημερήσιες ανακοινώσεις του τον καθηγητή Τσιόδρα, ο οποίος κατέληξε λέγοντας ότι «θα πρέπει να περιμένουμε πριν πούμε ότι το κάπνισμα προστατεύει. Για εμένα τα δεδομένα συνηγορούν υπέρ του ότι το κάπνισμα λειτουργεί επιβαρυντικά».

Η νικοτίνη μπορεί να είναι ένας πιθανός προστατευτικός παράγοντας κατά του Covid-19, ωστόσο οι επιστήμονες τονίζουν ότι η νικοτίνη είναι μια εθιστική ουσία και ότι δεν θα ενθάρρυναν κανέναν να αρχίσει να καπνίζει με στόχο να προστατευτεί από τον κορωνοϊό

TOD PARAGEORGE

Ο φωτογράφος της Ακρόπολης της δεκαετίας του '80

Ο Αμερικανός φωτογράφος που «αιχμαλώτισε»
φωτογραφικά την Ακρόπολη
και το θυλικό Studio 54 μιλάει στην Α.Β.

Του ΜΑΝΟΥ ΝΟΜΙΚΟΥ

ΤΑ ΚΑΛΟΚΑΙΡΙΑ ΤΟΥ 1983 ΚΑΙ 1984, Ο ΑΜΕΡΙΚΑΝΟΣ ΦΩΤΟΓΡΑΦΟΣ TOD Papageorge, με ρίζες από τη γη της Μεσοπνίας, «αιχμαλώτιζε» φωτογραφικά, όπως κανείς άλλος, την Ακρόπολη και τους επισκέπτες του Ιερού Βράχου. Καθηγητής φωτογραφίας στο Yale University School of Art εκείνη την εποχή, για δύο καλοκαίρια ανηφόριζε κάθε μέρα, σαν ένα είδος τελετουργικού, στην Ακρόπολη, όπου έστηνε τον φωτογραφικό του φακό και απαθανάτιζε μοναδικές στιγμές. Οι νεαροί τουρίστες με τα σανδάλια και τα καλοκαιρινά τους ρούχα, βαριεστημένοι και κουρασμένοι κάποιες στιγμές μπροστά στον Παρθενώνα, δεν φαίνονται ξένοι στο κάδρο. Ίσως οι αντίστοιχοι νέοι της Αρχαίας Αθήνας να στέκονταν στις ίδιες πέτρες με τους νεαρούς τουρίστες του τότε και του σήμερα. Οι φωτογραφίες του Tod Papageorge διέπονται από νοσταλγία, ερωτισμό και αισθησιασμό, είναι ίσως η πιο ιδιαίτερη και μαγευτική αποτύπωση της Α-

κρόπολης και των επισκεπτών της. Μπορούμε να τις βρούμε όλες στο βιβλίο «On The Acropolis», που κυκλοφόρησε στα τέλη της περασμένης χρονιάς από τις εκδόσεις Stanley/Barker.

Ο Tod Papageorge γεννήθηκε το 1940 στο Πόρτμουθ του Νιου Χαμσάιρ των ΗΠΑ και από τα πρώτα του χρόνια έδειξε ενδιαφέρον στην τέχνη της φωτογραφίας. Η άφιξή του στη Νέα Υόρκη τη δεκαετία του '60 ήταν αυτή που «άνοιξε τα φτερά» του νεαρού τότε Tod Papageorge, δίνοντάς του την ευκαιρία να ανακαλύψει τη street φωτογραφία και τους ανθρώπους της μητρόπολης. Με σημαντικές υποτροφίες από το Ίδρυμα Γκούγκενχαϊμ και το National Endowment for the Arts (NEA) τη δεκαετία του '70 για την εξαιρετική δημιουργική ικανότητα στις τέχνες, με τις φωτογραφίες του να βρίσκονται στις συλλογές των Museum of Modern Art (MoMA) και Art Institute of Chicago, μεταξύ άλλων, η δουλειά του Tod Papageorge θεωρείται από πολλούς πρωτοπόρα, αν και ποτέ δεν γνώρισε την επιτυχία που του αναλογούσε. Ίσως δεν την αναζητούσε ποτέ.

Από το 1979 έως το 2003 διεύθυνε το τμήμα αποφοίτων Φωτογραφίας του Yale University School of Art, μεταδίδοντας την αγάπη του και τα μυστικά της φωτογραφίας σε διάσημους φωτογράφους όπως οι Philip-Lorca diCorcia, Lois Conner, Abelardo Morell, Susan Lipper, Gregory Crewdson, An-My Le, Anna Gaskell, Steve Giovinco και Katy Grannan.

Τα πρώτα βιβλία με φωτογραφίες του Tod Papageorge («Studio 54», «American Sports, 1970: or how We Spent the War in Vietnam», «Passing Through Eden: Photographs of Central Park» κ.ά.) κυκλοφόρησαν μόλις πριν λίγα χρόνια, ίσως άργησαν κάποιες δεκαετίες αλλά ποτέ δεν είναι αργά. Οι φωτογραφίες μέσα από το θυ-

λικό κλαμπ Studio 54 της Νέας Υόρκης στα τέλη της δεκαετίας του '70, με θαμώνες τους Άντι Γουόρχολ, Γκρέις Τζόουνς και Μπιάνκα Τζάγκερ, μεταξύ άλλων από την A-List των σελέμπριτι της εποχής, είναι ιστορικό τεκμήριο μιας ξέφρενης εποχής που ίσως δεν επιστρέψει ξανά.

Μιλήσαμε με τον Tod Papageorge για τη ζωή και την καριέρα του, τις φωτογραφίες από το Studio 54, την Αθήνα και την Ακρόπολη.

— Πώς βιώνετε τη νέα καθημερινότητα εν μέσω πανδημίας και καραντίνας;

Είμαι τυχερός που ζω σε μία ήσυχη γειτονιά που μπορώ να περπατάω χωρίς να ανησυχώ πώς να αποφεύγω τους ανθρώπους που δεν ακολουθούν το «social distancing». Υποθέτω αυτό είναι ένα πλεονέκτημα να είσαι μέλος της ακαδημαϊκής κοινότητας. Οι γείτονες εδώ γενικά σέβονται τους άλλους και είναι πολύ καλά ενημερωμένοι πώς πρέπει να πράξουν για να βοηθήσουν τον εαυτό τους και πώς να επιβιώσουμε σε αυτή την πανδημία. Το σπίτι μου είναι στο Νιου Χέιβεν, εκεί που βρίσκεται το πανεπιστήμιο Yale στο οποίο δίδαξα για 35 συναπτά έτη. Πιο συγκεκριμένα, όμως, με βρίσκω να «χάνω» τον εαυτό μου στο μοντάζ και την επιμέλεια βιβλίων με φωτογραφίες από το αρχείο μου. Αυτό απαιτεί πολλή σκέψη και χρόνο, βρίσκομαι ήδη σε μία μικρή καραντίνα. Μιλώντας για την καραντίνα, μπράβο στην Ελλάδα για τη μοναδική και άξια αντίδραση στο θέμα του Covid-19.

— Βρίσκετε ενδιαφέρον σε φωτογραφίες με άδειους δρόμους και πόλεις τώρα στην πανδημία ή ο άνθρωπος είναι το κύριο ενδιαφέρον;

Το Νιου Χέιβεν δεν είναι κάποια μεγάλη πόλη που θα περίμενες να είναι καλό θέμα για το είδος της φωτογραφίας που με ρωτάτε, αλλά πρέπει να ομολογήσω πως δεν βρήκα ιδιαίτερο ενδιαφέρον στις πρόσφατες φωτογραφίες της Νέας Υόρκης εν μέσω πανδημίας. Ίσως γιατί φαίνονται τόσο «καθαρές», σαν να τις αφορά μόνο το κενό και το άδειο. Ο φωτογράφος Atget, για παράδειγμα, φωτογράφησε το άδειο Παρίσι που φαίνεται πως αντηχούσε με τα φαντάσματα, δεν βλέπω αυτή την απήχηση και τη βαθύτερη σημασία στις τωρινές φωτογραφίες της Νέας Υόρκης. Ίσως γιατί τα φαντάσματα του σήμερα είναι πιο αληθινά και παρόντα, υποφέρουν στα δωμάτια των επειγόντων.

ΦΩΤΟ: COURTESY JAMES DANZIGER GALLERY NEW YORK

Κάτι έχετε διακρίνει πάντως, όταν με ρωτάτε για τη σπουδαιότητα των ανθρώπων στη δουλειά μου: Είναι καίριας σημασίας, αν και θα σας εκπλήξει αν ακούσετε πως έχω δύο νέες δουλειές, η μία προέκυψε από μια βόλτα στη φύση κοντά στο σπίτι μου και η άλλη από μία διαδρομή με τρένο προς και από τη Νέα Υόρκη – καμία από τις δύο δεν στόχευε στους ανθρώπους που κινούνται στις φωτογραφίες μου. Έτυχε να βρίσκονται στο κάδρο.

— Πώς θυμάστε τον χρόνο σας στην Ελλάδα στις αρχές της δεκαετίας του '80 και τι σας οδήγησε να βγάλετε αυτές τις φωτογραφίες στην Ακρόπολη;

Επισκέφτηκα για πρώτη φορά την Ακρόπολη ένα απόγευμα του 1979, μία μικρή εισαγωγή ήταν, αλλά αρκετή για να με κάνει να επιστρέψω και να τη φωτογραφίσω. Κάποια χρόνια αργότερα, ένας γνωστός μου με ρώτησε σε ένα πάρτι τι στον κόσμο θα ήθελα να φωτογραφίσω αν είχα τα χρήματα να το κάνω. Χωρίς σκέψη απάντησα «την Ακρόπολη» και, ως εκ θαύματος, μερικές βδομάδες αργότερα βρήκε την κατάλληλη χρηματοδότηση, μέσα από έναν CEO φίλο του, για να μείνω για έναν ολόκληρο μήνα τα καλοκαίρια του 1983 και 1984 στο ξενοδοχείο Divani Zafolia. Μέσα σε δέκα λεπτά περπατώντας περνούσα τα Προπύλαια και πλησίαζα στον Παρθενώνα. Το μόνο που έκανα αυτούς τους δύο μήνες ήταν αυτός ο περίπατος, συνήθως δύο φορές την ημέρα, μετά το πρωινό και μετά το γεύμα –συνήθιζα να τρώω σε ένα εστιατόριο για χορτοφάγους σε ένα κατηφορικό δρομάκι στην Πλάκα–, όλη μέρα φωτογράφιζα. Δεν μπορώ να πω πως σχημάτισα κάποια ιδιαίτερη αίσθηση για το πώς ήταν η Αθήνα ή η Ελλάδα τότε. Πρέπει να επισκέφτηκα και το Αρχαιολογικό Μουσείο, αλλά και για αυτό δεν είμαι σίγουρος. Αν και έχω φωτογραφίες από εκεί κατά τη διάρκεια ενός μεταγενέστερου ταξιδιού, δεν έχω καμία από την περίοδο της δεκαετίας του '80.

Τώρα γιατί ήθελα να βγάλω αυτές τις φωτογραφίες, ποιος ξέρει; Προφανώς, η ελληνική μου κληρονομιά έπαιξε ρόλο, αλλά και η αγάπη μου για τα ελληνικά κείμενα και τους μύθους. Αλλά, πιο συγκεκριμένα, ήταν και μία φυσική αίσθηση που με μαγνέτιζε, μου άρεσε

η πρόκληση να δουλέψω σε ένα χώρο του μεγέθους μερικών γηπέδων ποδοσφαίρου, ένα χώρο που οπτικά αποτελείτο από λευκό βράχο και μόνο. Μόνο που πάνω στον βράχο υπήρχαν τα «γυμνά κόκκαλα» τριών εντυπωσιακών ναών.

Τότε, έβαλα τον εαυτό μου και σε μια άλλη δοκιμασία, χρησιμοποιώντας μία σχετικά βαριά και άβολη μηχανή μεσαίου φορμάτ. Μια κάμερα που ήλπιζα πως θα «αιχμαλωτίσει» τη σκληρή ομορφιά του λαμπερού αττικού φωτός και όχι μία Leica με καλή απόκριση που να μπορώ να μανουβράρω. Έχω περάσει τα είκοσι πρώτα χρόνια της καριέρας μου μαθαίνοντας να χρησιμοποιώ άριστα μια Leica.

— Νεαροί τουρίστες από όλο τον κόσμο που επισκέπτονται στην αρχαία Ακρόπολη... Τι ήταν αυτό που σας τράβηξε την προσοχή;

Μελέτησα λογοτεχνία και έγραψα ποίηση στο κολέγιο, και ο τρόπος με τον οποίο καταλαβαίνω τα πράγματα είναι από την οπτική αυτού που «διαβάζει» τον φυσικό κόσμο ως εμβληματικό, γεμάτο νόημα, ένα νόημα που η κάμερα, αν χρησιμοποιηθεί σοφά, μπορεί να «αποτυπώσει». Μπορείς να πεις πως οι άνθρωποι, νέοι ή μεγαλύτεροι, που είναι στις φωτογραφίες μου –και μόνο εκεί– παίζουν μεγαλύτερο και πιο σημαντικό ρόλο από αυτόν ενός τουρίστα στην Ακρόπολη. Ο δρόμος τους μέχρι ψηλά στον Παρθενώνα αντηχεί την ίδια πορεία που ακολουθούσαν οι αρχαίοι Αθηναίοι. Αλλά, κυρίως, οι κινήσεις τους, οι πράξεις τους, ακόμα τα απλά καλοκαιρινά ρούχα που φοράνε, έφερναν μπροστά στα μάτια μου τις ιστορίες και τους μύθους που διαμόρφωσαν τη βάση της δυτικής παράδοσης και κουλτούρας. Δεν λέω πως κάποιοι που θα δουν τις φωτογραφίες μου θα βρουν ίδια νοήματα σε αυτές, αλλά αυτός είναι ο δικός μου λόγος που τράβηξα αυτές τις φωτογραφίες.

— Γιατί πέρασαν σχεδόν 40 χρόνια για την κυκλοφορία του βιβλίου για την Ακρόπολη; Δεν ξέρω αν χρησιμοποιώ τη σωστή λέξη αλλά φαίνεται πως η Ελλάδα είναι ξανά στη «μόδα», ίσως και η κατάλληλη στιγμή για το βιβλίο; Επισκέπτεστε την Ελλάδα συχνά;

ΦΩΤΟ: STUDIO54, COURTESY GALLERIE THOMAS ZANDE COLOGNE 1978-1980 © TOD PAPAGEORGE

Πολλές από αυτές τις φωτογραφίες είχαν εκτεθεί στην γκαλερί Xippas το 2008 στην Αθήνα. Είχα επίσης επισκεφτεί το Athens Photo Festival σαν guest καλλιτέχνης, συνδυάζοντάς το με την έκθεση. Η δουλειά, τουλάχιστον ένα μέρος της, ήταν γνωστή στην Ελλάδα πολύ πριν την έκδοση του βιβλίου μου πέρσι. Τώρα, γιατί πήρε τόσο καιρό να βρω εκδότη, ξανά, ποιος ξέρει; Σε αυτή την περίπτωση, ο εκδοτικός οίκος STANLEY/BARKER ήταν αυτός που μου το πρότεινε, όχι εγώ. Δεν ξέρω αν η Ελλάδα είναι cool ή στη μόδα ή κάτι άλλο. Ξέρω πως μου αρέσει κάθε φορά που βρίσκομαι εκεί, με πολλά ταξίδια νότια της Μεσοπνίας, για να επισκεφτώ το χωριό Βαλύρα των παππούδων μου.

— **Ήσασταν θαμώνας του Studio 54; Πώς βρήκατε την ευκαιρία να φωτογραφίσετε τα πάρτι του θρυλικού κλαμπ;**

Όχι, δεν ήμουν θαμώνας του Studio 54 και δεν με ενδιέφερε καθόλου να είμαι. Όπως συνέβη, όμως, η γυναίκα με την οποία ήμουν μαζί τότε ήταν φωτογράφος σελέμπριτι και την «πήγαιναν» οι ιδιοκτήτες του κλαμπ, με άφηναν και εμένα να μπαίνω βγαίνω όποτε ήθελα. Αν και μου άρεσε να φωτογραφίζω εκεί, δεν εκμεταλλεύτηκα το πλεονέκτημα που μου δόθηκε και έτσι δούλεψα εκεί μόνο κάποιες λίγες φορές.

— **Δύσκολη δουλειά να φωτογραφίζεις κανείς σε ένα τέτοιο μέρος; Τι προσπαθούσατε να αποτυπώσετε μέσα από τις συγκεκριμένες φωτογραφίες;**

Ήταν δύσκολο να δουλεύεις εκεί γιατί, συγχρόνως, υπήρχαν και πολλοί άλλοι φωτογράφοι και ακόμα περισσότεροι άνθρωποι που πάρταραν, έσπρωναν, δυσκολευόμασταν να δούμε καθαρά. Και, όπως στην Ακρόπολη, χρησιμοποιούσα μία μεσαίου φορμάτ κάμερα που ήταν ογκώδης και μου επέτρεπε μόνο οκτώ λήψεις μέχρι να σταματήσω και να βάλω νέο φιλμ. Προσπάθησα να αποτυπώσω και να «αιχμαλωτίσω» ό,τι ακριβώς βλέπετε. Τα πάντα βρίσκονται στις φωτογραφίες: ομορφιά, ενέργεια, ένταση, χαρά, όλα αυτά, μαζί με κάποιες ιδιαίτερες ξεχωριστές μορφές.

— **Τι συμβόλιζε το Studio 54 εκείνη την εποχή και τι συμβολίζει σήμερα;**

Εκείνη την εποχή ήταν το κέντρο του κόσμου για όλους τους χορευτές, αυτούς που έπαιρναν ναρκωτικά και τους εκστασιασμένους της νυχτερινής ζωής της Νέας Υόρκης που δεν ήθελαν κάτι παραπάνω από το να είναι εκεί και πουθενά αλλού, από τα μεσάνυχτα μέχρι το πρωί. Σήμερα, το Studio 54 μπορεί να θεωρηθεί ως η τελευταία φρενήρης ανάσα αυτού του νυχτερινού κόσμου, λίγο πριν συγκρουστεί και απορροφηθεί σε μια εξαντλητική πορεία προς τον εφιάλτη του AIDS.

— **Γιατί επιλέξατε άσπρο και μαύρο ως κύριο μέσο έκφρασης; Ήταν η δουλειά του Cartier-Bresson μεγάλη επιρροή;**

Φωτογράφιζα με Kodachrome φιλμ για λίγο αφού μετακόμισα στο Μανχάταν στα τέλη του 1965, ένα σύνολο δουλειάς που συγκρότησε το βιβλίο «Dr. Blankman's New York» που εκδόθηκε το 2018 από τον οίκο Steidl. Από τότε, δεν χρησιμοποίησα χρώμα ξανά, ούτε καν το σκέφτηκα σαν εκφραστικό μέσο, μέχρι που αγόρασα μία ψηφιακή Leica το 2009, πολύ αργότερα από τις φωτογραφίες στην Ακρόπολη. Ναι, το ασπρόμαυρο φιλμ και ο Cartier-Bresson ήταν στο επίκεντρο της δικής μου ιδέας για τη φωτογραφία και του να είμαι φωτογράφος ο ίδιος για τόσο μεγάλο διάστημα. Πρέπει επίσης να συμπληρώσω πως βλέποντας τη σπουδαία έκθεση του Brassai στο Μουσείο Μοντέρνας Τέχνης το 1968, με έπεισε πως, μια μέρα, έπρεπε να βρω έναν τρόπο να χρησιμοποιήσω και εγώ μία κάμερα μεσαίου φορμάτ. Η αισθαντικότητα της εικόνας και της έκφρασης ένιωσα πως ήταν μία νέα τάξη πραγμάτων, κάτι που ήμουν έτοιμος να «αγκαλιάσω».

— **Έχετε δει τη Νέα Υόρκη και το Central Park να αλλάζουν με τα χρόνια και από την εποχή του βιβλίου «Passing Through Eden»;**

Δεν έχω φωτογραφίσει στο Central Park από το 1993, από τότε δηλαδή που μετακόμισα στο Νιου Χέιβεν από το Μανχάταν. Είχε αλλάξει και από πριν βέβαια, αντανakλώντας την ίδια τη φύση αλλαγής και μετάλλαξης της πόλης. Η Νέα Υόρκη στα τέλη του '70, όταν ξεκίνησα το

**ΔΕΝ ΞΕΡΩ
ΑΝ Η ΕΛΛΑΔΑ
ΕΙΝΑΙ COOL
Ή ΣΤΗ ΜΟΔΑ
Ή ΚΑΤΙ
ΑΛΛΟ. ΞΕΡΩ
ΠΩΣ ΜΟΥ
ΑΡΕΣΕΙ ΚΑΘΕ
ΦΟΡΑ ΠΟΥ
ΒΡΙΣΚΟΜΑΙ
ΕΚΕΙ, ΜΕ ΠΟΛ-
ΛΑ ΤΑΞΙΔΙΑ
ΝΟΤΙΑ ΤΗΣ
ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ,
ΓΙΑ ΝΑ
ΕΠΙΣΚΕΦΤΩ
ΤΟ ΧΩΡΙΟ
ΒΑΛΥΡΑ ΤΩΝ
ΠΑΠΠΟΥΔΩΝ
ΜΟΥ.**

park project, ήταν ένα «απελπισμένο», αποδιοργανωμένο μέρος, επικίνδυνο το βράδυ και χαστικό το πρωί, το γρασίδι στο Central Park δεν κοβόταν για πολλά καλοκαίρια, οι συνθήκες κάπως βελτιώθηκαν από τότε που έφυγα. Από το 1993 και έκτοτε, το Central Park έχει μεταμορφωθεί σε έναν τόπο μεσοαστικής «ευδαιμονίας», με πολλούς φράχτες, όμορφα κουρεμένες εκτάσεις πρασίνου, αλλά εγώ έχω και μία αίσθηση πως είναι λιγότερο ενδιαφέρον από ό,τι ήταν. Πάντοτε όμως αποτελεί ένα αξιοσημείωτο έργο των αρχικών σχεδιαστών του, Vaux και Olmsted.

— **Κάποια αξιοσημείωτη στιγμή που έχετε να θυμάστε από την καριέρα σας;**

Μία χαρακτηριστική στιγμή που θυμάμαι, πέραν κάποιων φωτογραφίσεων, συνέβη κατά τη διάρκεια της διάσχυσης και πρωτόγνωρης απεργίας των ταχυδρομικών στη Νέα Υόρκη το 1970, κάτι που απαγορευόταν από τον ομοσπονδιακό νόμο αλλά αυτό δεν εμπόδισε τους ταχυδρόμους να απεργήσουν. Ήμουν πολύ αγχωμένος εκείνες τις μέρες γιατί είχα κάνει —κάπως αργοπορημένα— αίτηση την προηγούμενη χρονιά για υποτροφία στο Guggenheim, η πιο σημαντική υποτροφία για έναν αμερικανό φωτογράφο τότε. Η απεργία με άφησε μετέωρο, δεν ήξερα αν έλαβα το βραβείο ή όχι. Όλα τα δεδομένα ήταν εναντίον μου: Ήμουν πολύ νέος για τη διάκριση, δεν είχα εκθέσει πολλές φωτογραφίες ακόμα και ήμουν άφραγκος. Η φαντασία υπερίσχυε της λογικής, δεν σκεφτόμουν τίποτα άλλο, ενώ οι μέρες που θα ανακοινώνονταν οι υποτροφίες πλησίασαν και κάποια στιγμή πέρασαν χωρίς κάποιο νέο. Ή και όχι. Όταν βγήκα από το διαμέρισμα εκείνο το απόγευμα, αντανakλαστικά κοίταξα στο γραμματοκιβώτιο. Κανονικά τίποτα δεν θα έπρεπε να υπήρχε εκεί, αλλά πρόσεξα έναν κίτρινο φάκελο πίσω-πίσω. Άνοιξα το κουτί, το θαύμα των θαυμάτων, δεν μπορούσα να το φανταστώ, υπήρχε ένα τηλεγράφημα, το πρώτο που λάμβανα στη ζωή μου. Τα νέα ήταν σπουδαία, πήρα την υποτροφία. Τα καλύτερα νέα που έχω πάρει ποτέ σε απολύτως άμεση σχέση με τη δουλειά μου ως φωτογράφου. **A**

Ο Αλέξανδρος Σιδηρόπουλος ακούστηκε πολύ υπογράφοντας την αυθεντική μουσική της σειράς-φαινόμενο «Άγριες Μέλισσες». Το μυστηριώδες ζεϊμπέκικο «Μάτια κλειστά» και το «Κάθε δειλινό» αναζητήθηκαν στο διαδίκτυο και τραγουδιούνται πολύ. Ο χαρισματικός συνθέτης μόλις κυκλοφόρησε το πρώτο του αγγλόφωνο άλμπουμ «Home» και μας περιπλανά εκεί που έχει ταξιδέψει.

Πού σε βρήκε η περίοδος του lock down και πώς διαχειρίστηκες τον χρόνο σου; Λίγες μέρες πριν κυκλοφόρησε το πρώτο σου άλμπουμ «Home»... Με βρήκε στο σπίτι μου στην Αθήνα όπου ήμασταν 4 άτομα κλεισμένοι μέσα. Όταν έχεις δύο μικρά παιδιά η διαχείριση του χρόνου σου γίνεται σχεδόν αυτόματα. Κατάφερα να βρω στιγμές ησυχίας και πρεμίας τα βράδια όπου προσπάθησα να είμαι δημιουργικός και να συνεχίσω να γράφω καινούρια τραγούδια και μουσικές και παράλληλα να ολοκληρώσω το άλμπουμ. Σκεφτόμουν πόσο άλλαξε νόημα το όνομα του δίσκου αυτές τις μέρες. Ενώ όταν το επέλεξα πριν αρκετό καιρό για μένα συμβόλιζε το ταξίδι τώρα μάλλον για πολλούς ανθρώπους θα ερμηνευόταν ως το αντίθετο του ταξιδιού.

Η πολυσυλλεκτικότητα του «Home» οφείλεται στα πολλά ταξίδια σου ή όχι; Από το «Spinner» μέχρι το «Turning Your Way» το άλμπουμ περιπλανά τα αυτιά στις μουσικές του κόσμου.... Ο χαρακτήρας του «Home» οφείλεται στα ταξίδια μου, τη διαμονή μου στο Λονδίνο και τις σχέσεις που έκανα εκεί με ανθρώπους από διάφορα μέρη του κόσμου. Νομίζω ακόμα και αν δεν ταξιδέψεις αν περνάς χρόνο με ανθρώπους από άλλες κουλτούρες πάλι επηρεάζεσαι ιδίως αν παίζεις μουσική και αυτοσχεδιάζεις μαζί τους. Ταξίδεψα στην Ευρώπη αλλά κυρίως στην Ισπανία όπου έμαθα και τη γλώσσα. Αυτό με επηρέασε πολύ, αφού ενώ όταν πρωτογνώρισα την ισπανική κουλτούρα η μουσική τους μου φαινόταν πολύ έντονη, μέσα σε λίγα χρόνια την αγάπησα. Από το φλαμένγκο μέχρι και τα απλά ισπανικά στοιχεία και έθιμα. Όσο ήμουν στο Λονδίνο είχα την ευκολία να ταξιδέψω και στην Κεντρική/Νότιο Αμερική όπου εκεί γνώρισα και τον δικό τους ήχο, πέρα από τους λίγους ρυθμούς τους που φτάνουν στην Ευρώπη. Τα ταξίδια ανοίγουν τους ορίζοντες, μουσικούς και μη. Γνωρίζεις και αποδέχεσαι άλλες κουλτούρες και καμιά φορά κάνεις στοιχεία τους δικά σου.

Ποιο μέρος πρέπει να επισκεφτεί ένας θνητός τουλάχιστον μια φορά στη ζωή του; Κάποιο παρθένο τροπικό δάσος μακριά από την πόλη και τα ξενοδοχεία. Έχουμε χάσει τη σύνδεσή μας με την αγνή φύση. Νομίζω μία 1-2 εβδομάδες μακριά από τον πολιτισμό μπορεί να κάνει κάποιου είδους reset στον οργανισμό και στον τρόπο που βλέπουμε τα πράγματα. Φυσικά για κάποιους από εμάς, κάτι τέτοιο θα ήταν εξαιρετικά δύσκολο αφού ο δυτικός τρόπος ζωής είναι εξαιρετικά εθιστικός.

Η σχέση σου με τη μουσική πώς ξεκίνησε; Όταν ήμουν στο δημοτικό σχολείο μου έκαναν δώρο ένα walkman και ανακάλυψα τις κασέτες τις οποίες έγραφα από δίσκους του πατέρα μου. Λίγα χρόνια μετά άρχισα μαθήματα ηλεκτρικής κιθάρας. Μέσα στον πρώτο χρόνο είχα 3 βιβλία με νότες από τους δίσκους Gary

Moore - «Still Got the Blues», Guns 'n' Roses - «Use Your Illusion II» και Metallica - «Black Album» τα οποία μελετούσα ένα ολόκληρο καλοκαίρι καθημερινά.

Είσαι πολυοργανίστας. Ποιο είναι το αγαπημένο σου όργανο και γιατί; Νομίζω η μαντόλα. Αμέσως μετά το πανεπιστήμιο άρχισα να δουλεύω σε ένα Sound Post Production Studio και από τις πολλές ώρες στο στούντιο σταμάτησα να παίζω για 2 χρόνια. Μία μέρα ένας φίλος μου δάνεισε ένα ιρλανδικό μπουζούκι και παίζοντάς το με ξαναέπιασε η επιθυμία να παίξω. Την επόμενη μέρα πήγα σε ένα κατάστημα μουσικών οργάνων και βρήκα μια μεταχειρισμένη πολύ παλιά μαντόλα (που έμοιαζε με το Ιρλανδικό μπουζούκι) την οποία έμαθα να παίζω και σε λίγους μήνες είχα αγαπήσει. Η επανέναρξη της μουσικής μου ενασχόλησης είναι απόλυτα συνδεδεμένη με αυτό το όργανο.

Έχεις γράψει μουσική για το θέατρο, τον κινηματογράφο και την τηλεόραση. Έχεις βραβευτεί ως sound designer. Πώς προέκυψε η συνεργασία για το «Echoes of the Past» του Νικόλα Δημητρόπουλου, όπου πρωταγωνιστεί ο Max von Sydow και αναμένουμε την προβολή της; Με τον Νικόλα συνεργάστηκα πρώτη φορά στο Λονδίνο στα γυρίσματα μιας ταινίας. Ξαναβρεθήκαμε στην Αθήνα τυχαία και έγραψα τη μουσική για την ταινία μικρού μήκους «Been Here Before» που σκηνοθέτησε. Είχαμε μία πολύ όμορφη συνεργασία και έτσι μου πρότεινε να γράψω και για την ταινία μεγάλου μήκους του που τότε ετοιμάζε, όπου με μεγάλη χαρά δέχτηκα.

Το αγαπημένο σου σάουντρακ είναι; Πολύ δύσκολη ερώτηση. Ένα από τα αγαπημένα μου είναι το «The Proposition» των Nick Cave & Warren Ellis.

Ποια συναυλία δεν θα ξεχάσεις ποτέ και γιατί; Στο Λονδίνο πριν πολλά χρόνια είδα μία προβολή του Stalker του Andrei Tarkovsky με υπότιτλους και live μουσική. Η μουσική είχε μινιμαλιστική προσέγγιση, μία μπάντα με μπάσο, τύμπανα, τρομπόνι και πλήκτρα. Τα συναισθήματα που δημιουργούσε η μουσική σε συνδυασμό με την εικόνα ήταν τόσο έντονα που το κοινό ταξίδεψε ασταμάτητα για δύο-μισι ώρες και έκανε μία μεγάλη σε διάρκεια ταινία να περάσει πολύ γρήγορα.

Ποιο άλμπουμ έχεις λιώσει τελευταία και γιατί; Τελευταία δεν έχω ακούσει μουσική όσο θα ήθελα. Οι συνθήκες της καραντίνας σε συνδυασμό με τις ώρες που περνάω δουλεύοντας τις μουσικές μου έχουν αφήσει λίγο χρόνο διαθέσιμο. Γενικά δεν λιώνω άλμπουμ επειδή έχω παρατηρήσει ότι αν ακούς έναν καλλιτέχνη πολύ αρχίζει η επιρροή του άθελά σου να αποτυπώνεται στις δικές σου συνθέσεις.

Είχες ποτέ μουσικούς ήρωες; Ναι, όταν ήμουν στο γυμνάσιο είχα τους Iron Maiden και άλλες μπάντες. Ευτυχώς, μετά στο Λονδίνο γνωρίζοντας μουσικούς και μουσικές κατάλαβα ότι η απομυθοποίηση είναι ένα σημαντικό βήμα για να προχωρήσεις.

Τι είχες κατά νου υπογράφοντας το σάουντρακ της τηλεοπτικής σειράς «Άγριες Μέλισσες», το οποίο σε σύστησε σε πολλούς νέους ακροατές; Ο ρόλος του συνθέτη για την εικόνα είναι να ικανοποιήσει τα συναισθήματα που θέλει να δημιουργήσει ο σκηνοθέτης με την ταινία του. Στις «Άγριες Μέλισσες» ήθελα η μουσική μου να έχει κινηματογραφικό χαρακτήρα χρησιμοποιώντας ελληνικά όργανα όπως ο μπαγλαμάς.

Επιτυχία για σένα είναι... Να είσαι ευτυχισμένος με τη ζωή σου και να μοιράζεσαι την ευτυχία σου με αγαπημένους ανθρώπους. **A**

Οι Άγριες Μέλισσες του

Alex
Sideropoulos

και τα rock ταξίδια του

Του ΔΗΜΗΤΡΗ ΑΘΑΝΑΣΙΑΔΗ

Φωτό: ΒΑΣΙΛΗΣ ΛΑΓΙΟΣ

Νομίζω μία 1-2
εβδομάδες
μακριά από τον
πολιτισμό μπορεί
να κάνει κάποιου
είδους reset στον
οργανισμό και
στον τρόπο που
βλέπουμε τα
πράγματα.

ΟΙ ΑΝΘΡΩΠΟΙ ΠΙΣΩ

Της ΚΑΤΕΡΙΝΑΣ ΚΑΜΠΟΣΟΥ - Φωτό: ΘΑΝΑΣΗΣ ΚΑΡΑΤΖΑΣ

Κ

ορωνοϊός. Μια ταπεινή μορφή ζωής, που κατάφερε να αλλάξει όλη μας την καθημερινότητα. Μας έκλεισε στο σπίτι, προβληματισμένους αλλά ασφαλείς, να κάνουμε όνειρα από τον καναπέ και παράλληλα να βλέπουμε ταινίες. Πολλές ταινίες. Και σειρές. Ωσπου αρχίσαμε να εξαντλούμε τις επιλογές μας στο Netflix και στην τηλεόραση. Όλο αυτό πυροδότησε και τη δημιουργία του Ertflix, την πλατφόρμα της υβριδικής τηλεόρασης της ΕΡΤ που στήθηκε μέχρι να πεις «καραντίνα» για να καλύψει τις ανάγκες ψυχαγωγίας του κόσμου στη νέα πραγματικότητα. Ποιοι είναι οι δημιουργοί του; Επισκεφτήκαμε το «Γαλακτικό χωριό» του Ertflix, που «αντιστέκεται» στο δαιδαλώδες κτίριο της Δημόσιας Τηλεόρασης, και μιλήσαμε με τους ανθρώπους πίσω από αυτό.

«Περίπου 10 με 15 μέρες, τόσο χρειάστηκε για να φτιάξουμε το Ertflix» λέει ο **Παναγιώτης Ρώτας**, που έχει αναλάβει τη διεύθυνση των υβριδικών εφαρμογών. «Είπαμε ότι τώρα είναι η ευκαιρία ο κόσμος να δει κάτι καινούριο και να γνωρίσει επιτέλους την υβριδική μας τηλεόραση. Και μάλιστα το κάναμε εσωτερικά, δηλαδή εξ ολοκλήρου με ανθρώπους του ραδιομεγάρου. Σκέψεις γι' αυτό το πρότζεκτ υπήρχαν με σκοπό να υλοποιηθεί το καλοκαίρι. Οπότε καταλαβαίνεις ότι για να μαζέψουμε τη δουλειά που είχαμε υπολογίσει για τότε, ξεκινήσαμε να εργαζόμαστε πάνω σε αυτό non stop απ' το πρωί μέχρι το επόμενο πρωί, χωρίς μέρα ξεκούρασης μέσα στην καραντίνα. Είμαστε από αυτούς που έμειναν σίτι δουλεύοντας και ανταμειφθήκαμε από το αποτέλεσμα, όχι μόνο για το δημι-

ουργικό κομμάτι αλλά και προσωπικά. Όπως εγώ, για παράδειγμα, που έχω τώρα τη χαρά να βλέπω τα δύο μου παιδιά να μπαίνουν στην πλατφόρμα για να δουν ταινίες και καρτούν».

Η ομάδα του Ertflix έχει την έδρα της στο κτίριο Γ' του ραδιομεγάρου. Μπορεί να έπρεπε να κατέβουμε γύρω στις τέσσερις σκάλες και να χάσουμε το μέτρημα στις στροφές από τον ένα διάδρομο στον άλλο, ωστόσο όταν πλησιάσαμε μπορούσαμε να το καταλάβουμε από την ηλεκτρονική μουσική και τα γκράφιτι στους τοίχους. Ξεκάθαρο σημάδι ότι κατευθυνόμαστε προς κάτι ξεχωριστό και φρέσκο, τα γραφεία των Νέων Μέσων. Εκεί έμαθα από τους γραφίστες, την **Ιφιγένεια Ηλιάδου** και τον **Πάρη Μαλιδάκη**, ότι το Ertflix στην πραγματικότητα δημιουργήθηκε μέσα από το σπίτι του κάθε υπαλλήλου, με τηλεργασία. «Όλα έγιναν μέσω βιντεο-κλήσεων, ο καθένας από τον προσωπικό του χώρο, με το παιδί του να ακούγεται στο background, το σκυλί του να γαβγίζει, με τις διακοπές του ήχου που μπορεί να υπήρχαν και φυσικά με την ανησυχία όλων μας για την εξέλιξη της πανδημίας. Είμαστε, όμως, πέρα από συνεργάτες και φιλαράκια μεταξύ μας, κι αυτός είναι ο λόγος που συνεννοούμασταν καλά παρά τις δυσκολίες και πέτυχε το εγχείρημα. Ο developer, ο γραφίστας, ο παραγωγός περιεχομένου, ο μοντέρ, ο τεχνικός υποστήριξης, νιώθαμε όλοι σαν να μαζευτήκαμε με την παρέα μας να το στήσουμε».

Στη πραγματικότητα, η υβριδική τηλεόραση της ΕΡΤ προϋπήρχε ήδη από το 2017 αλλά ήταν δύσχρηστη τόσο ως προς την εγκατάσταση από τον χρήστη όσο και ως προς την περιήγηση στην

ΑΠΟ ΤΟ ERTFLIX

πλατφόρμα. Από την άλλη ίσως και να μην είχε επικοινωνηθεί επαρκώς, επομένως ο ενδιαφερόμενος απογοητευόταν και την άφηνε. Με τον καιρό δημιουργήθηκε ένα μυστήριο σχετικά με το τι είναι η υβριδική τηλεόραση της EPT και τι προσφέρει, το οποίο φαίνεται να λύνεται τώρα με το Ertflix. Ποιος δεν θέλει, άλλωστε, πατώντας απλώς ένα κουμπί να έχει στη διάθεσή του επιπλέον δωρεάν περιεχόμενο; Ειδικά αν το περιβάλλον είναι ελκυστικό και ο χειρισμός εύκολος; Στις 21 Απριλίου ο **Κωνσταντίνος Ζούλας**, πρόεδρος της Δημόσιας Τηλεόρασης, είχε μιλήσει σε ένα ποστ στα social για το Ertflix, όμως δεν είχε προσδιορίσει αν το όνομα αυτό θα παραμείνει. Ο κόσμος ανταποκρίθηκε θετικά, κυρίως επειδή στο άκουσμα της λέξης καταλάβαινε περί τίνος πρόκειται. «Οι άνθρωποι που εργάστηκαν για αυτό πάτησαν στον κορμό των μεγάλων streaming υπηρεσιών αλλά πρόσθεσαν κι άλλες επιλογές προκειμένου το Ertflix να διεκδικήσει την αγάπη του κόσμου ακόμα και με το πέρας της πανδημίας και του περιορισμού στο σπίτι», όπως μου εξηγεί ο γενικός διευθυντής Νέων Μέσων της EPT, **Γιάννης Βουγιουκλάκης**.

«Όταν ξεκίνησε η υβριδική τεχνολογία δεν ήμασταν σίγουροι για το πώς να τη διαχειριστούμε, ο πολύς κόσμος δεν ήταν εξοικειωμένος αλλά και εμείς δεν ξέραμε πώς να το προχωρήσουμε. Το Netflix και το Amazon prime κυριαρχούν στον πλανήτη, οπότε κοιτάξαμε να φτιάξουμε κάτι ανάμεσα σε αυτά τα δύο πατώντας στην ήδη υπάρχουσα υποδομή. Αλλάξαμε το ενδιαμέσο στάδιο, που είναι πώς επικοινωνεί ο χρήστης με το περιεχόμενο, και φτιάξαμε ένα νέο ελκυστικό layout με ποικιλία επιλογών που δεν περιλαμβάνει μόνο ταινίες on demand

αλλά και τον καιρό ή μαθήματα από το υπουργείο. Δεν περιμέναμε όμως ότι θα γίνει τέτοιο "μπαιμ". Από την πρώτη σχεδόν μέρα παρατηρήσαμε να πατάνε το κόκκινο κουμπί της υβριδικής τηλεόρασης 70.000 άτομα, κάτι που υπονοεί αιτήματα προς εξυπηρέτηση και θέαση όπως και κινητικότητα γύρω από αυτό. Με το καλό του περιεχόμενου και μια ποιοτική οθόνη, το Ertflix διεκδικεί την αγάπη του κόσμου. Και ήρθε για να μείνει».

«**Η μαχαιριά**», «**Fathers and Daughters**», «**Θαύμα**», «**Malavita**», «**Still Alice**», οι σειρές «**Fargo**» και «**Madam secretary**», το ντοκιμαντέρ «**Ταξίδια με τρένο**», είναι κάποια μόνο από τα πιο δημοφιλή που έχουν ξεχωρίσει στην πλατφόρμα ανάμεσα στις 35 ταινίες και τις 12 σειρές που είναι διαθέσιμες. Πώς όμως αξιοποιείται μέσα σε όλο αυτό και το αρχείο της δημόσιας τηλεόρασης που αν και ένα κομμάτι του έχει ψηφιοποιηθεί, το αναζητούμε κάθε φορά μετά κόπων και βασάνων; «Η εκπομπή «**Ζήτω το ελληνικό τραγούδι**», η «**Φρουτοπία**», που ετοιμάζουμε να ανέβει, όπως και άλλες επίσης σειρές από το αρχείο, εμπλουτίζουν συνεχώς την γκάμα» μου εξηγεί η **Έλλη Καταλαγαριανού** από το τμήμα των Νέων Μέσων. «Ο κόσμος ζητάει από εμάς να δει πράγματα γενικά. Στέλνουν μηνύματα και μείλ που μας δίνουν feedback, ψάχνονται με τις επιλογές που μπορεί να τους δίνει η πλατφόρμα και η EPT, κι αυτό φαίνεται και από τις χιλιάδες προβολές των βίντεο που έχουν ανέβει σχετικά με το πώς λειτουργεί το Ertflix».

Περισσότερα για το Ertflix και την εγκατάστασή του στις τηλεοράσεις στο webtv.ert.gr

ΤΟ NETFLIX
ΚΑΙ ΤΟ
AMAZON
PRIME
ΚΥΡΙΑΡΧΟΥΝ
ΣΤΟΝ
ΠΛΑΝΗΤΗ,
ΟΠΟΤΕ ΚΟΙ-
ΤΑΞΑΜΕ ΝΑ
ΦΤΙΑΞΟΥΜΕ
ΚΑΤΙ ΑΝΑΜΕ-
ΣΑ ΣΕ ΑΥΤΑ
ΤΑ ΔΥΟ
ΠΑΤΩΝΤΑΣ
ΣΤΗΝ ΗΔΗ
ΥΠΑΡΧΟΥΣΑ
ΥΠΟΔΟΜΗ

Με την ομάδα του
Ertflix συνεργάστηκαν

Μαρία Μπεθάνη
Γιάννης Βουγιουκλάκης
Παναγιώτης Ρώτας
Μανώλης Καμαρίτης
Πάρις Μαλιδάκης
Ιριγένεια Ηλιάδου
Γεράσιμος Κουρουκλής
Γεωργία Αποστόλου
Μαίρη Σταθοπούλου
Ανδρέας Μουράτος
Μανώλης Βασιλάκης
Ευθυμία Γερέντε
Λάμπρος Γεωργακλής
Απόστολος Γούδας
Ιωάννης Ερενίδης
Δήμητρα Κολιαβασίλη
Ιωάννης Κονταξάκης
Μαρίνα Παπαδοπούλου
Πέτρος Πρίντζης
Ολίνα Παννοπούλου
Βάντα Πλουμιστού
Παναγιώτης Καραντίνας
Κωνσταντίνος Γ. Μαντάς
Σοφία Νικολοθανάση
Ευαγγελία Καραδήμου
Έλλη Καταλαγαριανού
Ελένη Αναστασοπούλου
Χρυσούλα Αργύρη

Επιμέλεια:
TANIA ΔΕΛΗ

style

Swatch Τα παιδιά των λουλουδιών

▶ Η Άνοιξη δικαιολογημένα χαρακτηρίζεται «η πιο όμορφη εποχή του χρόνου». Η φύση στολίζεται με υπέροχα χρώματα και σχέδια, ενώ δέντρα και λουλούδια ανθίζουν παντού – στα χωράφια, στους κήπους, στα χέρια μας. Εμπνευσμένη από τη λουλουδένια παρέλαση, η Swatch γέμι-

σε τη νέα της συλλογή ρολογιών, **LovelyGarden**, με ό,τι πιο ανοιξιάτικο μπορείς να φανταστείς. Από πεόνιες, βατράχους και ανθισμένες ντάλιες, μέχρι μαργαρίτες, εξωτικά κρίνα, υάκινθους και πικραλίδες. Είναι τόσο όμορφα και χαρούμενα που θα θες να τα μυρίσεις!

ΠΩΣ ΘΑ ΕΝΙΣΧΥΣΩ ΤΗ ΦΥΣΙΚΗ ΑΜΥΝΑ ΤΗΣ ΕΠΙΔΕΡΜΙΔΑΣ;

Όσο πιο υγιές παραμένει το δέρμα, τόσο κρατάει μακριά όσα προκαλούν φθορά και πρόωγη γήρανση, όπως βακτήρια, ιούς και ρύπους. Το Ultimune της Shiseido περιέχει φυτικά εκχυλίσματα, όπως perilla, ginkgo biloba και wild thyme που υπερασπίζονται το δέρμα από την οξειδωση και τις βλαβερές ουσίες.

DELUX
Γυαλιά ηλίου Pomellato
με κοκκάλινο
σκελετό

**G-STAR
RAW**
Denim σαλοπέτα
σορτς €150

**THE BODY
SHOP**
Κραγιόν Colour
Crash €10

BENETTON
Μπλούζα με ριγέ και διακοσμητικά €49,95

MINAS
Pendant καρδιά
€220

Θέλω να πεθάνω φορώντας το τζιν μου

- Andy Warhol (πάπας της pop κουλτούρας)

TOMS
Γυναικείες εσπαντρίγιες €50

PEPE JEANS
Τζιν φούστα €74

**ΟΠΤΙΚΑ
ΒΑΪΡΑΜΟΓΛΟΥ**
Γυαλιά ηλίου Hype

CATRICE
Λιπ γκλος με
εκχύλισμα τσίλι
για όγκο €4,59

HUAWEI
Ασύρματα ακουστικά
hands free

**TOMMY
JEANS**
Denim παντελόνι
από τη συλλογή
Tommy Jeans x
Looney Tunes

TEZENIS
Ολόσωμο μαγιό
με cut out €24,99

GLAMAZON

Σε συνάντηση στην πλαζ

Με το μαγιό μου
και το αντηλιακό μου,
αλλά σε ποια παραλία;

Της ΔΕΣΠΟΙΝΑΣ
ΚΟΥΤΣΟΜΗΤΡΟΠΟΥΛΟΥ

Το ιδανικό μαγιό για μένα θα ήταν αυτό με σούπερ tummy control που σμιλεύει, αδυνατίζει και ψηλώνει (γιατί όχι!). Στη μετά καραντίνα εποχή όλες οι διασημότητες του παγκόσμιου πλανήτη και του δικού μας του εγχώριου, του μικροσκοπικού, βγήκαν ακόμη πιο κομπές από την πόρτα τους. Ήδη έχουν ανεβάσει φωτογραφίες από πισίνες και παραλίες με κάτι λιλιπούτεια μπικίνι και καλή ψυχολογία. Έτσι δείχνουν. Έτσι φαίνονται. Έτσι θα είναι.

Χάξευα τη Μαρία Μενούκος. Την είχε φέρει πιο κοντά το Instagram. Μια πελώρια γειτονιά. Κοιλιά «πλάκα». Κορμί λαμπάδα. Έβγαλε σέλφι ξαπλωμένη στην ξαπλώστρα της, βουτώντας την πατούσα στο νερό της πισίνας της. Δεν έτρωγε και δεν έπινε τίποτα. Κι εμείς; Οι κανονικές με sweet tooth, το γράφω στα αγγλικά για να ηχεί γλυκύτερα στα δικά μου αυτιά. Τι κάνουμε οι κανονικές; Πώς να κλείσεις τα μάτια σε ένα θεικό παγωτό που λιώνει για σένα; Πώς να αφήσεις το κουτάλι κάτω και να αγνοήσεις τα νόστιμα, τα δροσερά, τα γευστικά, τα θεσπέσια και τις γουρουνιές μαζί; Μια πολύ καλή διατολόγος μου είπε ότι η καλύτερη λύση είναι το fasting. Αυτό, λέει, θα με σώσει. Να απαλλαγώ από το αρνί που κουβαλάω στην πλάτη. Τα περιττά κιλά τα μετράω σε αρνιά.

Το πρώτο καλό είναι ότι με τον καύσωνα δεν τρωω πολύ. Το δεύτερο καλό είναι ότι υπάρχουν μαγιό για όλες. Αυτά που «κόβουν» και συμμαζεύουν την κοιλιά, αυτά που σκώνουν το στήθος, αυτά που δείχνουν τα πόδια κάπως μακρύτερα. Όπως διατίθενται και δροσερά καφτάνια, αν δεν ικανοποιηθείς με όλα τα παραπάνω. Εντάξει, εξοπλίστηκες, πήρες και αντηλιακά, και ό,τι άλλο θέλεις και ξεκινάς.

Πού θα πας; Εδώ σε θέλω. Να βρεις την καλή την παραλία, την ψαγμένη, την ψιλοάδεια, την καθαρή, την ειδυλιακή που να έχει κάπου και λίγη σκιά. Αν τη βρεις, σφύρα... Και θα συναντηθούμε.

5 - 21 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 2004 • ΤΕΥΧΟΣ 13-210 Η ΟΞΗΝΗ ΤΗΣ ΑΘΗΝΑΣ • WWW.ATHENSVOICE.GR • FREE PRESS KARE PEMITHTH

Σε αυτές τις δύσκολες μέρες που οι μετακινήσεις είναι δύσκολες και ο φόβος της πανδημίας μεγάλος, μπορείς πάντα να έχεις την αγαπημένη σου εφημερίδα στο σπίτι, σε νάιλον ασφαλή συσκευασία, ώστε να μη χάσει κανείς την αγαπημένη μας συνήθεια, το φετίχ του τυπωμένου χαρτιού

ΚΑΝΕ ΔΩΡΟ ΣΤΟΝ ΕΑΥΤΟ ΣΟΥ ΚΑΙ ΣΤΟΥΣ ΦΙΛΟΥΣ ΣΟΥ ΜΙΑ ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΑΘENS VOICE

Ενισχύεις έτσι την ανεξάρτητη δημοσιογραφία και έχεις κάθε εβδομάδα την ΑΘENS VOICE στο σπίτι σου

με €99 για ένα χρόνο

Με κάθε συνδρομή παίρνετε δώρο από εμάς ένα από τα συλλεκτικά t-shirt ή τις Εκδόσεις της ΑΘENS VOICE

και γίνεστε μέλος του AV club για να συμμετέχετε αυτόματα στους διαγωνισμούς και να κερδίσετε προσκλήσεις και εκπλώσεις σε καταστήματα

Τηλ. επικοινωνίας: **210 3617360**
e-mail: info@athensvoice.gr

Όλοι οι άνθρωποι του Γ. Παπανδρέου
Του Ν. Γεωργιάδη σελ. 8

Τα κόκκινα φανάρια της πόλης και η μεγάλη συζήτηση για την πόρνευση
Της Δήμητρας Γριανταφύλλου σελ. 10

Πάμε Παραλία;
Τι αλλάζει στην παραλιακή λεωφόρο;
Της Βάλυ Βαϊμάκη, σελ. 12

Λάκης Λαζόπουλος / Αντώνης Καφετζόπουλος / Σταμάτης Κραουνάκης / Ρένος Χαραλαμπίδης / Θάνος Αλεξανδρίδης

Σε αυτές τις δύσκολες μέρες που οι μετακινήσεις είναι δύσκολες και ο φόβος της πανδημίας μεγάλος, μπορείς πάντα να έχεις την αγαπημένη σου εφημερίδα στο σπίτι, σε νάιλον ασφαλή συσκευασία, ώστε να μη χάσει κανείς την αγαπημένη μας συνήθεια, το φετίχ του τυπωμένου χαρτιού

ΚΑΝΕ ΔΩΡΟ ΣΤΟΝ ΕΑΥΤΟ ΣΟΥ ΚΑΙ ΣΤΟΥΣ ΦΙΛΟΥΣ ΣΟΥ ΜΙΑ ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΑΘENS VOICE

Ενισχύεις έτσι την ανεξάρτητη δημοσιογραφία και έχεις κάθε εβδομάδα την ΑΘENS VOICE στο σπίτι σου

με €99 για ένα χρόνο

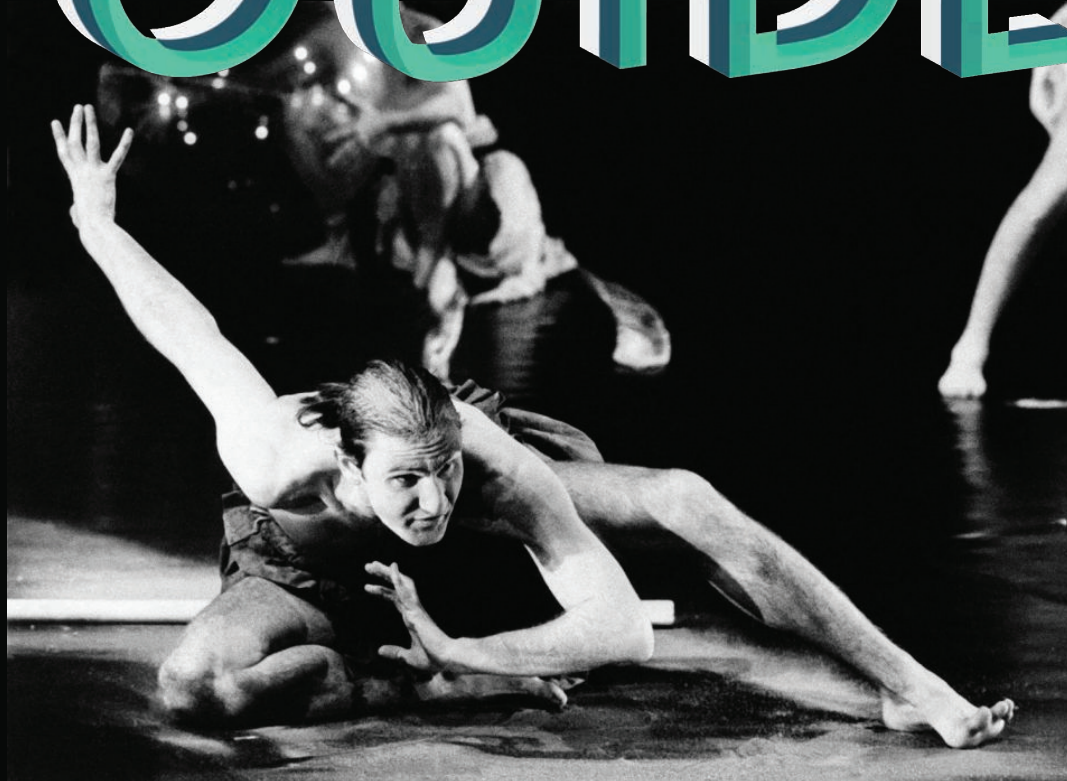
Με κάθε συνδρομή παίρνετε δώρο από εμάς ένα από τα συλλεκτικά t-shirt ή τις Εκδόσεις της ΑΘENS VOICE

και γίνεστε μέλος του AV club για να συμμετέχετε αυτόματα στους διαγωνισμούς και να κερδίσετε προσκλήσεις και εκπλώσεις σε καταστήματα

Τηλ. επικοινωνίας: **2103617360**
info@athensvoice.gr

CITY GUIDE

Ο Θεόδωρος Τερζόπουλος με το ποδήλατο του πατέρα του

ΔΙΟΝΥΣΟΣ, Η ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ

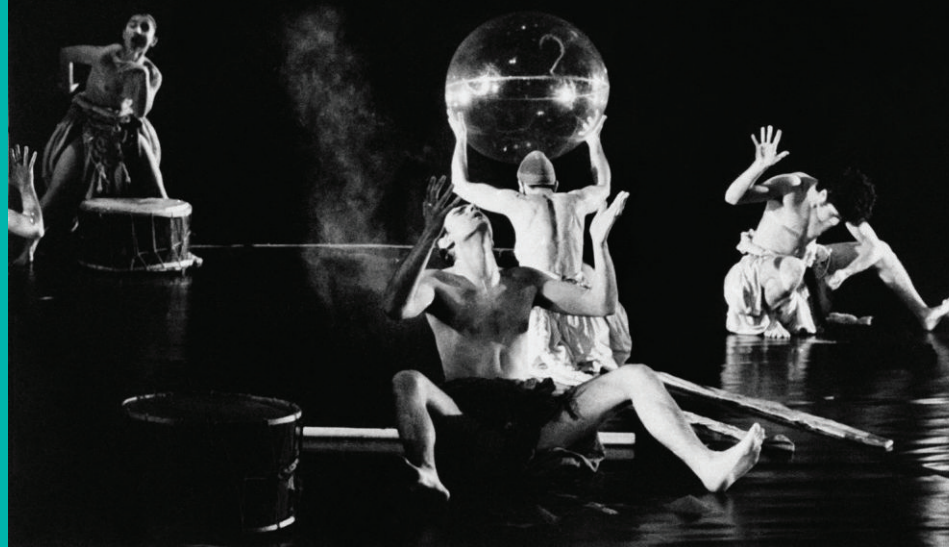
Μια ταινία του Σπύρου Τσιφτσή για τον **Θεόδωρο Τερζόπουλο**

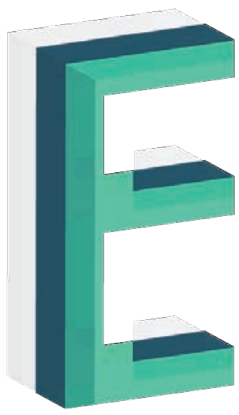
«**Η**ταν το 1986, όταν ο Θεόδωρος Τερζόπουλος συγκλόνισε το θεατρικό τοπίο με τη ριζοσπαστικά πρωτοποριακή παράσταση των «Βακχών». Η τεράστια επιτυχία της παράστασης σε διεθνή φεστιβάλ σε όλο τον κόσμο, το σκηνικό ιδίωμα του Τερζόπουλου και η Μέθοδός του οδήγησαν στη δημιουργία του θεάτρου Άττις. 35 χρόνια αργότερα και έχοντας πραγματοποιήσει περισσότερες από 2.000 παραστάσεις σε κορυφαία διεθνή φεστιβάλ θεωρείται ένας από τους σημαντικότερους ευρωπαίους σκηνοθέτες, διακεκριμένο μέλος της πρωτοπορίας στο παγκόσμιο θέατρο. Η ταινία του Σπύρου Τσιφτσή ακολουθεί το παγκόσμιο ταξίδι του Τερζόπουλου, από το χωριό Μακρύγιαλος όπου γεννήθηκε ο τέταρτος γιος ενός έλληνα μετανάστη από τη Μαύρη

Θάλασσα, στο Berliner Ensemble στο Βερολίνο, στη Ρωσία, στην Κίνα, στις ΗΠΑ, στη θεατρική του βάση στην Αθήνα, και τέλος στους Δελφούς, όπου ξεκίνησαν όλα. Η ταινία, διάρκειας 97 λεπτών, θα είναι διαθέσιμη για 400 θεάσεις δωρεάν σε χρήστες αποκλειστικά από την Ελλάδα, από 19 έως 28 Μαΐου 2020, στο τμήμα «Ανοιχτοί Ορίζοντες» του 22ου Φεστιβάλ Ντοκιμαντέρ Θεσσαλονίκης το οποίο φέτος πραγματοποιείται διαδικτυακά.

INFO

Σκηνοθεσία, σενάριο, διεύθυνση φωτογραφίας, μοντάζ: Σπύρος Τσιφτσής. Μουσική: Μιχάλης Τσιφτσής. Παραγωγή: Portolanos Films. Έτος Παραγωγής: 2020. Διάρκεια: 97'. Μπορείτε να τη δείτε στο www.filmfestival.gr, αφού ακολουθήσετε τον σύνδεσμο TDF22 ONLINE. Περισσότερες πληροφορίες στο www.athensvoice.gr

ΕΠΙΛΟΓΕΣ

Των ΕΡΡΙΚΑΣ
ΡΟΥΣΣΟΥ -
ΣΤΕΦΑΝΟΥ
ΤΣΙΤΣΟΠΟΥΛΟΥ

Η ΝΑΤΑΣΣΑ ΜΠΟΦΙΛΙΟΥ ΣΤΟΝ ΦΑΡΟ ΤΟΥ ΚΠΙΣΝ

Το #snfccAtHome: music πιστό στο ραντεβού του με το κοινό, έρχεται για μία ακόμη εβδομάδα να μας παρασύρει στην ουτοπία ενός συναυλιακού χώρου διαδικτυακά πλασμένου. Ασφαλούς και εξίσου διασκεδαστικού και ταξιδιάρικου με τον πραγματικό. Αυτό το Σάββατο (23/5) στις 21.00 η Νατάσσα Μποφίλιου σε καλλιτεχνική επιμέλεια Γεράσιμου Ευαγγελάτου και ενορχήστρωση Θέμη Καραμουρατίδη –ο οποίος θα τη συνοδεύσει επί σκηνής στο πιάνο του– θα είναι στον Φάρο. Στο τσέλο, ο Άρης Ζέρβας.

ΑΡΓΥΡΩ ΧΙΩΤΗ & VASISTAS ΣΤΟ ΕΜΣΤ

Πέντε δωμάτια. Πέντε ηθοποιοί. Μία πλατφόρμα. Ο θεατής ακούει από τα ηχεία της οθόνης του μια γυναικεία φωνή να του δίνει εντολές και προτροπές. Το «No man is an island entire of itself» έρχεται στο πλαίσιο της Διεθνούς Ημέρας Μουσείων στο ΕΜΣΤ ως η νέα πρόταση της Αργυρώς Χιώτη και της ομάδας VASISTAS. Μια αχαρτογράφητη θεατρική εμπειρία που αντλεί υλικά από τον ψηφιακό κόσμο, με τους ιδιαίτερους κανόνες και την ανοίκεια εμπειρία «σκηνής» και αφήγησης που αυτός δημιουργεί. Όποιος είναι έτοιμος να βιώσει αυτή την πρωτόγνωρη διαλογιστική εμπειρία αρκεί να αγοράσουν το εισιτήριό τους ώστε στις 22-24/5 να μπορούν να συνδεθούν στην ιστοσελίδα του ΕΜΣΤ και να παρακολουθήσουν τη ζωντανή παράσταση.

ΤΟ ΜΕΓΑΡΟ ΥΠΟΔΕΧΕΤΑΙ ΤΗ ΜΑΡΙΑ ΦΑΡΑΝΤΟΥΡΗ

Με τη σκηνική καντάτα «Ημερολόγιο για περαστικούς στα τέλη του αιώνα» του Περικλή Κούκου σε λιμπρέτο Χριστόφορου Χριστοφή, η Μαρία Φαραντούρη έρχεται την Κυριακή 24/5 να μας συναντήσει διαδικτυακά μέσω της σελίδας του Μεγάρου Αθηνών. Το έργο που, κατά παραγγελία του ΟΜΜΑ, γράφτηκε ειδικά για τη μεγάλη ερμηνεύτρια και παρουσιάστηκε για πρώτη φορά στο ελληνικό κοινό τον Νοέμβριο του 1996 από τους Σολίστ της Πάτρας και το σύνολο του Γιώργου Φακανά υπό τον Νίκο Τσούχλο, έρχεται στις οθόνες μας για μία μόνο παράσταση.

ΨΗΦΙΑΚΗ ΕΛΛΗ ΠΑΠΑΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΜΕ ΤΟ «ANTIGONE TEST I THIS IS ME IN MY ROOM»

Το «Θέατρο του εγκλεισμού» ήταν θέμα χρόνου να συμβεί. Και χαϊρόμαστε ιδιαίτερα που παίρνει σάρκα και οστά από μια καλλιτέχνη όπως η Έλλη Παπακωνσταντίνου. Οι Miss Presence and the Absent Girls Band που συνυφαίνουν καταγιστρικά visuals, θεατρικό λόγο και ζωντανή pop μουσική πραγματοποιούν την απόλυτη ψηφιακή εμπειρία σε σκηνοθεσία Έλλης Παπακωνσταντίνου στις 25-26-27 Μαΐου. Προμηθευτείτε τα εισιτήριά σας και συνδεθείτε ώστε να παρακολουθήσετε την ζωντανή παράσταση.

BLITZ, COMPLICITÉ, ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΑΜΑΡΩΤΟΣ ΣΤΗ ΣΤΕΓΗ ΤΟΥ ΙΔΡΥΜΑΤΟΣ ΩΝΑΣΗ

Στην 7η εβδομάδα υπάρξής του, το κανάλι της Στέγης έχει να προτείνει τρεις εξαιρετικές παραστάσεις: Το πολυταξιδεμένο «late night» των Blitz, τον «Μοσκόβ Σελήμ» του Γιώργου Βιζυηνού σε σκηνοθεσία Δημήτρη Ξανθόπουλου και τη «Συνάντηση» του Simon McBurney ο οποίος μας συστήνει μία 3D-audio συνθήκη ακρόασης. Την ίδια ώρα, μία από τις ομορφότερες ιστορίες φιλίας, το «X Apartments» έρχεται από το 19ο Φεστιβάλ Ντοκιμαντέρ Θεσσαλονίκης του 2017, ενώ οι λάτρεις της μουσικής του Δημήτρη Καμαρωτού θα

www.athensvoice.gr

ΤΙ ΠΑΙΖΕΙ ΣΤΗΝ ΑΘΗΝΑ
ΑΥΤΗ ΤΗΝ ΕΒΔΟΜΑΔΑ:
210 Guide, ένας πλήρης οδηγός με γκαλερί, θέατρα, σινεμά, εστιατόρια, bars και clubs.

Μιχάλης Μανουσάκης

Νατάσσα Μποφίλιου

Δημήτρης Γέρος

Αλέξης Ακριθάκης

«Antigone test i this is me in my room»

Για να καταχωριστείτε στους οδηγούς της Α.Υ., στείλτε δελτία Τύπου 2 εβδομάδες πριν από την προγραμματισμένη ημερομηνία. Ταχυδρομικώς στη διεύθυνση Χαρ. Τρικούπη 22, 10679 Αθήνα ή στο fax 210 3617310 ή στο agenda@athensvoice.gr

«late night»

έχουν τη δυνατότητα να απολαύσουν διαδικτυακά το «Atlas Αθήνα, A Sound Cartography of Europe». Μέσα σε όλες αυτές τις προτάσεις, σερφάροντας στο ψηφιακό κανάλι της Στέγης μπορούμε να ανακαλύψουμε και τα νέα διαμάντια του πρότζεκτ «Enter» όπως το «ΑΛΛΚΑ» της Λένας Κιτσοπούλου.

ΝΙΚΟΣ ΚΡΩΝΙΔΗΣ & ΛΕΝΙΑ ΠΛΑΤΑΝΙΑ ΣΤΟΝ ΑΣΤΡΟΛΑΒΟ

Με τεθλασμένες καμπύλες ιχνογραφεί σαν ποιητής και ακροβάτης στην ενόπτητα «Ιχνογραφίες - χορογραφίες». Δίπλα του η Λένια Πλατανία με το «Boulderies» φτιάχνει φανταστικούς, ρομαντικούς και ονειροεφιαλτικούς κόσμους φλερτάροντας με τον ρομαντισμό και τον συμβολισμό. (Ξανθίππου 11, Δεξαμενή)

ΜΙΧΑΗΛΗΣ ΜΑΝΟΥΣΑΚΗΣ ΣΤΗΝ ΕΚΦΡΑΣΗ-ΓΙΑΝΝΑ ΓΡΑΜΜΑΤΟΠΟΥΛΟΥ

Άνθρωποι σε καφκικές καταστάσεις που σε παράκτιες άκρες σκέφτονται το είναι τους. Υπαινετικοί εσωτερικοί ιδρώτες, κινηματογραφικές αναφορές και ακρυλικά κάρβουνα, όπου ψυχές και σώματα στήνουν σεκάνς απόγνωσης και προαιώνιας φοβίας. Στην έκθεση με τίτλο «Τόποι αλμύρας σε χρόνους εσπέρας». (Βαλαωρίτου 9α)

Ο ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΓΕΡΟΣ ΣΤΟΝ ΕΙΚΑΣΤΙΚΟ ΚΥΚΛΟ

Ο Δημήτρης Γέρος και το διάσημο άλτερ έγκο ανθρώπινου σε μια βερσιόν όπου το υπερεαλιστικό και το ονειροπόλο στήνουν πίνακες στους οποίους πρωταγωνιστεί και το έξω της πόλης μα και το μέσα του καλλιτέχνη: μετασποκαλυπτικά

οράματα με χιούμορ αλλά και βαθιά περισυλλογή. (Ακαδημίας 6)

ΑΝΔΡΕΑΣ ΒΟΥΣΟΥΡΑΣ ΣΤΗΝ ΓΚΑΛΕΡΙ ΑΛΜΑ

Η ατομική του «Passé», ένας διάλογος του καλλιτέχνη με τις καταβολές του, το παρόν, το παρελθόν και το μέλλον του. Που λόγω Μάη του '68 καταλήγει πέρα από το προσωπικό να δείχνει κι ένα εντελώς πολιτικό σχόλιο που οικειοποιούμενο αντικείμενα και αφηγήσεις συνθέτει ένα παζλ ιστορικότητας και ανεκπλήρωτων ονείρων. (Υψηλάντου 24)

ΟΜΑΔΙΚΗ ΣΤΗΝ BERNIER ELIADES

«Works on Paper» με μια all star αρμάδα καλλιτεχνών από το 1972 ως και το 2020: Ακριθάκης και Χριστιάνα Σούλου, Κουνέλης, Antonakos, Ναυρίδης κ.ά. σε επιμέλεια Πάολο Κολόμπο στρέφουν ο καθένας τους το βλέμμα τους στον κόσμο. Πότε αμφίθυμα, πότε παθιασμένα, πότε ρεμβασμός, πότε απόγνωση. (Επαχάλκου 11 Θησείο)

ΦΙΛΙΠΠΟΣ ΤΣΙΑΡΑΣ & ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΔΑΛΛΑΣ ΣΤΟ ΣΠΙΤΙ ΤΗΣ ΓΚΑΛΕΡΙ BLENDER

Μια συνομιλία του διεθνούς Φίλιππου Τσιάρρα με τον τόπο Δημήτρη Δάλλα. Φωτογραφίες και γυαλιά, κεραμικά, μπρούντζος, ακρυλικοί αυτοσχεδιασμοί και μαρκαδόροι, καθημερινή ζωή αλλά και ζωγραφική υπερβάσεων, όλα εδώ σε μια συναρπαστική συνομιλία αναμεταξύ των. (Ζησιμοπούλου 4 Γλυφάδα)

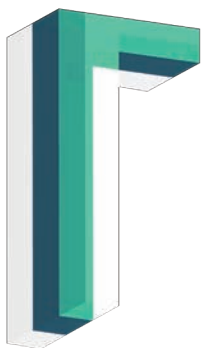

Ο ΔΗΜΟΣ ΦΛΩΡΙΝΑΣ ΕΠΙΚΕΦΑΛΗΣ ΤΟΥ CULTURE LANDS

Η Φλώρινα, σταυροδρόμι πολιτισμών από αρχαιολογικών χρόνων, λόγω της γεωγραφικής της θέσης, αποτέλεσε διαχρονικά τόπο όπου αναπτύχθηκαν και συγκεκριμένα πολιτιστικά στοιχεία, έθιμα και παραδόσεις. Στο πλαίσιο αυτό, ο Δήμος Φλώρινας συμμετέχει ως επικεφαλής στην υλοποίηση του έργου «Culture Lands», του διασυνοριακού προγράμματος Interreg Ελλάδα – Αλβανία 2014-2020. Συμμετέχουν, επίσης, ο Δήμος Καστοριάς καθώς και το ΕΛΚΕ ΠΑΔΥΜ, ενώ από την πλευρά της Αλβανίας, ο Δήμος Berat και η ΜΚΟ People and

Ideas. Κύριος στόχος του προγράμματος είναι η ανάπτυξη της τοπικής οικονομίας και η βελτίωση της ποιότητας ζωής στις παραμεθόριες περιφέρειες των δύο συνεργαζόμενων ομόρων χωρών, Ελλάδας και Αλβανίας, μέσω της αξιοποίησης των πλεονεκτημάτων της συγκεκριμένης διασυνοριακής περιοχής. Αποσκοπεί, δε, στην ανάδειξη της ιδιαίτερης πολιτιστικής κληρονομιάς και στην ενίσχυση των πολιτιστικών δικτύων με την προστασία και ανάδειξη των παραδοσιακών εκδηλώσεων του λαϊκού πολιτισμού.

ΓΕΥΣΗ

Καφενείον ΣΙ ΤΙ ΣΙ

Το πρώτο γαστρονομικό νέο της πόλης μετά την καραντίνα

Ο βραβευμένος σεφ **Αλέξανδρος Τσιοτίνης** και η ομάδα του The Clumsies ενώνουν τις δυνάμεις τους σε ένα νέο project

Τραπεζάκια στα πεζοδρόμια, παρέες που γελούν και τσουγκρίζουν ποτήρια, πόσο έλειψε σε όλους μας όλη αυτή η καλοκαιρινή ανεμελιά, που τόσο έχουμε ανάγκη. Και όμως, παρά τις δυσοίωνες προβλέψεις, το πρώτο γαστρονομικό νέο μετά την καραντίνα έφτασε και είναι γεμάτο νόστιμες υποσχέσεις!

Από τα μέσα Ιουνίου μέχρι και τα μέσα Οκτωβρίου ο Αλέξανδρος Τσιοτίνης αφήνει το βραβευμένο εστιατόριό του CTC και ενώνει τις δυνάμεις του με την ομάδα των The Clumsies,

Theory Bar & More, Odori Vermuteria Di Atene, Frater & Soror και Senios. Μαζί δημιουργούν το «Καφενείον ΣΙ ΤΙ ΣΙ», το οποίο θα λειτουργήσει από τα μέσα Ιουνίου μέχρι τα μέσα Οκτωβρίου και θα στεγαστεί στον χώρο του Senios (Καλαμιώτου 15). Από τη μία πλευρά, λοιπόν, έχουμε έναν από τους καλύτερους έλληνες σεφ και από την άλλη την πιο δυνατή μπαρόβια ομάδα της πόλης (ας μην ξεχνάμε ότι το Clumsies εδώ και αρκετές χρονιές συγκαταλέγεται ανάμεσα στα 50 καλύτερα bars του κόσμου). Πόσο πιο νόστιμα να γίνουν τα πράγματα;

«Αυτή η συνεργασία είναι απόρροια του κορωνοϊού» λέει ο **Λέλος Γεωργόπουλος** από την ομάδα του The Clumsies. «Και πιστεύω ότι τέτοιες συνεργασίες είναι το μέλλον της εστίασης και πρέπει να γίνουν ανάμεσα και σε άλλα εστιατόρια. Αυτή τη δύσκολη κατάσταση πρέπει να την αντιμετωπίσουμε όλοι μαζί, ενωμένοι. Το CTC δεν έχει καθόλου εξωτερικό χώρο, δηλαδή δεν θα μπορούσε να λειτουργήσει με τα νέα μέτρα. Εμείς, όμως, έχουμε και έτσι όλα μπορούν να γίνουν καλύτερα για όλους. Ο Αλέξανδρος Τσιοτίνης είναι για εμένα ο πιο ταλαντούχος άνθρωπος της Ελλάδας και είναι πολύ ιντριγκαδόρικο τι μπορεί να δημιουργήσει ένα τέτοιος σεφ μέσα σε ένα αστικό καφενείο».

Αλήθεια τι πιάτα να έχει σκεφτεί ο Αλέξανδρος Τσιοτίνης για

το Καφενείον ΣΙ ΤΙ ΣΙ (που κάνει και ωραίο παιχνίδι-σύνδεση με τη λέξη σίτιση, όπως άλλωστε και το εστιατόριο CTC του Αλέξανδρου); «Το θέμα είναι να σκεφτόμαστε ωραίες ιδέες, να βρίσκουμε ωραίες λύσεις», λέει ο ίδιος για αυτή τη συνεργασία. «Το μενού στο Καφενείον ΣΙ ΤΙ ΣΙ θα βασίζεται στην ελληνική κουζίνα, στους κλασικούς μεζέδες που βρίσκουμε σε ένα καφενείο, ιδωμένους, όμως, κάτω από τη ματιά της σύγχρονης γαστρονομίας. Ας πούμε, θα υπάρχουν κροκέτες μπακαλιάρου που αντί για σκορδαλιά θα σερβίρονται μαζί με μια παχιά σούπα αμυγδάλου και σάλτσα παστοურμά. Άλλο παράδειγμα: οι λουκουμάδες μυζήθρας με κρέμα passion fruit και namelaka καρύδας». Την πιο ωραία του ιδέα ο Αλέξανδρος μου τη φυλάει για το τέλος: «Ο Λέλος ήθελε με κάποιον τρόπο να εντάξουμε και τα πιάτα ημέρας στο μενού. Έτσι σκέφτηκα να τα βάλουμε όλα μέσα σε... τυλιχτό σουβλάκι! Ας πούμε, τυλιχτό με κουνέλι στιφάδο ή με κοκκινιστό». Εννοείται, ότι αυτά τα σουβλάκια θα είναι διαθέσιμα και στο χέρι για όποιον θέλει να συνεχίσει τις βόλτες.

Όσο για τη λίστα των ποτών και των cocktails προφανώς και έχει την υπογραφή της βραβευμένης ομάδας του The Clumsies. Η έμφαση δίνεται στα ελληνικά αποστάγματα (θα βρείτε δεκάδες προσεκτικά επιλεγμένες ετικέτες), χωρίς αυτό να σημαίνει ότι λείπουν τα ποιοτικά spirits, ούτε βέβαια τα θρυλικά cocktails της ταλαντούχας ομάδας. Όλα αυτά από τα μέσα Ιουνίου – και όχι από τις αρχές καθώς γίνονται έργα στον πεζόδρομο της Καλαμιώτου τα οποία όμως θα έχουν ολοκληρωθεί μέχρι τότε, όπως ανέφερε ο δήμαρχος της Αθήνας στην ομάδα του The Clumsies. Μετράμε μέρες!

Αλέξανδρος Τσιοτίνης

Καφενείον ΣΙ ΤΙ ΣΙ, Καλαμιώτου 15

ΠΟΥ ΤΡΩΜΕ

Της ΚΑΤΕΡΙΝΑΣ ΒΝΑΤΣΙΟΥ

ΚΡΙΤΙΚΗ
ΕΣΤΙΑΤΟΡΙΩΝ /
ΠΡΟΣΩΠΑ /
ΑΦΙΞΕΙΣ /
ΣΥΝΤΑΓΕΣ /
TIPS ΓΕΥΣΗΣ

DELIVERY

Αγάπη μου

Η Αθήνα παραγγέλνει με τρέλα

Της ΚΑΤΕΡΙΝΑΣ ΒΝΑΤΣΙΟΥ

Την πρώτη εβδομάδα της καραντίνας, λίγο από φόβο, λίγο γιατί είχαμε αγοράσει 15 πακέτα μακαρόνια, χορτάσαμε την πείνα μας μαγειρεύοντας. Τις επόμενες εβδομάδες συνεχίζαμε να μαγειρεύουμε με αμείωτο ρυθμό, δειλά-δειλά όμως αρχίσαμε τα βραδινά τηλεφωνήματα λατρείας στο σουβλατζίδικο της γωνίας. Το delivery την εποχή του κορωνοϊού στάθηκε δίπλα μας τις δύσκολες νύχτες, καταφέροντας μάλιστα να εξελιχθεί και να σβήσει τους φόβους μας. Από την αρχή σχεδόν οι online πλατφόρμες παραγγελιών e-food και wolt έδωσαν τη δυνατότητα στους πελάτες τους τη δυνατότητα η παράδοση της παραγγελίας

τους να γίνεται χωρίς επαφή, λογική που ακολούθησαν στη συνέχεια και πολλά καταστήματα. Εκτός από τα σουβλατζίδικα και τις πιτσαρίες (γνωστοί πυλώνες του delivery), στη λίστα παραγγελιών προστέθηκαν επίσης τα σούπερ μάρκετ, τα κρεοπωλεία, τα μανάβικα. Σε γενικές γραμμές μπορούσες να ψωνίσεις σχεδόν τα πάντα χωρίς καν να ανοίξεις την πόρτα του σπιτιού σου.

Η λίστα εμπλουτίστηκε κι άλλο, καθώς στο παιχνίδι γρήγορα μπήκαν και τα εστιατόρια εκείνα που δεν είχαν καν delivery πριν χτυπήσει η πανδημία. Ο λόγος; Με την απαγόρευση τόσο της κυκλοφορίας όσο και της δυνατότητας των εστιατορίων να φιλο- ▶

Ξενούν κόσμο στο χώρο τους, το delivery ήταν για πολλούς η μόνη οδός για να μπορέσουν έστω να στηρίξουν τα πάγια έξοδα του εστιατορίου. Τις επόμενες μέρες, που τα εστιατόρια θα είναι ανοικτά, αλλά με λιγότερα τραπέζια στη διαθεσιμότητά τους, ίσως δώσει και πάλι τη λύση.

Ο Κωστής Χριστάκης, ιδιοκτήτης των ψητοπωλείων «Πρίγκιπας» στο κέντρο της Αθήνας και στον Άλιμο, δεν έκλεισε καθόλου το κατάστημά του κατά τη διάρκεια της καραντίνας. «Τις πρώτες δέκα μέρες τα πράγματα ήταν πολύ δύσκολα», λέει ο ίδιος. «Επρεπε να κάνουμε μεγάλη προσπάθεια για να πείσουμε τον κόσμο ότι τηρούμε όλα τα μέτρα ασφαλείας. Το καταφέραμε όμως». Αξίζει να σημειωθεί ότι το ψητοπωλείο Πρίγκιπας λαμβάνει ακόμα περισσότερα μέτρα ασφαλείας απ' όσα έχει ζητήσει η κυβέρνηση. Εκτός από τα γάντια και τη μάσκα που χρησιμοποιεί όλο το προσωπικό και την απολύμανση κάθε επιφάνειας, το φαγητό μπαίνει μαζί με τις συσκευασίες delivery σε θάλαμο υψηλής θερμοκρασίας για ακόμη περισσότερη αποστείρωση, ενώ τα χερούλια του δίκυκλου που χρησιμοποιεί ο διανομέας απολυμαίνονται σε κάθε καινούργια παραγγελία. «Μετά από αυτές τις πρώτες δέκα μέρες», λέει

και πάλι ο Κωστής, «η κατάσταση άρχισε να αλλάζει και μετά την άρση των μέτρων για την απαγόρευση κυκλοφορίας οι παραγγελίες αυξήθηκαν σημαντικά». Ειδικά στο κατάστημα του Αλίου, που βρίσκεται σε κοντινή απόσταση από τη Μαρίνα Αλίου. «Τα σκάφη δεν μπορούν να ταξιδέψουν ακόμα, αλλά οι ιδιοκτήτες μαζεύονται εκεί με τις παρέες τους και κάνουν μεγάλες παραγγελίες».

Αυστηρά μέτρα ασφαλείας τηρεί και ο ιδιοκτήτης του εστιατορίου Κυβέλη, Γιώργος Αναγνώστου: «Όλοι οι υπάλληλοι φορούν μάσκες και γάντια, ενώ θερμομετρούνται πριν μπουν στο εστιατόριο. Επιπλέον απολυμαίνουμε συνέχεια με ειδικό απολυμαντικό υγρό, κατάλληλο για επιφάνειες όπου έρχονται σε επαφή με τρόφιμα». Η Κυβέλη άρχισε ξανά τη λειτουργία της στις 28 Απριλίου μέσω των υπηρεσιών delivery και take away, αλλά οι περισσότεροι θαμώνες του εστιατορίου ρωτούν πότε θα ανοίξει το κατάστημα για να κάτσουν πάλι στα τραπέζια της πλατείας. Υπομονή, σύντομα θα γίνει κι αυτό, τηρώντας φυσικά όλες τις αποστάσεις ασφαλείας. Μέχρι τότε, ας παραγγείλουμε από τα εστιατόρια της πόλης που είναι ήδη κοντά μας και ας χαρούμε λίγο ακόμα τα μπαλκόνια μας, παρέα με τις νοστιμιές που τόσο μας έλειψαν. ●

ΚΥΒΕΛΗ

*Το πιο νόστιμο στέκι της
Κυβέλης έρχεται σπίτι σου*

«Άντε, πότε θα ανοίξετε να κάτσουμε στην πλατεία;» Αυτή είναι η πιο συχνή φράση που ακούει ο Γιώργος αυτό τον καιρό. Λογικό, αφού το εστιατόριό του, η τρομερή Κυβέλη είναι το στέκι της Κυβέλης και έχει λείψει πολύ από τους κατοίκους της περιοχής. Μέχρι όμως να κάτσουμε πάλι στα τραπέζια κάτω από τη σκιά των δέντρων της πλατείας Αγίου Γεωργίου, μπορούμε να απολαύσουμε όλα τα λαχταριστά μεζεδάκια της Κυβέλης σπίτι μας! Εκτός από τα θρυλικά πιτάκια (όπως οιασδήποτε κολοκυθοκεφτέδες, το ζουμερό κοτόπουλο χαράκι και η σαλάτα «Κυβέλη») που έχουν το δικό τους φανατικό κοινό και δεν λείπουν ποτέ από τον κατάλογο, στο μενού θα βρεις και αρκετές νέες προσθήκες. Δοκίμασε τη σαλάτα ταμπουλέ με μαύρες φακές, τα μερακλήδικα παστοურμαδοπιτάκια, το ψαρονέφρι σοσέ με σάλτσα μελιού, τη δροσερή τσιροσαλάτα με σκουμπρί καπνιστό μαζί με ψιλοκομμένη ντομάτα και κρεμμύδι. Κι αν λαχταράς το τέλειο πρωινό, παράγγειλε τον καγιανά με σύγκλινο Μάνης!

Αξίζει να αναφέρουμε ότι η Κυβέλη τηρεί αυστηρά όλους τους κανόνες ασφαλείας: όλοι οι υπάλληλοι φοράνε μάσκα και γάντια, ενώ θερμομετρούνται πριν μπουν στην κουζίνα και οι επιφάνειες απολυμαίνονται ανά τακτά χρονικά διαστήματα. Η διανομή γίνεται καθημερινά, από τις 12.00 το μεσημέρι έως τις 00.00 το βράδυ και όλα τα πιτάκια έρχονται σπίτι σας σε όμορφες συσκευασίες.

● **Επτανήσου 15, Κυβέλη, 210 8219406,**
Fb: @kiveliarest, insta: kyveli_kypseli,
παραγγελίες γίνονται και online μέσω wolf
και e-food.

ΠΙΑΤΣΑ ΚΑΛΑΜΑΚΙ

Η συνήθεια που έγινε λατρεία

Τα αγαπημένα πλέον καταστήματα που τα τελευταία χρόνια γέμισαν με όμορφες μυρωδιές και γεύσεις τη Νέα Σμύρνη και το Χαλάνδρι, αυξάνονται. Από αρχές Ιουνίου, επόμενη στάση για το Πιάτσα Καλαμάκι γίνεται η Κυψέλη και η πανέμορφη Φωκίωνος Νέγρη. Η συνταγή είναι η γνωστή – αυτή που μας έκανε να επιστρέφουμε ξανά και ξανά. Άριστη ποιότητα, προσεκτικά διαλεγμένα φρέσκα υλικά, το πιο ευγενικό προσωπικό που θα συναντήσεις και φυσικά χώρος που παραπέμπει περισσότερο σε μοντέρνο εστιατόριο.

Στον εξαιρετικό κατάλογο του Πιάτσα Καλαμάκι θα βρείτε τα πιο νόστιμα σουβλάκια της πόλης, ζουμερά καλαμάκια, εκλεκτά κεμπάπ, καλοψημένο γύρο, πεντανόστιμα μπιφτέκια, τυλιγμένα με μαεστρία σε πίτες παραδοσιακές, αλλά και σε πίτες αξεπέραστες, όπως καλαμποκιού, κυριακή, ολικής, ζέας με σοκολάτα, ακόμα και σεσάντουιτς! Βέβαια, κρέας χωρίς πατατούλα τηγανητή δεν γίνεται και στα καταστήματα Πιάτσα Καλαμάκι είναι οι φρέσκες ξεπερνώντας ακόμα και τις σπιτικές. Βάλτε δίπλα σε όλα αυτά τα τεράστια burger, τα λαχταριστά θρακόψωμα, τις μερίδες extra large, τα φιλετάκια και τα μπουτάκια κοτόπουλου στα κάρβουνα, την t-bone μοσχάρια μπιριζόλα γάλακτος, τα χειροποίητα γλυκά και άλλα πολλά, όλα σε άριστη σχέση ποιότητας και τιμής.

Στα πολλά συν, το διευρυμένο ωράριο ντελίβερι και για τα δύο καταστήματα, τα οποία εξυπηρετούν αρκετές από τις γύρω περιοχές. Το κατάστημα της Νέας Σμύρνης μπορεί να σου φέρει όλα αυτά τα νόστιμα σε Καλλιθέα, Παλαιό Φάληρο, Δάφνη, Νέο Κόσμο και Ασύρματο, ενώ του Χαλανδρίου σε Αγ. Παρασκευή, Βριλήσσια, Χολαργό, Μαρούσι, Φιλοθέη και Νέο Ψυχικό. Από Κυριακή έως και Πέμπτη 12.00-02.00, Παρασκευή και Σάββατο 12.00-04.00.

- **Νέα Σμύρνη: 2ας Μαΐου 34 (κεντρική πλατεία), 2109343023, www.piatsakalamaki-neasmirni.gr**
- **Χαλάνδρι: Ηρακλείου 2 (πεζόδρομος), 2106801555, www.piatsakalamaki-chalandri.gr**
- **Κυψέλη: Φωκίωνος Νέγρη 17 (πεζόδρομος), 2108612195 (coming soon)**

ΚΙΣΣΟΣ

*Οι σπιτικές γεύσεις της
αγαπημένης ταβέρνας
έρχονται σπίτι σας*

Από το 1986 ο Κισσός είναι η αγαπημένη οικογενειακή ταβέρνα στο Χαλάνδρι. Είναι το μέρος όπου θα συναντηθούν οι παρέες, όλη η οικογένεια, οι φίλοι. Όλα αυτά τα χρόνια οι θαμώνες του Κισσού έχουν να θυμούνται πολλές αγαπημένες στιγμές γύρω από τα τραπέζια με τα χαρακτηριστικά καρό τραπεζομάντιλα, γεμάτα με όλες τις νοστιμιές της ελληνικής κουζίνας. Για αυτό και όλο αυτό το διάστημα που η ταβέρνα παρέμεινε κλειστή (καθώς στην οικογένεια του Κισσού υπάρχουν άνθρωποι που ανήκουν στις ευπαθείς ομάδες) η μόνιμη ερώτηση των θαμώνων ήταν αυτή: «Αντε, πότε επιτέλους θα ανοίξετε;». Εδώ και λίγες μέρες ο Κισσός ξεκίνησε ξανά τη λειτουργία του μέσω των υπηρεσιών delivery και take away κι έτσι έχουμε πάλι την ευκαιρία να απολαύσουμε τα σπιτικά του πιάτα. Τα τρομερά κεφτεδάκια με κόκκινη σάλτσα, τα υπέροχα παϊδάκια κοτόπουλου, τα healthy και πεντανόστιμα ψητά και όλα τα υπόλοιπα που τόσο μας έχουν λείψει. Να σημειωθεί πως όλο το προσωπικό φοράει μάσκες και γάντια, η χρήση αντισηπτικού υπάρχει στο κατάστημα τόσο για τους πελάτες όσο και για τους υπαλλήλους, ενώ τηρούνται όλες οι απαιτούμενες αποστάσεις ασφαλείας. Υπάρχει επίσης η δυνατότητα ανέπαφης παράδοσης με πληρωμή κάρτας online. Ωρες delivery και take out: Τρίτη ως Σάββατο από τη 13.00 έως τις 17.00 και από τις 20.00 έως τις 23.30 και Κυριακή 13.00-17.00.

- **Ρούμελης 28, Χαλάνδρι, 210 6840288, www.taverna-kissos.gr,
Fb: [kissostavern](https://www.facebook.com/kissostavern), instagram: [kissos_tavern](https://www.instagram.com/kissos_tavern)**

NICE N EASY

*To healthy ποτέ
δεν ήταν τόσο νόστιμο*

Το Nice n Easy αποτελεί μία από τις πιο ι-
διαίτερες και πρωτότυπες επιλογές, συν-
δυάζοντας την υγιεινή διατροφή και τις
βιολογικές πρώτες ύλες με μία πρωτόγνω-
ρη νοστιμιά και φαντασμαγορικά πιάτα.
Αφουγκραζόμενοι τις τελευταίες τάσεις
στο healthy eating, αλλά και τις δικές μας
προτιμήσεις, ετοιμάζει υγιεινές και πεντα-
νόστιμες νέες προτάσεις για delivery, τόσο
στο κατάστημα της Κηφισιάς όσο και σε ε-

κείνο του Κο-
λωνακίου.
Δοκιμάστε
δροσερές, καλοκαι-
ρινές σαλάτες, κυρίως πιάτα
όπως vegan πίτσα και tacos, λαχταριστά
vegetarian burgers και ζυμαρικά. Όλες οι
αγαπημένες μας γευστικές προτάσεις, τώ-
ρα κατευθύνονται στην πόρτα του σπιτιού ή
του γραφείου μας.

● Κολωνάκι, Ομήρου 60, 2103617201, ώρες λειτουργίας 12.00-24.00 /
Κηφισιά, Παπαδιαμάντη 7, 2108082014, ώρες λειτουργίας 12.00-23.00,
www.niceneasy.gr

FRANKIE

*Η Ιταλία, με μία στάση
από τη Νέα Υόρκη,
έρχεται στον χώρο μας*

Είσαι στο σπίτι ή στο γραφείο και λαχταράς
γνήσιο ιταλικό φαγητό; Δυστυχώς, το να πας
μέχρι τη Ρώμη δεν είναι τόσο εύκολο. Δεν πει-
ράζει, όμως. Αν βρίσκεσαι στο Κολωνακί ή στη
Νέα Ερυθραία, το Frankie, με τη χαρακτηρι-
στική ατμόσφαιρα της Νέας Υόρκης, τη φέρ-
νει στον χώρο σου. Το εστιατόριο που έχουμε
αγαπήσει, κάνει, πλέον, και delivery. Κλασικές
γεύσεις της Ιταλίας, αλλά και παραδοσιακά
πιάτα της πειραγμένα δημιουργικά, καταφτά-
νουν σε εμάς με ένα μόνο τηλεφώνημα δημι-

ουργώντας ένα μοναδικό ταξίδι στη γαστρο-
νομία. Από τα πιο δυνατά σημεία του Frankie
είναι τα ζυμαρικά του, φρέσκα χειροποίητα
και σε πολλές λαχταριστές επιλογές, αλλά και
οι πίτσες, με ζύμες που ετοιμάζονται καθημε-
ρινά και ψήνονται στον ξυλόφουρνο, burger
με ιταλικό άρωμα, πεντανόστιμες vegan επι-
λογές και ένα «αμαρτωλό» calzone είναι κά-
ποια μόνο από τα πιάτα που θα ερωτευτούμε
με την πρώτη μπουκιά.

● Σκουφά 42, Αθήνα, 2103647052, 12.00 - 24.00 / Χαριλάου Τρικούπη 125,
Νέα Ερυθραία, 2108003851, Δευτ.-Παρ. 18.00-24.00, Σάβ.-Κυρ. 12.00-24.00,
www.frankierestaurant.gr, Fb: @frankie.restaurant

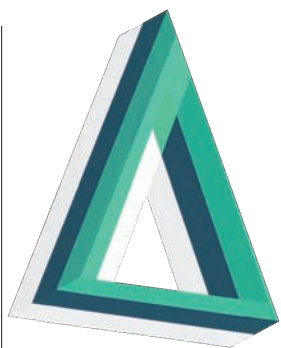
ΠΡΙΓΚΙΠΑΣ

*Το πιο νόστιμο ψητοπωλείο
του κέντρου, τώρα
το βρίσκετε και στα νότια*

Είναι το πιο ξακουστό ψητοπωλείο σε όλο το κέντρο, και κάτι
μας λέει ότι τώρα που άνοιξε δεύτερο κατάστημα στον Άλιμο,
θα γίνει και το πιο αγαπητό σε όλα τα νότια προάστια. Αυτή
δεν είναι μία υπερβολική πρόβλεψη. Ο Πρίγκιπας, βλέπετε,
δεν είναι καθόλου ένα συνηθισμένο ψητοπωλείο. Στο μενού
θα βρείτε καλαμάκια από βουβάλι Κερκίνης, σουβλάκια με
λουκάνικο Τζουμαγιάς, burger με μπιφτέκι από 100% βουβα-
λίσιο κιμά (!), σουβλάκια με καπνιστή πέστροφα ή χέλι, ακόμα
και καλαμάκι με συκώτι μοσχarisio! Αλλά εκεί που ο Πρίγκι-
πας είναι ο απόλυτος... βασιλιάς είναι στα τρομερά κεμπάπια
του. Τα παραδοσιακά αυτά κεμπάπια που παρασκευάζονται
στη Φλώρινα (όλα τα προϊόντα του ο Πρίγκιπας τα προμηθεύ-
εται από μικρούς παραγωγούς ανά την Ελλάδα), περιχύνον-
ται με την ασύγκριτη σάλτσα Άιβαρ και μπαίνουν στην πιο
ωραία καλαμποκένια πίτα που έχεις φάει ποτέ! Κρατήστε στο
μυαλό σας ότι τώρα που ο καιρός ανοίγει και θα γυρνάτε από
τις παραλίες, το πιο νόστιμο πριγκιπάτο για take away βρίσκε-
ται στο μετρό του Αλίου, στην κάθοδο της Βουλιαγμένης.
Τέλος, αξίζει να πούμε ότι ο Πρίγκιπας που δεν έκλεισε στη
διάρκεια της καραντίνας και συνέχισε τις παραδόσεις κατ'
οίκων, έχει πάρει τα μέτρα προστασίας σε άλλο επίπεδο... Όλοι
οι υπάλληλοι φορούν μάσκες και γάντια, το φαγητό μπαίνει
μαζί με τις συσκευασίες delivery σε θάλαμο υψηλής θερμο-
κρασίας για περισσότερη αποστείρωση και τα χειρόδια του
δίκυκλου που χρησιμοποιεί ο διανομέας απολυμαίνονται σε
κάθε καινούργια παραγγελία. Οπότε... παράγγειλε άφοβα!
Tip: Το επόμενο διάστημα ο Πρίγκιπας έχει σκοπό να εξυπη-
ρετεί πολύ περισσότερες περιοχές μέσω delivery, με στόχο
να καλύπτει όλη την Αττική!

● Χαριλάου Τρικούπη 23, Εξάρχεια, 2114050070, Fb: @
prigkipas.exarcheia, IG: prigkipas.exarcheia
/ Λεωφ. Βουλιαγμένης 560, Άλιμος, 211 1824242,
Fb: @prigkipas.alimos, IG: prigkipas.alimos,
www.prigkipas.gr

ΔΙΣΚΟΙ

Του ΣΤΕΦΑΝΟΥ
ΤΣΙΤΣΟΠΟΥΛΟΥ

ΠΕΝΤΕ ΒΙΝΥΛΙΑ

Με μουσικές και ήχους που αξίζει να ακούσεις, γιατί όπως τραγουδούσε τον καιρό της καραντίνας ο Σαββόπουλος στο σποτ, «κάτι αλήθεια τρέχει εδώ, κάτι μαγικό»

NEON «Riverbank», Ikaros Rec.

Αντίο Neon! Έπειτα από 15 χρόνια η χαμπλόφωνα άμπιεντ νόιζ και λόου τριπ μπάντα κλείνει τον μουσικό της κύκλο με το τελευταίο της άλμπουμ. Το «Riverbank» αποτελεί το κύκνειο άσμα του συγκροτήματος, που μελοποιώντας ποιήματα του Καρυωτάκη και επιλέγοντας αγγλόφωνο στίχο μας αποχαιρετούν με το πιο εξωστρεφές αλλά και μελωδικό τους ηχογράφημα. Βραχνές και σαν μεθυσμένες ερμηνείες από τον Byron, ενώ για πρώτη φορά ο Νίκος Γιούσεφ ηχογραφεί ακόμα και τα μπιτ με ηριόνι. Παραμορφώσεις, φυσικά όργανα που χειραγωγούνται από το μπλεντάρισμα στους υπολογιστές, ακουστικές κιθάρες και πιάνο, ηλεκτρικές χορδές και υπαρξιακές αγωνίες, όλα στο «Riverbank» φτιάχνουν το σάουντρακ μιας πόλης που εκτός από τα πολύχρωμα σιντριβάνια στην Ομόνοια, επιμένει ακόμα να ελκύεται και από βόλτες πιο σκοτεινές από τα φεγγάρια που εξαφανίζονται θαρρείς από ένα σημείο και μετά στην Πατησίων. Διακόσια συλλεκτικά βινύλια μιας μπάντας που από την πρώτη ως την τελευταία της μέρα το κράτησε αληθινό.

Στέλιος Σαλβαδόρ & Μωρά Στη Φωτιά «Κάτω Στην Πόλη (Best Of)», Plus Rec.

Ένα βινύλιο 180gr που σαν ολική επαναφορά σε διακτινίζει τριάντα τρία χρόνια πίσω: Η Θεσσαλονίκη καίγεται ξανά όπως τότε γιατί τα Μωρά στη Φωτιά γιορτάζουν την κυκλοφορία του πρώτου τους άλμπουμ με μια επετειακή κυκλοφορία έκπληξη. Μερικές από τις σημαντικότερες στιγμές της εντυπωσιακά θορυβώδους και πάνκιχης μουσικής τους πορείας είναι εδώ... αλλιώς. Και μεγαλειώδως, μιας και ο Στέλιος Σαλβαδόρ, ειδικά γι' αυτό το Best Of άλμπουμ, ταξίδεψε στο Λονδίνο, επιμελήθηκε μια νέα ηχογράφηση σε δυο τραγούδια που αποτελούν ορόσημο για την ελληνική ροκ σκηνή, το «Μανιφέστο» και το «Κάτω Στην Πόλη», αλλά και φόρεσε βαριά φανέλα! Η ηχογράφηση πραγματοποιήθηκε στο ιστορικό The Friary Studios, μπροστά στην SSL G, aka "Jaqueline" θρυλική κονσόλα του Prince, στην οποία έχουν ηχογραφηθεί άλμπουμ από καλλιτέχνες όπως Eric Clapton, Robert Plant, Duran Duran, Rolling Stones κ.α. Αυτό έχουμε εδώ: όλα τα κλασικά τραγούδια που περιλαμβάνονται στη συλλεκτική κυκλοφορία είναι εκτελέσεις remastered, πάντα όμως στο κλίμα - Παισιόνο (!) της εποχής. Η διανομή γίνεται από την Panik Rec., ενώ το προφητικό θαρρείς εξώφυλλο με τη νεκροκεφαλή που ακούει μουσικές φορώντας ακουστικά και διασχίζει την έρημη, σαν σε καραντίνα, πόλη είναι του κομίστα Βασίλη Γκογκτζιλά.

Τα Παιδιά της Παλαιότητας «Ενθύμιον Νεανικών Συντροφιών», Inner Ear

Έξι χρόνια μετά τη διάλυση των Κόρε. Ύδρο, ο Παντελής Δημητριάδης επιστρέφει με τον τρίτο του δίσκο, πάντα από την Κέρκυρα, μαζί με τα Παιδιά της Παλαιότητας. Στο ένθετο του άλμπουμ «Ενθύμιον Νεανικών Συντροφιών», ο στόχος τους είναι ξεκάθαρος: «δεν είναι ένας (ακόμα) δίσκος μελαγχολικής αναπόλησης μιας εξιδανικευμένης εποχής που δε γυρίζει πίσω, για να θυμούνται οι παλιοί και να μαθαίνουν οι νεότεροι, αλλά ένας δίσκος χαράς, με τον κατά Ευγένιο Αρανίτση ορισμό της». Το καταλάβαμε καλύτερα στην ακρόαση, καθώς η ιδέα εφορμά από το βιβλίο του Αρανίτη, με το άλμπουμ την ίδια στιγμή να εμπνέεται από δεκάδες άλλα κειμήλια ενός εμφανούς επτανησιακού πολιτισμού! Σε Ποιον Ανήκει η Κέρκυρα; Η ερώτηση αλλά και η απάντηση δομείται σε έξι επιμέρους θεματικές ενότητες - μουσικές του δίσκου. Στο «Ενθύμιον Νεανικών Συντροφιών» η Κέρκυρα και ως τόπος και αλλά και ως κατάσταση μυαλού, επιθυμιών και φαντασιώσεων, με μια άλλοτε για γέλια και άλλοτε για κλάματα (δι)αχρονία, (ξανα)τραγουδιέται ποιητικά! Με το κατά Καρούζο, χαρωπό πένθος που τη διακρίνει, πάντα μεταίχμιακή και ερμαφροδιτική! Μια ωραία, μοιραία και υπέροχη μετα-φολκλór προσέγγιση στο «Δεν ξει κανείς καλά παρά μόνος» του Σολωμού προς τον Μαρκορά, που χρόνια τώρα αρνούμενος να την εγκαταλείψει ο Παντελής Δημητριάδης την ξαναπεί στα αστέρια.

Goodbye Bedouin «The Shaking People», Inner Ear

Τα γκαράζ παιδιά από την Πάτρα ξαναχτυπούν! Φαζαριστές κιθάρες αμερικάνικου ροκενρόλ, βρετανική ψυχεδελική σίτζις ποπ, και ορίστε το έξαλλο γιε γιε παρθενικό τους άλμπουμ. Εννιά ολόφρεσκα τραγούδια όπου η νοσταλγία για τον ηλεκτρικό ήχο τα διαπερνά από την αρχή ως το τέλος. Οι Goodbye Bedouin με το «The Shaking People», πρώτο τους long play, μετά το 7ιντσο «Submarine/ Youth», παργούν μια αγαπησιάρια βαβούρα, όπως προοιωνίζει και το σινγκλ «Down to the Wire». Πλήκτρα, ντέφια, μπάσα ξυράφια και γκρουβί μαράκες προκαλούν όντως μια αισθαντική παράκρουση - μνήμη και φόρο τιμής σ' εκείνα τα τρελά καλοκαίρια που η αγάπη γυρνούσε αδέσποτη με το βανάκι όπου έβρισκε λιβάδι με φεστιβάλ ή κλαμπάκι για να ξαποστάσει. Κούδος και για το «σπιτικό» της ιστορίας: Όλος ο δίσκος ηχογραφήθηκε στο Noisebox Studio της Πάτρας, πόλη με μεγάλη παράδοση σε συγκροτήματα που τιμούν τον ανεξάρτητο ήχο.

Μίμης Πλέσσας «Μουσική για τον κινηματογράφο», Volume 3- unreleased Soundtrack recordings 1960-1966, B-otherside Records

Συνεχίζοντας τη συνεργασία της με τον μάγιστρο μαέστρο Μίμη Πλέσσα, η B-otherside Records εκδίδει 2 συλλεκτικά βινύλια με κινηματογραφική μουσική του συνθέτη από το 1960 έως το 1966. Μυθικές ηχογραφήσεις-score από τις ταινίες «Ενα κορίτσι για δύο», «Δάκρυα για την Ηλέκτρα», «Ξυπόλητος Πρίγκιψ», «Νύχτες στο Μιραμάρ», «Εξωφύλλο και καλή καρδιά», «Οι κληρονόμοι», «Καλημέρα Αθήνα», «Η χαρτοπαίκτη», «Υπάρχει και φιλότιμο», «Χριστίνα» και «Η Μπέττυ παντρεύεται». Μουσικές με τις οποίες ο Πλέσσας ξεδιπλώνει σε όλο του το φάσμα την αγάπη του για τους jazz ήχους, εμπλουτισμένους με oriental ρυθμικά στοιχεία αλλά και μοντέρνα ποπ μουσική του '60. Το εξώφυλλο έχει τυπωθεί σε deluxe χαρτί 350 gr και στην έκδοση περιλαμβάνεται διέλιδο ένθετο με ακυκλοφόρητες φωτογραφίες από το πλατό των ταινιών, όπως και 3 καρτολίνες, αυθεντικές ρεπλικές από τις διαφημιστικές αφίσες της εποχής για τις ταινίες. Το master επιμελήθηκε ο Γιάννης Κύρης (www.kyris.gr) και κυκλοφορεί σε 250 λευκά και 250 μαύρα αντίτυπα.

ΣΥΝΑΓΛΙΕΣ
ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΕΙΣ
ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ
ΔΙΣΚΟΙ

BIBLIO

Επιμέλεια:
ΑΓΓΕΛΙΚΗ ΜΠΙΡΜΠΙΛΗ

* Το βιβλίο «Άγονη γη», σε μετάφραση Χάρη Βλαβιανού, ήταν προγραμματισμένο να κυκλοφορήσει από τις εκδ. Πατάκη αρχές Απριλίου. Η έκδοση, για ευνόητους λόγους, αναβλήθηκε για αργότερα. Το αναμένουμε στα βιβλιοπωλεία το Σάββατο 23 Μαΐου.

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΕΙΣ /
ΕΚΔΟΣΕΙΣ /
ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΕΙΣ /
ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ

Θέλει τόλμη ν' αναμετρηθείς με το εμβληματικό έργο του Έλιοτ, να συγκριθείς αναπόφευκτα με την κλασική μετάφραση του Γιώργου Σεφέρη. Ο Χάρης Βλαβιανός το αποτολμά και το βιβλίο του με νέο τίτλο «Άγονη γη» (εκδ. Πατάκης) θα κυκλοφορήσει σε λίγες μέρες. Για τον Βλαβιανό ο Τ.Σ.Έλιοτ δεν είναι ένας «άγνωστος». Ποιητής κι ο ίδιος έχει αίσθηση της ποιητικής λειτουργίας της γλώσσας, έχει επίσης μεταφράσει και παλιότερα ποιήματά του. Γιατί καταπιόστηκε με το συγκεκριμένο έργο; Τι σηματοδοτεί μια πιο «κυριολεκτική» προσέγγιση του τίτλου σε σχέση με την πιο ποιητική «Ερημη χώρα» του Σεφέρη; Υπάρχουν «κενά» στη μετάφραση του νομπελίστα ποιητή και μια πιο μοντέρνα γλώσσα θα «μιλήσει» καλύτερα με την εποχή μας;

Τι σας ώθησε να μεταφράσετε την «Άγονη γη» του Τ.Σ.Έλιοτ και γιατί δεν επιλέξατε τον τίτλο του Σεφέρη που όλοι γνωρίζουμε;

Κατ' αρχάς η σχέση μου με το έργο του Τ.Σ.Έλιοτ δεν είναι καινούργια. Πριν λίγα χρόνια είχα εκδώσει (στον Πατάκη) τη μετάφρασή μου των *Τεσσάρων Κουαρτέτων*, που μαζί με την *Άγονη γη* αποτελούν τα δύο κορυφαία έργα του Έλιοτ. Ειδικά η *Άγονη γη* αποτελεί ένα από τα καταστατικά κείμενα του μοντερνισμού του 20ού αιώνα κι ένα μείζον έργο της παγκόσμιας λογοτεχνίας. Έχω επίσης μεταφράσει και γράψει και για άλλα ποιήματα του Έλιοτ, όπως για το «Ερωτικό τραγούδι του Τζ. Άλ-

«ΑΓΟΝΗ ΓΗ» – Ο ΧΑΡΗΣ ΒΛΑΒΙΑΝΟΣ ΜΕΤΑΦΡΑΖΕΙ ΤΟ ΚΟΡΥΦΑΙΟ ΕΡΓΟ ΤΟΥ ΕΛΙΟΤ

Ζητήσαμε από τον βραβευμένο ποιητή και μεταφραστή, διευθυντή του περιοδικού ποίησης «Ποιητική», να μας μιλήσει για τη μεταφραστική περιπέτεια του εμβληματικού έργου, που θα κυκλοφορήσει από τις εκδόσεις Πατάκη

Της ΑΓΓΕΛΙΚΗΣ ΜΠΙΡΜΠΙΛΗ

φρεντ Προύφοκ», σύνθεση επίσης πολύ σημαντική, που αγαπή ιδιαίτερα. Η μετάφραση της *Άγονης γης* με απασχόλησε για χρόνια, και νιώθω ικανοποίηση, αλλά και ανακούφιση, που ολοκληρώθηκε ένα τόσο απαιτητικό, δύσκολο εγχείρημα. Ο Τάκης Παπατσώνης, που μετέφρασε το ποίημα πρώτος, το τιτλοφόρησε *Ο ερημώτοπος*, ακολούθησε ο Γιώργος Σεφέρης δίνοντας τον τίτλο *Η ερημη χώρα* και αργότερα ο Κλείτος Κύρου επέλεξε το *Ρημαγμένη γη*. Άλλοι μεταφραστές συνέχισαν να χρησιμοποιούν τον τίτλο του Σεφέρη, που είχε καθιερωθεί λόγω του κύρους του ποιητή. Το “waste land”, όμως, δεν αναφέρεται σε κάτι «έρημο» ή «ρημαγμένο» ούτε φυσικά σε «χώρα». Το *Λεξικό της Οξφόρδης* στο λήμμα wasteland δίνει την εξής ερμηνεία: “An unused area of land that has become barren or overgrown” ή “a piece of land not cultivated or used for any purpose, and producing no herbage or wood”. Άρα μιλάμε για «άγονη γη». Ο ίδιος ο Σεφέρης είχε στην αρχή προκρίνει τον τίτλο *Η χέρσα γης*, αλλά μετά, για άγνωστο λόγο, άλλαξε γνώμη και τιτλοφόρησε το ποίημα *Η ερημη χώρα*. Είναι άξιο απορίας, πάντως, γιατί ο Παπατσώνης, ο Σεφέρης και ο Κύρου δεν έλαβαν υπόψη την αρχική σημείωση που ίδιου του Έλιοτ στο ποίημα, στην οποία δηλώνει ότι ο τίτλος, ο σχεδιασμός, καθώς και ένα σημαντικό μέρος του συμβολισμού του ποιήματος οφείλονται στα βιβλία της Jessie L.

Weston (*From Ritual to Romance*) και του James George Frazer (*The Golden Bough*) – βιβλία που έχουν ως βασικό θέμα διάφορες τελετές γονιμότητας. Στο τέλος του σημειώματος ο Έλιοτ γράφει: «Οποιοσ είναι εξοικειωμένος με τα έργα αυτά θα αναγνωρίσει αμέσως ορισμένες αναφορές του ποιήματος σε τελετές βλάστησης». Ας μην ξεχνάμε τους περίφημους στίχους με τους οποίους ανοίγει η *Άγονη γη*: «Ο Απρίλης είναι ο μίνας ο πιο σκληρός, γεννά / πασχαλιές μέσ’ απ’ τη νεκρή γη, σμίγει / αναμνήσεις με επιθυμία, αναδεύει / νωθρές ρίζες με ανοιξιότικη βροχή». Ο Έλιοτ μιλά εδώ για «νεκρή γη». Σε όλο το πρώτο μέρος του ποιήματος, στην «*Ταφή των νεκρών*», αναφέρεται ξανά και ξανά στη γη, στο χώμα και τη βλάστηση. Στο δεύτερο μέρος, «*Μια παρτίδα σκάκι*», ο Έλιοτ μιλάει για του «*χρόνου τις μαραμμένες ρίζες*» και στο πέμπτο μέρος, που τιτλοφορείται «*Τι είπε η βροντή*», το σκηνικό είναι πάλι ένα άνυδρο τοπίο. Λίγο πριν το τέλος της όλης σύνθεσης, αναφέρεται ξανά σε «*άνυδρο κάμπος*». Είναι προφανές λοιπόν ότι δεν μιλάμε εδώ για «έρημη χώρα» ή «ρημαγμένη γη», αλλά για «άγονη γη». Η αντιπαράθεση ανάμεσα στο έργο της Weston και αυτό του Έλιοτ είναι νομίζω σαφής: Στη δική της “waste land” ο Απρίλης είναι ο μίνας που συμβολίζει την αναγέννηση της φύσης, την αρμονία ανάμεσα στις εποχές του χρόνου, ενώ στον Έλιοτ, είναι μια «άγονη γη», όπου οι

άνθρωποι ζουν σε συνθήκη μοναξιάς και αποξένωσης. Ας μην ξεχνάμε ότι το ποίημα γράφτηκε λίγο μετά τη λήξη του Α΄ ΠΠ (και σε εποχή κατά την οποία ο Έλιοτ αντιμετώπιζε σοβαρά προβλήματα υγείας – είχε κολλήσει την ισπανική γρίπη – και δυσκολίες στον γάμο του), επομένως είναι φυσικό να βλέπει την Ευρώπη, και πιο συγκεκριμένα το Λονδίνο στο οποίο κατοικεί, σαν γη από την οποία έχει «ξεριζωθεί» ο πολιτισμός, η αγάπη και η συντροφικότητα. Αντιλαμβάνομαι ότι ίσως πάρει καιρό μέχρι να συνθίσουν οι αναγνώστες τον τίτλο που προτείνω, αλλά η δουλειά του μεταφραστή που καταπιάνεται μ’ ένα έργο τόσο σημαντικό είναι να επισημαίνει και να διορθώνει λάθη που, για διάφορους λόγους, έχουν επικρατήσει. Με όσα αναφέρω πιο πάνω θεωρώ ότι η επιλογή που έκανα είναι η ενδεδειγμένη και ανταποκρίνεται σε όσα είχε ο Έλιοτ κατά νου όταν τιτλοφόρουσε το ποίημά του *The Waste Land*.

Τι καινούργιο πιστεύετε ότι κομίζει αυτή η μετάφραση σε σχέση με του Σεφέρη; Κάθε εποχή θέλει τις δικές της μεταφράσεις. Το βλέμμα μας πάνω στο έργο του παρελθόντος δεν είναι ίδιο με αυτό των ποιητών που έζησαν πολύ πριν από εμάς. Ωστόσο, ως προς το συγκεκριμένο ποίημα έχουμε κι άλλα προβλήματα. Είναι γνωστό ότι ο Σεφέρης μετέφρασε το ποίημα του Έλιοτ γνωρίζοντας ότι δεν έχει καλή γνώση των Αγγλικών. Στις

15 Απριλίου 1933, όταν καταπιανόταν με το δύσκολο εγχείρημα της μετάφρασης, έγραψε στο ημερολόγιό του: «...δεν ξέρω όσο θα ήρεπε τα αγγλικά και την αγγλική λογοτεχνία [...] Είναι tour de force να τη μεταφράσει κανείς: θα το επιδιώξω όμως». Όπως σωστά σημείωνε ο Μπερλής σε άρθρο του για το έργο του Έλιοτ, στην *Athens Review of Books*, «η μετάφραση του Σεφέρη δεν είναι καλή: οπωσδήποτε δεν είναι έγκυρη. Υπάρχουν πολλά λάθη, αστοχίες, αγγλισμοί, αλλά και δημοτικιστικές εμμονές. Ήδη στους πρώτους στίχους της μετάφρασής του έχουμε στραμπουληγμένα ελληνικά: “Ο Απρίλης”, λέει ο Σεφέρης, “είναι ο μίνας ο σκληρός γεννώντας μέσ’ από την πεθαμένη γη τις πασχαλιές, σμίγοντας θύμηση κι επιθυμία, ταραζόντας με τη βροχή της άνοιξης ρίζες σκνές”. Οι μετοχές γεννώντας-σμίγοντας-ταραζόντας (breeding-mixing-stirring) δεν μπορούν να χρησιμοποιηθούν στα ελληνικά σε αυτά τα συμφραζόμενα ως αιτιολογικές. Θα πρέπει να αναλυθούν ή να γίνουν ρήματα στον ενεστώτα». Τα λάθη και οι παρανοήσεις του Σεφέρη στη μετάφραση της *Άγονης γης* απασχόλησαν πολλούς μελετητές. Εκτός από τα λάθη – π.χ. η «unreal city» (που επαναλαμβάνεται τρεις φορές) γίνεται «ανύπαρκτη πολιτεία», ενώ ο Έλιοτ μιλάει για το Λονδίνο που φυσικά είναι υπαρκτό, αλλά μετά τον Πόλεμο μοιάζει «εξωπραγματικό» – και το ύφος στη μετάφραση του Σεφέρη είναι προβληματικό. Είναι γνωστοί και σχολιασμένοι οι παλαιοδημοτικοί τύποι του: το London Bridge γίνεται Ποφύρι της Λόντρας, η Γαλλίδα Μαρί εξελληνίζεται σε Μαρία, η Equitone σε Ισοφάλτου κι ο Albert σε Πάννης. Επίσης, δύο από τους πέντε τίτλους των ενοτήτων είναι λάθος, και στο σημείο του ποιήματός που ο Έλιοτ έζηνα παρεμβάλλει ένα σονέτο, ο Σεφέρης μεταφράζει χωρίς να λάβει υπ’ όψη του τις ομοιοκαταληξίες και την αλλαγή στο μέτρο. Θέλω να πιστεύω ότι η δική μου μετάφραση δικαιώνει το πρωτότυπο (ως προς το περιεχόμενο και το ύφος) και το αποδίδει σε γλώσσα σύγχρονη και δόκιμη.

Δεν σας φόβισε η πρόκληση να μεταφράσετε ένα τόσο διάσημο έργο; Ας μου επιτραπεί να παραθέσω τα λόγια του Μίλτου Φραγκόπουλου, ενός από τους πλέον έγκριτους μεταφραστές της αγγλόφωνης λογοτεχνίας, που υπογράφει το κείμενο του οπισθοφύλλου: «Θέλει τόλμη ν’ αναμετρηθείς με ένα τέτοιο έργο σε ξένη γλώσσα και να το μεταφράσεις. Θέλει αυτοπεποίθηση να συγκριθείς με ένα τόσο εδραιωμένο πρότυπο στη δική σου γλώσσα και να φανεί επαρκής. Θέλει πάνω απ’ όλα μόχθο, γιατί κάθε λέξη πολλαπλά αντηχεί κι εύκολα δεν ενδίδει. Θέλει γνώση και μελέτη για να τεκμηριώσεις νέες προτάσεις. Θέλει και αποφασιστικότητα καθώς όλα θα μπορούσαν κι αλλιώς να ειπωθούν. Και, φυσικά, θέλει ταλέντο για να τα συγκεράσεις όλα αυτά και να πηχίσουν σωστά». Ο Φραγκόπουλος, όπως και άλλοι συγγραφείς και μεταφραστές που διάβασαν τη μετάφρασή μου προσεκτικά, θεωρούν ότι ανταποκριθήκα με επιτυχία στην πρόκληση αυτή. Όπως και να ‘χει όμως η έκδοση της *Άγονης γης* είναι διγλωσση, ο αναγνώστης θα μπορεί να συγκρίνει τις υπάρχουσες μεταφράσεις και να αξιολογήσει μόνος του το αποτέλεσμα της δικής μου προσπάθειας. Να προσθέσω και κάτι τελευταίο. Μπορεί η μετάφραση του Σεφέρη να είναι πλέον ξεπερασμένη, θα πρέπει ωστόσο να αναγνωρίσουμε ότι πολύ νωρίς κατάλαβε την αξία του ποιήματος του Έλιοτ και να μεταφράζοντάς το στα Ελληνικά, μπόλιασε την ελληνική ποίηση με τον αγγλοσαξονικό μοντερνισμό, αλλάζοντας καθοριστικά την πορεία της. Επομένως, συνεχίζουμε να του οφείλουμε πολλά. ●

SEBASTIAN FAULKS: ΜΟΥ ΛΕΙΠΟΥΝ ΟΙ ΚΟΛΠΙΣΚΟΙ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

Το μυθιστόρημά του «**Η ηχώ του Παρισιού**» κυκλοφορεί από τις εκδόσεις Κλειδάριθμος

Της ΚΕΛΛΗΣ ΚΡΗΤΙΚΟΥ

Ο Sebastian Faulks είναι ένας από τους πιο γνωστούς και καταξιωμένους σύγχρονους Βρετανούς συγγραφείς. Παρ' όλα αυτά, επιλέγει οι ιστορίες των βιβλίων του –που συχνά γίνονται best seller– να διαδραματίζονται στο Παρίσι, όπως και το μυθιστόρημά του «**Η ηχώ του Παρισιού**». Μιλήσαμε μαζί του με αφορμή το εξαιρετικό αυτό βιβλίο.

Οι μέρες της πανδημίας είναι δύσκολες και σκληρές για όλους, πώς τις βιώνετε; Βρίσκομαι στο σπίτι μου, στο δυτικό Λονδίνο, με τη σύζυγό μου και το μικρότερο παιδί μας και το σκυλί μας, ένα Lodger. Έχω περάσει πολύ χρόνο στον μικρό μας κήπο, είτε διαβάζοντας είτε κόβοντας δέντρα και θάμνους. Έβαλα επίσης μια νέα στέγη με πιλήματα στο υπόστεγο. Έχω βγάλει το ποδήλατο του μεγαλύτερου γιου μας από τη σοφίτα και επέστρεψα στον δρόμο. Αλλά κυρίως εργάζομαι. Είμαι πολύ τυχερός στο ότι ήμουν στα

μισά ενός νέου μυθιστορήματος και έφτασα σε ένα στάδιο όπου ήξερα ότι θα λειτουργούσε, αν και χρειαζόταν όλη μου την προσοχή. Συνεπώς, κατά κάποιον τρόπο, αυτές οι μέρες είναι γεμάτες δουλειά, όπως συνήθως.

Ποια βιβλία διαβάζετε αυτό τον καιρό; Διαβάζω «Το μαγικό βουνό» του Τόμας Μαν, το διάβασα πρώτη φορά πριν 25 χρόνια καθώς συνερχόμουν από πνευμονία. Είμαι έτοιμος να ξεκινήσω το «They Came Like Swallows» του Αμερικανού συγγραφέα Γουίλιαμ Μάξγουελ.

Νιώθετε την ανάγκη να γράψετε ένα νέο βιβλίο με αφορμή τη ζοφερή κατάσταση που βιώνουμε; Γράφω ένα, ούτως ή άλλως, αλλά δεν θα έγραφα ΠΟΤΕ για μια τρέχουσα κατάσταση. Αυτό είναι αντικείμενο της δημοσιογραφίας. Τα μυθιστορήματα μπορούν να εκμεταλλευτούν την προοπτική και την υστερινή γνώση, για να

δημιουργήσουν ένα είδος σοφίας που αντνείει πολύ πέρα από τη στιγμή και τα νέα της ημέρας. Θα ήθελα να διαβάσω ένα καλό αναλυτικό άρθρο σχετικά με τον ιό, αλλά όχι ένα μυθιστόρημα που προσπαθεί να προσελκύσει τους αναγνώστες ως «επικάριο».

Γιατί οι ιστορίες σας διαδραματίζονται στο Παρίσι; Πήγα 17 ετών. Ήταν μια περίοδος που με διαμόρφωσε, που διάβασα πάρα πολύ, πήγα να σε γκαλερί και κινηματογράφους κάθε μέρα, έμαθα γαλλικά. Ήμουν πολύ μοναχικός. Δεν μου αρέσει πραγματικά το Παρίσι, αν και θαυμάζω την ομορφιά και την αυτοπεποίθησή του. Κάθε όνομα δρόμου και κάθε στάση μετρού τιμά έναν διάσημο Γάλλο ή έναν Γάλλο αποικιακό πολίτη. Είναι η πόλη που αυτοθαυμάζεται περισσότερο, στη χώρα του κόσμου που επίσης αυτοθαυμάζεται περισσότερο. Ως παιδί από την άλλη πλευρά του Καναλιού, 20 μίλια μακριά, το μόνο που μπορούσα να κάνω ήταν

να θαυμάσω ταπεινά τον αυτοθαυμασμό αυτόν. Δεν νομίζω ότι κανείς, ειδικά οι Γάλλοι, αγαπούν πραγματικά τους Παριζιάνους. Αλλά δεν χρειάζεται να σου αρέσουν ως άνθρωποι για να τους βρίσκεις ενδιαφέροντες.

Ποια ήταν η αφορμή για να γράψετε την «Ηχώ του Παρισιού»; Ξύπνησα ένα πρωί στο Σαν Φρανσίσκο και είπα στον εαυτό μου: «Υπάρχει κάτι για μένα στο Παρίσι». Το βιβλίο αφορά το πώς ζούμε τώρα. Έχω δει στη γενιά των παιδιών μου μια διαφορετική προσέγγιση, όσον αφορά τη γνώση και την ιστορία. Γοητεύτηκα από το πώς θα μπορούσαν να περιηγηθούν στον κόσμο, γνωρίζοντας τόσο λίγα και έχοντας αποθηκεύσει πράγματα που η γενιά μου κρατούσε στο μυαλό της σε ένα hardware στις τσέπες τους. Αλλά το ερώτημα που θέτει το βιβλίο είναι: η γνώση και η κατανόηση

σας επιτρέπουν σε μεγάλο βαθμό να ζήσετε πραγματικά μια πιο πλούσια και πιο αξιόλογη ζωή; Ή μπορείτε απλώς να περιφέρεστε σαν τον Ταρίκ, σαν μια μπάλα σε μια μηχανή φλίπερ;

Δύο αφηγητές. Μια γυναίκα και ένα αγόρι. Πόσο δύσκολο ήταν να ισορροπήσετε ανάμεσα σε αυτούς τους δύο χαρακτήρες; Η Χάνα αντιπροσωπεύει τη ζωή που βρίσκεται στο μικροσκόπιο και εξετάζεται. Ο Ταρίκ την αυθόρμητη και απροειδοποίητη πλευρά της. Η δυσκολία ήταν να κάνω τον καθένα, όχι μόνο ένα σύμβολο, αλλά ένα πραγματικό άτομο με αδυναμίες και αντιφάσεις. Ήταν ευχάριστο να το κάνεις γιατί δημιούργησε τελικά τόσο κωμωδία.

Η αλήθεια θεραπεύει; Οι άνθρωποι δεν μπορούν να συμφωνήσουν για το τι είναι η «αλήθεια». Θα έλεγα ότι η καλή τέχνη θεραπεύει. Και η ικανότητα να χάνεις τον εαυτό σου και να μπαίνεις στην εμπειρία ενός άλλου –η ενσυναίσθηση– είναι σημείο εκκίνησης της τέχνης.

Τι ελπίζετε για το άμεσο μέλλον; Να μπορώ να ταξιδέψω. Θα ήθελα να επιστρέψω στη Σάμο, ένα νησί που επισκέφτηκα σε ηλικία 18 ετών. Και στην Αθήνα, στην Ακρόπολη. Ίσως και πάλι στην Κεφαλονιά. Όλοι αυτοί οι κολπίσκοι που έχω κολυμπήσει είναι αξέχαστοι. Πάνω απ' όλα, να δοκιμάσω καλή ρετσίνα που δεν ντρέπεται για τη γεύση της και δεν πίνεται πολύ παγωμένη για να προσπαθήσει να τη μεταμφιεστεί. **A**

www.athensvoice.gr

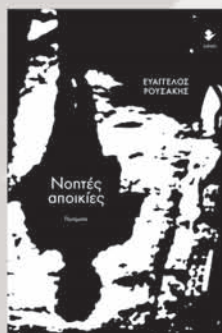
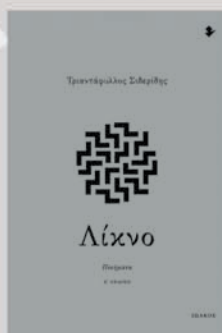
Διαβάστε όλη τη συνέντευξη

Εκδόσεις Ιωλκός

Η σύγχρονη ποίηση...

συναντά την κλασική

BIBΛΙΟ

Αγαπημένο μου μπορντέλο - Οι «δούλες» του Ιερού

Η Έλενα Μοσχίδη με λέξεις
και η Έλενα Ναβροζίδου με καυτή
ζωγραφική, σε ένα βιβλίο για τα
άδυτα της αθηναϊκής πορνείας

Του ΣΤΕΦΑΝΟΥ ΤΣΙΤΣΟΠΟΥΛΟΥ

A

ναγκαία διευκρίνιση: δεν είναι οι λέξεις που θα σοκάρουν, μιας και η δημοσιογράφος Έλενα Μοσχίδη γράφει όσο ισορροπημένα πρέπει. Το βιβλίο της τιμά το ρεπορτάζ μα και τη λογοτεχνία. Οι εικόνες είναι που πιθανόν να σοκάρουν τους πουριτανούς. Η ζωγράφος Έλενα Ναβροζίδου, που παρακολουθεί εικαστικά αυτή την κατάδυση της Μοσχίδη στον κόσμο της αθηναϊκής πορνείας, παραδίδει μια ζωγραφική υψηλού πάθους και ακομπλεξάριστου ερωτισμού, που το χάρντορ του μπορεί και να σοκάρει. Εδώ, σε αυτή την έκδοση με υπογραφή Jemima Press, τα δυο κορίτσια παραδίδουν μια πολυτελή καλλιτεχνική έκδοση που αναμφίβολα θα συζητηθεί, όσο και οι ιστορίες των ιερόδουλων που εξομολογούνται μέρες και νύχτες με πληρωμένο σπέρμα, φρέικ οργασμούς και ακολασίες ολκής. Αλλά και θα μείνει στην ιστορία – προσωπικά δεν έχω διαβάσει ελληνική έκδοση τέτοιας προσέγγισης. Εκτός από το πιπεράτο ρεπορτάζ της Μοσχίδη με στόφα ρεαλισμού, αυτό που καταφέρνει η έκδοση είναι να μιλήσει για τον άγριο κόσμο των αθηναϊκών μπουρδέλων και των θεραπεινίδων του βάζοντας στην αφήγηση και ειδικούς επιστήμονες. Έτσι οι «Δούλες» του Ιερού» συνιστούν ανάγνωσμα πολύτιμο. Μιλήσαμε με τη συγγραφέα και με τη ζωγράφο, ζητώντας να μάθουμε όλα τα σχετικά με τη ζωή κάποιων «κοριτσιών», που στο πέρασμα των αιώνων μέσα τους φουντώνει και ξεχαρμνιάζει μέγα πλήθος.

Έλενα Μοσχίδη, φαίνεται πως έχεις κάνει μία απίστευτη, σαρωτική θα έλεγα σε όγκο έρευνα, σχετικά με την πορνεία. Πόσο καιρό σου πήρε από την έρευνα ως και το τελικό σετάρισμα; Από το 2013, όταν γεννήθηκε η ιδέα, παρέα με τη φίλη και ζωγράφο Έλενα Ναβροζίδου, μέχρι τον Απρίλιο του κορωνοϊού, όπου και τυπώθηκε το βιβλίο. Βέβαια, υπήρξαν μεγάλα διαστήματα παύσης. Στο μεσοδιάστημα έγραψα άλλο ένα βιβλίο, έκανα και άλλα πράγματα. Ωστόσο, θέλαμε να δώσουμε χρόνο ώστε να αφομοιώσουμε αυτό που δουλεύαμε. Αφήνω πάντα το θέμα μου να ωριμάσει βαθιά μέσα μου, να ανθίσει και μετά να το βάλω στο χαρτί. Κοιμάμαι και ξυπνώ με αυτό. Γίνεται πάθος και αντικείμενο μεγάλης ανάλυσης.

Έπειτα, όσον αφορά την πορνεία, προέκυπταν πολλά προβλήματα κατά τη διεκπεραίωση των ρεπορτάζ, εφόσον δεν ήταν καθόλου εύκολη η προσέγγιση των γυναικών της νύχτας, ούτε και η πρόσβασή μου στα μπορντέλα. Έπρεπε να μπεινοβγαίνω όποτε ήθελα και να παραμένω σ' αυτά για μεγάλα διαστήματα. Μέχρι να βρεθεί η άκρη που μου εξασφάλισε την πρόσβαση στα «σπίτια», αρκετές φορές με πέταξαν έξω από τα μαγαζιά του Μεταξουργείου και της Φυλής. Εκείνο για το οποίο δε δυσκολεύτηκα καθόλου ήταν να πείσω κάποιους άντρες να μου μιλήσουν για τις σχέσεις τους με τα κορίτσια της νύχτας και για πολύ προσωπικά τους ζητήματα γύρω από το «κρεβάτι». Δεν υπήρχε λοιπόν λόγος να ασκήσω καμία πίεση για να γίνει η δουλειά μου γρήγορα. Χρειάστηκε να διαβάσω μία πολύ μεγάλη βιβλιογραφία τα πρώτα τρία χρόνια και μετά να ξεκινήσω τα επιτόπια ρεπορτάζ.

Έλενα Ναβροζίδου, είχατε κάποιες αναφορές σε «συνάδελφες» εκδόσεις της ελληνικής ή της διεθνούς βιβλιογραφίας, όταν ξεκινήσατε να δουλεύετε; Πό-

ση εικαστική έρευνα έγινε ταυτόχρονα με την έρευνα της άλλης Έλενας στον δικό σας τομέα; Φανατική της ερωτικής αγγειογραφίας του αρχαϊκού και κλασικού ελληνικού κόσμου, των ερωτικών τοιχογραφιών της Πομπηίας, της κινεζικής ερωτικής ζωγραφικής, των εικόνων shunga, του Τοαρούκν, των απίθανων δημιουργών κόμικς Richard και Magnus, παθιασμένη αναγνώστρια του Μεγάλου Ανατολικού του Εμπειρίκου, εργάστηκα επηρεασμένη, προσπαθώντας να ελέγξω την απώλεια του ελέγχου μου!

Η έκδοση, όχι απλώς είναι άρτια τυπογραφικά, μα και καλλιτεχνικά. Η ιδέα για τις εικονογραφήσεις με έργα της Ναβροζίδου πώς προέκυψε; Πείτε μου για την ώσμωση ανάμεσά σας...

Έλενα Μ. Η ιδέα πρόκειται για γέννημα θρέμμα και των δυο μας. Ξεκίνησε μία Κυριακή βράδυ, Φεβρουάριος του '13. Πίναμε το κρασί μας σε ένα μαγαζί στο Παγκράτι. Ήμασταν στην ίδια διαδρομή. Κοιτούσαμε γύρω μας και σχολιάζαμε την ερωτική βουβαμάρα που κυριαρχούσε μέσα σε ένα ασφυκτικά από κόσμο και μουσική μπαρ. Η έλλειψη ερωτισμού. Η ανυπαρξία της επαφής. Μία παγωμάρα εν ολίγοις. Αρχίσαμε τότε να συζητούμε και να «ψηλαφούμε» τον Έρωτα και την απουσία του. Επεκταθήκαμε στην ποικιλομορφία του, στις διακλαδώσεις του, στα προσώπια του, και καταλήξαμε στην ιερά πορνεία και την πορνεία του σήμερα. Γεννήθηκαν πολλά ερωτήματα: για τις σχέσεις των ζευγαριών, για το κρεβάτι και ειδικότερα αυτό που μοιράζεται ένας άντρας με μία ιερόδουλη. Μιλάμε πάντα για τον τακτικό πελάτη και όχι τον περιστασιακό. Έτσι ξεκινήσαμε, η κάθε μία από τον δικό της κόσμο και τη δική της οπτική, να αγγίζουμε αυτό το ανεξάντλητο θέμα, εστιάζοντας περισσότερο στο «ζευγάρι» ιερόδουλη-άντρας. Συγκεντρώσαμε μία μεγάλη βιβλιογραφία την οποία μελέτησαμε και οι δυο μας, ενώ συναντιόμασταν κάθε Κυριακή βράδυ, συζητώντας για την εξέλιξη της έρευνάς μου και της ζωγραφικής της. Της διάβαζα τα κείμενα που δούλευα και συζητούσαμε πάνω σ' αυτά. Ήταν και για τις δυο μας ένα ιδιαίτερα δημιουργικό ταξίδι που το στήσαμε και το βιώσαμε όπως θέλαμε εμείς. Δεν υπήρχε κανείς να μας επιβάλει το στίδιόποτε. Όλα τα έργα έγιναν για το βιβλίο. Όταν ξεκίνησα τη συγγραφή, το 2016, ενώ παράλληλα συνέχιζα τα ρεπορτάζ, υπήρχαν μέρες, όταν δούλευα το κομμάτι της ιερής πορνείας, όπου επισκεπτόμουν το ατελιέ της Έλενας προκειμένου να γράψω μέσα σε ένα περιβάλλον τρομερά ατμοσφαιρικό και μέσα στο κλίμα του βιβλίου. Ήθελα τα έργα της γύρω μου. Με άφηνε μόνη μου και έρευνε. Από τη μία λοιπόν, δεχόμουν τη φαντασιακή επιρροή των έργων της δημιουργού, και από την άλλη, κινούμουν μέσα στον απόλυτο ρεαλισμό των νυκτοπερπατημάτων και των συνεντεύξεων, διανθισμένο ωστόσο, από τα έργα σπουδαίων λογοτεχνών και μεγάλων φιλοσόφων.

Έλενα Ν., σαν να εικονογραφείτε ένα κάποιο Κάμα Σούτρα, προσοδιδοντάς του όμως πέρα από ανατολικό μυστικισμό και μια πορτρετ με φαγιόμ εντάσεις. Το δέχστε; Ξεκίνησα την εικονογράφηση αυτού του βιβλίου συνδέοντας τα «δικά μου» με τα κείμενα της αγαπημένης φίλης Έλενας Μοσχίδου. Πιστεύω πως υπάρχουν δυο τρόποι να γράφει κανείς ιστορίες. Ο ένας με λέξεις, φράσεις και κεφάλαια και ο άλλος με διαδοχικές εικόνες. Η ιστορία με εικόνες έχει μεγάλη ζωντάνια, απευθύνεται σε μεγάλο αριθμό ανθρώπων και είναι άμεση! Απέδωσα ελεύθερα τα κείμενα, αναδημιουργώντας τα και τοποθετώντας τα στον «ευφάνταστο», άλλοτε αιγυπτιακό ή βυζαντινό ή μαρρόκ ή οριεντάλ ή πορτρετ κόσμο μου.

Μίλησες ως και με τους υπεύθυνους του bourdela.com. Έλενα Μ., υπάρχει κίνδυνος για τον μέσο αναγνώστη να παρεξηγηθείς ακόμα και να κατηγορηθείς για μια εξιδανίκευση της πορνικής πράξης, στα «σπίτια» του σήμερα. Όπως και να σου προσαφούν κατηγορίες περί ανοχής στο trafficking; Οι περισσότερες αλλοδαπές, ειδικά, πόρνες δουλεύουν ή ήρθαν εδώ με βάνουσο εξαναγκασμό. Τι λες; Το βιβλίο

αυτό δεν πραγματεύεται την καταναγκαστική πορνεία. Το trafficking αφορά τον καταναγκασμό-εκβιασμό σε διάφορους τομείς. Μιλάμε για ένα εντελώς άλλο βιβλίο. Αν έκανα μία έρευνα για το trafficking, θα ανέλυα και θα ανέπτυσσα το trafficking στην εργασία, στην πορνεία, στο κοινωνικό σύστημα και τις δομές του, στις θρησκείες, ακόμη και στον γάμο. Καταλαβαίνεις τι θέλω να πω... Η δουλειά αυτή όμως αφορά αποκλειστικά και μόνο τη γυναίκα που «επιλέγει» η ίδια (άσχετα με το βεβαρημένο παρελθόν που μπορεί να έχει και τα ψυχολογικά της συμπλέγματα που καθιστούνται κινητήριες δυνάμεις για να παίξει τον ρόλο της ιερόδουλης) να εργαστεί σε αυτό τον χώρο. Γι' αυτό και απευθύνομαι στις νόμιμες ιερόδουλες. Έχει μάθει ο κόσμος να συνδέει την πορνεία με το trafficking. Υπάρχει και η άλλη πλευρά και αυτή ήταν που θέλαμε και οι δυο μας να προσεγγίσουμε. Το κοινό που κουβαλά ένα φονταμενταλιστικό προσώπιο και κυριεύεται από προκαταλήψεις, απολυτότητα και ό,τι άλλο, καθώς και το κοινό εκείνο που ζει σύμφωνα με βαθιές θρησκοληπτικές νόρμες εννοείται πως θα αντιδράσει. Δεν είναι κάτι που με προβληματίζει, ούτε και το αντιμετωπίζω για πρώτη φορά. Η γυναίκα που επιλέγει αυτή τη δουλειά ψυχογραφείται. Αυτό είναι το θέμα μου. Ο άντρας που αποφεύγει να συνάντη ερωτικούς δεσμούς και αρέσκεται στην εφήμερη επαφή με τη γυναίκα της νύχτας ψυχογραφείται. Αυτό είναι το θέμα μου. Τώρα, σε σχέση με τον κίνδυνο να κατηγορηθώ και για «την εξιδανίκευση» περί της πορνικής πράξης στα «σπίτια», καθώς αναφέρεις... Κατά το παρελθόν οι οικίοι ανοχής ήταν ένας κόσμος χλιδής, διασκέδασης, υψηλής αισθητικής αντίληψης. Το τι συμβαίνει όμως σήμερα, εγώ ό,τι συνάντησα στον δρόμο μου, ό,τι άκουσα και βίωσα, αυτά κατέγραψα στο χαρτί. Δεν εξιδανικεύω κάτι. Η παρακμή βρίσκεται εδώ. Η ψυχολογική κυρίως, που κρύβεται πίσω από τη φαντεζί κόκκινη κουρτίνα του μπορντέλου.

Έλενα Μ., πώς σου ήρθε η ιδέα; Ειδικά όταν οι «Δούλες» του Ιερού» έρχονται μετά από μια εντελώς διαφορετική δουλειά σου; Θυμάμαι όταν με τη φωτογράφο Πέπη Λουλακάκη είχατε κυκλοφορήσει εκείνο το σούπερ λεύκωμα – οδοιπορικό στην Θράκη. Με την πορνεία δε βρίσκομαι εκτός θεματολογίας μου. Οι ευπαθείς κοινωνικές ομάδες ήταν ανέκαθεν ο προσανατολισμός μου δημοσιογραφικά. Είτε αφορούσε τους Τούρκους αριστέρους διανοούμενους και την καταπίεση των δικαιωμάτων τους, είτε τους χρήστες ουσιών, είτε τον μουσουλμανικό κόσμο της Θράκης. Με θέματα πορνείας έχω ξαναδουλέψει ρεπορταζικά και μάλιστα με την Πέπη Λουλακάκη. Ένα από τα ρεπορτάζ αυτά το ενέταξα στο βιβλίο της πορνείας. Το βιβλίο που ξεκίνησα τώρα να δουλεύω, μέσα στην καραντίνα, είναι εντελώς έξω από την γκάμα αυτών των θεμάτων. Κάτι εντελώς διαφορετικό αλλά και πάλι ερευνητικό.

Μετά; Τυπώθηκε. Έλενα Μ., ανάρωτιέμαι αν κράτησε φίλια ή κοινωνική επαφή με κάποια από τα κορίτσια που ζήσατε μαζί – ξέρω πως εκείνον τον καιρό της έρευνάς σου είχατε ελεύθερα να μπαίνετε και να κόβετε κίνηση... Με συνδέει βαθιά φίλια και αγάπη με ένα από τα κορίτσια που γνώρισα. Χωρίς αυτή την κοπέλα δε θα μπορούσα να κάνω βήμα σε σχέση με τους οίκους ανοχής. Με εμπιστεύτηκε και με δικτύωσε. Μου άνοιξε πόρτες και με γνώρισε σε κόσμο. Με αυτό το κορίτσι πάντα έχω πολλά να πω. Σήμερα, πλέον, δε θα τη βρεις στους οίκους ανοχής. Το όνειρό της ήταν να φτιάξει οικογένεια και το έκανε. Δύο μωρά και έναν άντρα που τη λατρεύει.

Κυρία Ναβροζίδου, μπήκατε και εσείς στα «σπίτια» κάποιες φορές μαζί με τη συγγραφέα για μια πιο βιωματική προσέγγιση; Δεν μπήκα στα «σπίτια» με τη συγγραφέα, ανάλαβα χώρους, καταστάσεις, συγκινήσεις και εκπλήξεις από τις διηγήσεις της. Άλλωστε τι νόημα θα είχε αν μετέφερα τις λέξεις σε εικόνες; Νόημα για μένα έχει οι εικόνες μου να λειτουργούν συμπληρωματικά, διευρύνοντας τον κόσμο του «Αγαπημένου μας μπορντέλου». **Α**

www.athensvoice.gr
Διαβάστε όλη τη συνέντευξη

Μυρτώ μου, με την καραντίνα βρήκα ευκαιρία να ξεκαθαρίσω τις βιβλιοθήκες και τα συρτάρια μου, που λέω πως θα το κάνω

καμιά δεκαετία από τότε που μετακόμισα στο σπίτι αυτό που είμαι τώρα. Τι το 'θελα; Μεγάλο λάθος, κορίτσι μου! Αν το έχεις στα πλάνα σου, βγάλ' το και θα με θυμηθείς. Για να μη στα πολυλογώ, σκάλισμα στο σκάλισμα αναδύθηκαν από τα συρτάρια και τα κουτιά κάτι φωτογραφίες μου από κάτι πάρτι (στο Fazz αν θυμάμαι καλά) με την ΕΠΙΚΗ κόκκινη βελούδινη φούστα μου, που εννοείται δεν μου κάνει πλέον, και μαύρο δέρμα μπουστό με κορδόνια από πάνω και το μαλλί πορτοκαλί, σε πόζες χορευτικού ξεσαλώματος με κάποιον που ούτε το όνομά του δεν θυμάμαι! Κάπως έτσι Μυρτώ μου, μού ήρθαν όλες εκείνες οι αναμνήσεις κατακέφαλα... Φυσικό επόμενο ήταν να με πιάσει η κατάθλιψη και να με χτυπήσει χάρω σαν το χταπόδι. Πού

πήγε όλη εκείνη η χαρά, η ενέργεια, η λύσσα των 90's; Τι εποχή είναι αυτή που ζούμε; Πώς να εξηγήσω στον έφηβο γιο μου που χασκογέλαγε όταν με είδε με τις φωτό στα χέρια ότι εκείνο το κορίτσι του Fazz έζησε 15 χρόνια το huge non stop party που τρεις ζωές δεν του φτάνουν του μικρού να πάρει μυρωδιά; Α ρε Μυρτώ, μιλα μου λίγο βρώμικα να συνέλθω, για να μην πάρω τίποτα δρόμους και με ψάχνουνε.. **Starwars Kira.**

Βρώμικα θα σας μιλήσω, μα δεν ξέρω μήπως τα κάνω χειρότερα. Κι αφού με ρωτάτε πλάγιως αν συμφωνώ μαζί σας, όχι, η δόξα και η λύσσα των παλιών δεκαετιών δεν έχουν ούτε θέση ούτε λόγο ύπαρξης εκεί που ένας καινούργιος κόσμος χωρίς φανφάρες και πανηγύρια μεγαλώνει δύσκολα και ρωμαλέα και πιο άγρια. Αυτός ο κόσμος, αυτά τα παιδιά, ξέρουν πως το πάρτι τέλειωσε ή, ακόμα καλύτερα γι' αυτούς, δεν έχουν ιδέα για το αν έγινε κάποιο κάποιο πάρτι και πώς ήταν αυτό το πάρτι και -ξέρεις και κάτι άλλο;- χέστηκαν κιόλας για το πόσο τρανό party animal ήταν η μάνα τους ή ο πατέρας τους και για το πώς αιωρούνταν οι κούνιες πάνω από τα κεφάλια των ζαλισμένων clubbers στο Ατομο ή για τα δερμάτινα χρυσαφένια μπουστάρια των εξωγήινων γυναικών με τα πορτοκαλί μαλλιά. Εξάλλου δεν είναι μειοψηφία σήμερα τα κορίτσια που κυκλοφορούν ανέμελα με τα ροζ και γαλάζια μαλλιά τους χωρίς να νομίζουν ότι κάνουν αντάρτικο στη ρουτίνα της πόλης. Ευτυχώς που παλιώνουν οι μόδες και γεννιούνται άλλες και παλιώ-

νουν οι άνθρωποι και γεννιούνται άλλοι. Η δική μας δουλειά, αν με ξαναρωτάς, είναι να αφουγκραζόμαστε, δεν είναι να κλαψουρίζουμε πάνω από τις αποξηραμένες δάφνες των πρώην βασιλιάδων ακόμα και αν οι βασιλιάδες ήμασταν εμείς.

Αν σου πω ότι πιο πολύ απ' όλα περίμενα πότε θα ξαναγράψεις στήλη για να δω τι σκατά ερωτικές απορίες έχει ο κόσμος της πόλης τώρα, μετά τον κορωνοϊό, τι θα πεις; Κάποιον που μόλις τον γνώρισες και τον γουστάρεις θα πας να τον πλησιάσεις έτσι χύμα όπως πριν; Εγώ πάντως αποκλείεται και ας με πούνε όλοι ξενέρωτη. Μασκούλα, αντιβακτηριδιακό και μετά τη 14η μέρα βλέπουμε. Άμα λακίσει το γκομενάκι, τι να κάνουμε, δεν πειράζει. Για να σε δω, ρε Μυρτώ, τώρα κι εσένα και εμάς τους αναγνώ-

στες σου! Πώς θα εξελιχτεί η ερωτική ζωή και πώς θα την παλέψουμε; **Ν.Χ.**

Ότι θα έφτανε η μέρα, η εποχή, ο καιρός που τα φίλια θα ήταν «ανεπίκαιρα»; Που στις αγκαλιές θα έμπαινε περίφραξη; Που τα αγγίγματα θα έμοιαζαν

περιττά; Που θα κοιταζόσουν στα μάτια με τον άλλο και θα σκεφτόσουν «άσε καλύτερα, έχω και τον παππού με υποκείμενο νόσημα;». Που το «Μίλα μου βρώμικα» θα φαινόταν vintage – για να μην πω ρετρό; Ε όχι, διάολε! Τα λιβάδια με τις κόκκινες παπαρούνες μάς περιμένουν υπομονετικά για να ξανακυλιστούμε. Υπομονή.

Καλή μου Μυρτώ δεν ξέρω πώς είναι η κατάσταση γενικά αλλά εγώ αυτούς τους τελευταίους μήνες τους πέρασα στον παράδεισο! Κλειστήκαμε με τον καλό μου στο σπίτι του και περάσαμε μαζί όλη την καραντινοφάση τόσο καταπληκτικά που, Θεέ μου σχώρα με, δεν θα στεναχωρηθώ καθόλου αν είναι να παίξει και ένας δευτερος γύρος! Εντάξει, υπερβολές. Αλλά Μυρτώ, ερωτευτήκαμε ο ένας τον άλλο ακόμα περισσότερο και κάναμε μαζί πράγματα που ούτε καν τα φανταζόμασταν. Σαν αληθινό ζευγάρι ένα πράγμα. Μαγειρέματα, ταινίες, κυνηγητά μέσα στα δωμάτια, γέλια, αγκαλιές, υπέροχο σεξ χωρίς άγχος για τη δουλειά, όλα ένα όνειρο. Εύχομαι όλοι να ζήσατε το ίδιο κι ακόμα καλύτερα. Το αξίζουμε.

Δε θα κρύψω ότι χασμουρήθηκα. Επίσης δε θα κρύψω ότι τα αληθινά ζευγάρια δεν ζουν έτσι ακριβώς. Επίσης, δεν θα κρύψω την υποψία μου πως με τον καλό σας γνωρίζετε λιγότερο από πέντε μήνες. Ε, και γενικά καλά του λέτε του Θεού να σας συγκωρέσει. Εκεί με τον δεύτερο γύρο, το παρακοντύνετε.

Στείλε το γράμμα σου ταχυδρομικά ή στο fax της Α.Υ. ή στο info@athensvoice.gr για τη στήλη «Μίλα μου βρώμικα».

© JOHN HOLMES

ATHENS VOICE RADIO
102.5

Ερωτικά αδιέξοδα, sexy απορίες, κρυμμένα μυστικά... και στα fm! Το «Μίλα μου βρώμικα» κάνει τα ερωτικά σας θέματα να ακούγονται σαν παθιασμένο τραγούδι στο **Athens Voice Radio 102.5**

ΚΡΙΟΣ (20 Μαρτίου - 19 Απριλίου)

Πιο ευχάριστες εξωτερικές συνθήκες όμως μεγάλη εσωτερική αναστάτωση

Με τον Ήλιο στους Διδύμους (20) η προσωπική σου ζωή αποκτά πιο ανάλαφρο χαρακτήρα, με περισσότερες εξόδους και καλύτερη επικοινωνία. Συνολικά, μια πιο κοινωνική φάση ανοίγει. Παράλληλα, βέβαια, τα πράγματα γίνονται κάπως πιο επιφανειακά και ρευστά, τα συμπεράσματα πιο εύκολα και όχι πάντα σταθερά ή εύστοχα. Σε επαγγελματικό επίπεδο κυκλοφορούν μπόλικες δημιουργικές ιδέες, ενώ είναι περίοδος δικτύωσης και επαφών, με απροσδόκτα όμως αποτελέσματα. Μπορεί να σε μπερδέψει εάν ο ίδιος δεν είσαι αρκετά ξεκάθαρος και συνεπής ως προς το τι ψάχνεις από τη δουλειά, τις συνεργασίες και τις επαφές σου. Η Νέα Σελήνη (22) μπορεί να βοηθήσει όλα τα παραπάνω εφόσον επιλέγεις να είσαι ανοιχτόμυαλος και σταθερά προσανατολισμένος στη βελτίωσή σου. Το μεγάλο καρότο είναι να προσεγγίζεις κάθε επαφή, γνωριμία, ιδέα με χρησιμοθηρικό πνεύμα και να προτρέχεις δημιουργώντας μεγάλες προσδοκίες, χωρίς να σκέφτεσαι όμως ιδιαίτερα το δικό σου κομμάτι και τι πρέπει να κάνεις εσύ, παρά κυρίως τι οφείλει να κάνει ο άλλος.

ΤΑΥΡΟΣ (20 Απριλίου - 19 Μαΐου)

Περισσότερες επιλογές πράγμα που σε κάνει να αισθάνεσαι καλύτερα

Με τον Ήλιο στους Διδύμους (20) οι επιλογές σου αυξάνονται, πράγμα που σου δίνει μια αίσθηση ασφάλειας και την πεποίθηση ότι υπάρχουν ικανοποιητικότερες μέρες μπροστά. Γίνεσαι πιο ευέλικτος στην ερωτική σου ζωή, όμως ψάχνεις να ορίσεις εσύ το πλαίσιο και να έχεις τον έλεγχο, πράγμα που ίσως σε ωθεί να κυνηγήσεις πολλές καταστάσεις ταυτόχρονα, ιδιαίτερα σεξουαλικά ή να κρατήσεις το συναίσθημα υπό περιορισμό, σε απόσταση κ.ο.κ. Για την τσέπη σου, τα πράγματα είναι ευχάριστα καθώς υπάρχει μεγαλύτερη κινητικότητα που αποδίδει, όπως και η αναγνώριση του τι ακριβώς πρέπει να διορθωθεί για να «ισιώσεις» θέματα δουλειάς και πρακτικές σου υποθέσεις. Η Νέα Σελήνη (22) σου δίνει τη δυνατότητα να κουβεντιάσεις και να αντιληφθείς όλα τα προηγούμενα σε βάθος, εάν το θελήσεις, και να φτάσεις σε ικανοποιητικά συμπεράσματα και καταστάσεις χωρίς να χρειάζεται να ψάχνεις διαρκώς εναλλακτικές και πλάνα Β και Γ κ.ο.κ. Το βασικό είναι να κατευθυνθείς σε ό,τι γνωρίζεις καλά και σε βάθος και χωρίς να κρατάς πεισινές.

ΔΙΔΥΜΟΙ (20 Μαΐου - 20 Ιουνίου)

Τωνωμένη αυτοπεποίθηση, πολλές επαφές και η τάση προς τις «εύκολες» επιλογές
Ο Ήλιος στο ζώδιό σου (20) είναι μια πολύ ευχάριστη και καλοδεχούμενη αλλαγή από το προηγούμενο διάστημα. Μέσα από τις επαφές και τις κουβέντες των ημερών, από γνωριμίες και ιδέες και μια συνολικά κοινωνικότερη έκφραση, τώννεται η αυτοπεποίθησή σου, αισθάνεσαι

πως έχεις περισσότερη ενέργεια και γίνεσαι πιο ευδιάθετος. Παράλληλα όμως, καθώς ανοίγεσαι σε κόσμο, περιστάσεις και πιθανότητες, αυξάνονται τα διλήμματα και έρχεται στο προσκήνιο η τάση σου για αστάθεια. Προσπάθησε να παρμεινείς συνεπής σε αυτά που λες, ειδικά στην προσωπική σου ζωή και στις δημιουργικές σου ασχολίες. Με τη Νέα Σελήνη στο ζώδιό σου (22) και καθώς αισθάνεσαι δυνατότερος και καλύτερα, είναι μεγάλος ο πειρασμός να κρατήσεις στις προσωπικές κι επαγγελματικές σου σχέσεις μία στάση που σε βολεύει και σου είναι γνώριμη κι ως εκ τούτου ανακουφιστική, η οποία όμως ίσως δεν ευνοεί τη σχέση, την επικοινωνία και γενικώς την ανταλλαγή και την αλληλεπίδραση. Ακούγοντας περισσότερο και μιλώντας ειλικρινέστερα θα είναι ευκολότερο να διαχωρίσεις τα δύο.

ΚΑΡΚΙΝΟΣ (21 Ιουνίου - 21 Ιουλίου)

Ανάλυση και κόντρα ανάλυση, μπέρδεμα και η τάση για πλήρη αποστασιοποίηση

Ο Ήλιος στους Διδύμους (20) ανοίγει έναν μήνα απολογισμού που προηγείται του μήνα του ζωδίου σου και σε βάζει στην αντίστοιχη διάθεση. Όσον αφορά το πρακτικό κομμάτι υπάρχει αρκετή ρευστότητα και αλλαγές στα οικονομικά σου και καλείσαι να κάνεις κάποιες επιλογές ώστε να μπορέσεις να συγυρίσεις τις υποθέσεις σου. Στο κεφάλι σου γυρίζουν πάρα πολλά, θετικά και αρνητικά, όμως είναι αρκετά δύσκολο να τα συζητήσεις ή να κάνεις κάτι ανοιχτά χωρίς να αδικήσεις τον απέναντι ή τον εαυτό σου. Γι' αυτόν τον λόγο χρειάζεται να είσαι πολύ προσεκτικός με τα συμπεράσματα που βγάζεις, με την αδιαφορία ή την απομάκρυνση και με τη σημασία που δίνεις σε «ένστικτο», καθώς όλα αυτά κατά πάσα πιθανότητα θα είναι αρνητικά χρωματισμένα. Η Νέα Σελήνη (22) μπορεί να σε βοηθήσει να εντοπίσεις το θετικό, τις δυνατότητες και βέβαια τα ευχάριστα και το κέρδος σε όλα αυτά που σε απα-

σχολούν. Οι ακραίες θέσεις είναι ευκολότερες, πλήρης απόρριψη ή πλήρης αθώωση, όμως δεν πρόκειται να σε βοηθήσουν εξίσου.

ΛΕΩΝ (22 Ιουλίου - 22 Αυγούστου)

Καινούργιες δυνατότητες που μπαίνει στον πειρασμό να διοχετεύσεις στο παλιό.

Ο κυβερνήτης σου, Ήλιος, περνά στους Διδύμους (20) και σου προσφέρει την ευκαιρία να εμπλουτίσεις τις ασχολίες σου, τα σχέδιά σου και να έρθεις σε στενότερη αλληλεπίδραση με τους φίλους σου. Έχει μια ελαφρότητα που σου έχει λείψει και πολλές ωραίες υποσχέσεις για το μέλλον, σε οικονομικό επίπεδο, όπως και από άποψη γνωριμιών και επαφών. Όλα αυτά αξίζει να τα αξιοποιήσεις επιλέγοντας μόνο τα άτομα και τις ασχολίες τα οποία σε βοηθούν να εκφράσεις την καλύτερή σου πλευρά, χωρίς να ανησυχείς ότι κάτι χάνεις αν δεν τα κάνεις όλα και δεν βρεθείς με όλους. Η Νέα Σελήνη (22) σε ανοίγει σε πολλές καινούργιες δυνατότητες και πιθανότητες και μια αίσθηση πως όλα ή πάρα πολλά είναι δυνατά. Καθώς ο ορίζοντάς σου διευρύνεται, εμφανίζονται στο προσκήνιο και παλιές ιστορίες και προβλήματα και ο πειρασμός να αναλώσεις ανανεωμένη διάθεση και δυνατότητες σε παλιά πράγματα κι ανθρώπους είναι μεγάλος. Μείνε καλύτερα στο τώρα και στο επόμενο και όχι τόσο στο παλιό που θα μπορούσες να βοηθήσεις.

ΠΑΡΘΕΝΟΣ (23 Αυγούστου - 21 Σεπτεμβρίου)

Σταθερή έμφαση σε καριέρα και προσωπικούς στόχους με πολλά διλήμματα

Το πέρασμα του Ηλίου στους Διδύμους (20) κατευθύνει περισσότερη από την προσοχή και την ενέργειά σου στο θέμα της καριέρας σου, υπό το πρίσμα της δουλειάς που έχεις ήδη κάνει αλλά και των εκκρεμοτήτων που διαμορφώνουν κατάσταση επί του παρόντος. Σε προσωπικό επίπεδο, αντιμετωπίζεις μια παρόμοια συνθήκη οπότε η εμπειρία του παρελθόντος και κυρίως απωθνημένα και εκκρεμότητες έρχονται να συμβάλ-

λουν στον καθορισμό των στόχων σου. Έτσι και στις δύο περιπτώσεις τα διλήμματα αφθονούν και οι συγκεκριμένες επιλογές είναι δύσκολες. Αξίζει να επιλέξεις βάσει τον δεδομένων σου, αλλά όχι για να «φύγεις από», αλλά για να «πας προς». Η Νέα Σελήνη (22) σου δίνει τη δυνατότητα να αναζητήσεις μία συνδυαστική προσέγγιση λαμβάνοντας υπόψη σου τα προβλήματα και τα όνειρά σου και βλέποντας πώς αυτά μπορούν να συντεθούν μέσα από το πρίσμα της εμπειρίας, των ικανοτήτων και των ιδεών σου. Αυτό που καλό είναι να αποφυγεις είναι να επιλέξεις κάτι απλώς επειδή είναι καινούργιο ή να απορρίψεις κάτι απλώς επειδή δεν είναι.

ΖΥΓΟΣ (22 Σεπτεμβρίου - 22 Οκτωβρίου)

Συναρπαστικές κατευθύνσεις και ευθύνες που πιστεύεις ότι σε περιορίζουν

Καθώς ο Ήλιος μπαίνει στους Διδύμους (20) φρεσκάρεσαι με τη βοήθεια των φίλων σου, ίσως προτάσεις για ενδιαφέροντα και πιθανώς καινούρια πράγματα, καθώς και βάζοντας σε εφαρμογή σχέδια για την επιμόρφωση ή την προσωπική σου εξέλιξη γενικότερα. Από την εκίονα δεν λείπουν οι ευκαιρίες για εκδρομές. Δεν λείπει όμως και μια κάπως χαστική ποιότητα με πολυκοσμία και πολυάριθμα πράγματα που δεν είναι όλα της ίδιας αξίας. Βοηθά να τα πεις λίγο με τον εαυτό σου για να ξέρεις μετά τι είναι όντως «μπροστά» για σένα και τι είναι απλώς «παραλλαγή στο ίδιο θέμα». Η Νέα Σελήνη (22) ανοίγει πολλές πόρτες και σου δίνει πρόσβαση σε άτομα, γνώσεις και χώρους που είναι της αρεσκείας σου. Αυτό που θα σε βοηθήσει να μην κοιτάς δεξιά αριστερά σαν χαμένος και να μη χάνεις τον χρόνο σου, είναι να είσαι λίγο «ρομαντικός» στις επιλογές σου, λίγο ιδεαλιστής και ίσως πιο πρόθυμος να χαρίσεις παλιότερες προσπάθειες εάν ο στόχος δεν έχει σχέση με τα όνειρά σου.

ΣΚΟΡΠΙΟΣ (23 Οκτωβρίου - 21 Νοεμβρίου)

Τα πράγματα γίνονται ενδιαφέροντα ερωτικά και οικονομικά, όχι όμως εύκολα

Ο Ήλιος στους Διδύμους (20) στρέφει τα φώτα στα ιδιωτικά σου διαμερίσματα και χώρους, είτε πρόκειται για τη συναισθηματική ή ερωτική σου ζωή, είτε πρόκειται για τις οικονομικές σου συμφωνίες και τον οικογενειακό προϋπολογισμό. Και στις δύο περιπτώσεις, αυξάνει την κινητικότητα πράγμα που σημαίνει ότι οι καταστάσεις γίνονται πιο ρευστές, πιο ενδιαφέρουσες και δυσκολότερες παράλληλα. Στο προσωπικό κομμάτι, ο τόνος είναι κρύο-ζέστη με έμφαση στην εναλλαγή και ίσως την προσπάθειά σου να βγεις από πάνω με χειρισμούς διαφόρων ειδών, έστω και ασυνείδητα. Πολλά αγάπη, καθαρότητα και εγκατάλειψη της έννοιας του κέρδους είναι μία καλύτερη προσέγγιση. Στο άλλο κομμάτι, πρόσεξε τα παιχνίδια κάθε είδους και την αδιαφορία για τους εταίρους σου, δεν συνιστώνται. Η Νέα Σελήνη (22) υπογραμμίζει πως το ζήτημα δεν είναι διεύρυνση και πρόοδος με κάθε κόστος, αλλά είναι σημαντικό να το κάνεις με την ποιότητα που αρμόζει στους προσωπικούς κι επαγγελματικούς σου στόχους. Κοινώς ζύγισε και ηθικά και συναισθηματικά, όχι μόνο υλικά, τα όχι και τα ναι σου.

ΤΟΞΟΤΗΣ (22 Νοεμβρίου - 20 Δεκεμβρίου)

Περιστοιχίζεσαι από πολύ κόσμο και χρειάζεται τόλμη για να επιλέξεις σωστά

Ο Ήλιος στους Διδύμους (20) και τον ζωδιακό σου άξονα αυξάνει το μερίδιο της προσοχής που στρέφεται στις σχέσεις σου, κυρίως με θετικό πρόσημο. Αναζητάς τις κοινωνικές επαφές, τη σχέση ή τον χρόνο με τη σχέση σου, την παρέα και γενικότερα την πολυκοσμία. Στο μείγμα υπάρχουν άτομα και δραστηριότητες που είναι σαφώς βήματα μπροστά, υπάρχει όμως και το συγγενικό σου περιβάλλον και οι συνήθειές σου και γνωστές παρέες. Ανάμεσα σε αυτά τα δύο χρειάζεται να βρεις τη σωστή ισορροπία για να μην καταλήξεις απλά σε ανούσιες συναναστροφές. Η Νέα Σελήνη στους Διδύμους και τον ζωδιακό σου άξονα (22) προσφέρει τη δυνατότητα να χρησιμοποιήσεις την αγάπη σου για το καινούριο ώστε να βρεις την τόλμη να ακούσεις διαφορετικές απόψεις και να συναναστραφείς διαφο-

ρετικούς ανθρώπους, περιορίζοντας αστάθεια, ασυνέπεια, επιφανειακές προσεγγίσεις ή την ανάγκη σου να προσηλυτίσεις τον απέναντι. Επαγγελματικά, υπάρχει η δυνατότητα να συνδυάσεις στόχους και κέρδος, αν δώσεις προτεραιότητα στο πρώτο και το αφήσεις να διαμορφώσει το δεύτερο.

ΑΙΓΟΚΕΡΩΣ (21 Δεκεμβρίου - 19 Ιανουαρίου)

Αγγαρείες, δουλίτσες και γενικό συγύρισμα σωματικά και στη ρουτίνα σου

Με τον Ήλιο στους Διδύμους (20) ανοίγει περίοδος σοβαρής «φασίνας» σε επίπεδο δουλειάς και ρουτίνας. Αυτό σημαίνει πως υπάρχουν αρκετά θέματα όπως λογαριασμοί, διακανονισμοί, γραφειοκρατικά που χρειάζονται φροντίδα, όπως επίσης και συναισθηματικά ζητήματα και θέματα υγείας που επίσης χρειάζεται να μπουν σε μία τάξη. Το βασικό λάθος που μπορείς να κάνεις είναι να αναλάβεις πάρα πολλά ταυτόχρονα επειδή μοιραία δεν θα μπορέσεις να τα κάνεις όπως θέλεις και αυτό σε σένα θα γίνει πηγή άγχους και δυσφορίας. Όσον αφορά την υγεία σου, παρακολούθησε τι σε πρειαί και σε γαλινεύει στην καθημερινότητά σου και μην το αφήσεις για κανέναν λόγο. Η Νέα Σελήνη (22) σου δίνει τη δυνατότητα να συνδυάσεις τις ουσιαστικές σου ανάγκες κι επιθυμίες με αυτά που περιμένουν οι άλλοι από σένα ή με το ό,τι θεωρείς συμβατικά πρέπει. Κατά βάση το πρώτο, το ουσιαστικό για την υγεία της καθημερινότητας και του σώματός σου, χρειάζεται να θέσει το πλαίσιο του δεύτερου και όχι το αντίθετο.

ΥΔΡΟΧΟΟΣ (20 Ιανουαρίου - 17 Φεβρουαρίου)

Μεγάλη ώθηση προς χαρά, δημιουργικότητα κι έρωτα με το ρίσκο της επιφάνειας

Με τον Ήλιο στους Διδύμους (20) η διάθεσή σου κάνει στροφή προς το αισθητά καλύτερο, καθώς μέσα από τις προσωπικές κι επαγγελματικές σου σχέσεις προσανατολίζεσαι με μεγαλύτερη ευκολία στα πράγματα και τα άτομα που σου δίνουν χαρά και σε βοηθούν να εκφραστείς δημιουργικά. Φλερτ, ερωτικό παιχνίδι, διασκέδαση, δημιουργικότητα είναι ο κλήρος των ημερών, συν τη δυνατότητα να προσεγγίστουν απαιτητικά οικονομικά και συναισθηματικά θέματα με ευελιξία και χιούμορ. Η αλληλεπίδραση με θετικό πρόσημο είναι πολύ ευκολότερη σε όλες σου τις σχέσεις, ωστόσο καλό είναι να προσέξεις να μην υποτιμήσεις την αξία όσων λέγονται και γίνονται εξαιτίας της μεγαλύτερης αλεγειρίας και εξωστρέφειας των ημερών. Η Νέα Σελήνη (22) βοηθά στις ορθές επιλογές καθώς υπογραμμίζει την αξία της αλληλεπίδρασης, της συνεργασίας, της σχέσης και γενικότερα του ανθρώπινου παράγοντα, της ποιοτικής στάσης σε σχέση με τους ανθρώπους, έναντι μια ασαμάντητης διαδοχής ασχολιών, διασκέδσεων, ιδεών, συζητήσεων που μπορεί να είναι ευχάριστα όμως μένουν στην επιφάνεια και αντιμετωπίζονται μάλλον επιφανειακά.

ΙΧΘΥΕΣ (18 Φεβρουαρίου - 19 Μαρτίου)

Ξεσίκωμα στο σπίτι, το γραφείο και μέσα σου και μάλλον άστοχες «βεβαιότητες»

Ο Ήλιος στους Διδύμους (20) σε ξεσκώνει εσωτερικά καθώς μέσα σου φαίνεται να συμβαίνουν όλα ταυτόχρονα ή σε εξαιρετικά γρήγορη διαδοχή, ενώ παράλληλα δημιουργεί αρκετή κινητικότητα στους χώρους που κινείσαι, σπίτι ή γραφείο. Σαν να χρειάζεσαι μια εκκαθάριση στη ρουτίνα σου, όμως να μην ξέρεις ακριβώς από πού να ξεκινήσεις ή να βάζεις πολλά πράγματα στο τραπέζι και στο κεφάλι σου ταυτόχρονα. Σε κάθε περίπτωση μη δένεις κόμπο ούτε αυτά που λέγονται, ούτε αυτά που αισθάνεσαι, ούτε αυτά που σκέφτεσαι, ειδικά όσον αφορά το τι γίνεται με τα χρήματά σου και τη συναισθηματική σου ζωή. Όσο πιο θολό είναι το πρίσμα σου, τόσο πιο βέβαιος είσαι ότι ξέρεις τι θέλεις. Η Νέα Σελήνη (22) σε βοηθά στις επιλογές σου και στη στάση που είναι πιο χρήσιμη δεδομένων των περιστάσεων, καθώς σου δίνει την ευχέρεια να δεις πού συναντιούνται δουλειά και προσωπική ζωή, υποχρεώσεις και έρωτας, αυστηρότητα και παιχνίδια με τα παιδιά σου. Αρκεί να έχεις πολλή καλή θέληση να το δεις. **Α**

**Για πιο ολοκληρωμένη εικόνα των αστρολογικών σου τάσεων θα πρέπει να διαβάξεις και τον ωροσκόπο σου*

Ευχαριστούμε

Όλους εσάς που εμπιστεύεστε την ACS και το δίκτυο των συνεργατών μας πανελλαδικά για κάθε σας αποστολή, τώρα που η ασφάλεια και η αξιοπιστία έχουν περισσότερη σημασία από ποτέ.

Ευχαριστούμε

Όλους εσάς, τους ανθρώπους μας, που μας γεμίζετε με υπερηφάνεια, καλύπτοντας κάθε μικρή ή μεγάλη απόσταση με συνέπεια και παραδίδοντας κάθε μικρό ή μεγάλο δέμα με το ίδιο πάντα χαμόγελο, κάτω από πρωτόγνωρες συνθήκες πίεσης.

Ευχαριστούμε

Όλους εσάς που μένате σπίτι, προστατεύοντας τον εαυτό σας και την κοινωνία.

Όλοι εμείς στην ACS

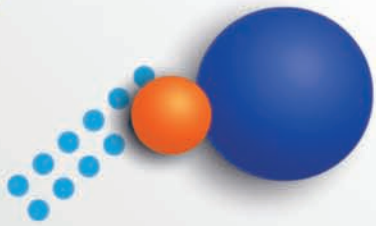
σας ευχαριστούμε που μας εμπνέετε να εξελισσόμαστε και δεσμευόμαστε ότι θα συνεχίσουμε να προσφέρουμε την υψηλή ποιότητα των υπηρεσιών μας σε όλους τους πελάτες μας και την υποστήριξή μας στους πολύτιμους συνεργάτες μας για να μπορούμε κάθε μέρα, ακόμη και σε αυτές τις δύσκολες συνθήκες, να...

σας ευχαριστούμε.

Έδρα: ΑΣΚΛΗΠΙΟΥ 25, 145 68 ΚΡΥΟΝΕΡΙ, τηλ.: 210 8190000, fax: 210 8190311
www.acscourier.gr

Επιστρέφουμε ΥΠΕΥΘΥΝΑ

**Τα καταστήματα του ΟΠΑΠ
σας περιμένουν ξανά με:**

ΑΠΟΛΥΜΑΝΣΗ
καταστημάτων

ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ
εργαζομένων

ΚΑΘΑΡΙΣΜΟΣ
μηχανών

ΠΛΗΡΩΜΗ
με κάρτες

ΕΛΕΓΧΟΜΕΝΗ
είσοδος στα καταστήματα,
τηρώντας τις απαραίτητες
αποστάσεις και τον μέγιστο
αριθμό εισερχόμενων
πελατών